

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A szeretet keresztje.

A nevezetes csillag fényt árasztott Betlehemre, egy éles sugár befuródott az istálló sőtétjébe, egyenesen a jászolra, ahol megszületett „ama gyermek, a betlehemi“. A gyűlölettel mérgezett, mámorban elbódult világon megjelent a Szeretet emborbimbója, aki a József tácsmester házából kiindulva, a Golgotán kereszttül a fellegek fölé, a tiszta égi magasság trónusáig jutott, Isten jobbára... És a Jóság hulláma előntötte a lelkeket, Krisztus szelid szavai új tartalmat adtak az életnek, a cél nélkül tévelygő emberiség rátalált az utra a betlehemi csillag fényénél. A Megváltó tanai a földalatti katakombákból buzogtak elő és a szegények, eltiportak, tikkadt szomjazók módon szürcsölték a vigasztalás, ígéret, szeretet tiszta vizét, amelytől megnyugodtak a lelkek, erőre kapott az elkínzott rabszolga teste... A földalatti forrás tengerre dagadt és a kereszténység hullámai átformálták a földi világ berendezkedését. Meztelábos apostolok járták az országutakat és szórták szíjjel a magvakat, amelyekből a türelem, az emberszeretet, az Isten előtti egyenlőség, a túlvilági boldogság ígérete és a többi szép virágok fakadtak. A szép, színes növények elborították a földet és úgy látszott, paradicsommá. Eldorádóvá fogják azt varázsolni.

Am gyarló emberi kezekbe került az isteni mű, Krisztus szép virágait „a csordanépek lelegelték“. Ismét elhatalmasodtak a földön a gonosz emberi indulatok, egymás testét-lelkét marcangolták az eltévedt báránykák, ölték, kínozták, lopták, zsarolták egymást az emberek. Az emberi ész agyafurt eszközöket talált ki, amelyekkel tömegesen gyilkolhatják társaikat, a kereszténnyé vált társadalom ismét kitermelte magából a katakombák elnyomott, szenvedő népét. A krisztusi tanok eltűntek a közéletből és templomok mélyében, emberi szívek sarkában találtak csak menedéket... És a világon úrrá lett a Gonosz.

Az Ur jobbán ülő Krisztus szép, szomorú arca még jobban elborult a szörnyűségek láttán. Hol vannak a pásztorok, akikre a nyáj őrzését bízta? Hiszen a földet ismét gyűlölet mérgezi, az emberiség pedig a vérmámor bódulatába esdedült. És Jézus Krisztus elhatározá, hogy születésének 1927-ik évfordulóján leszállt a földre körülnézni, eltévelyedett-e a nyáj arról az utról, amelyet a kereszténység tanai jelöltek ki a számára. Romániának nevezték a helyet, ahol sarui földet értek. És látott bezuozott ablakokat, véres fejeket, szétdult templomokat, kétségbeesett és szomorú embereket, akik tétováz keresték az okokat, a miérteket.

És kérdé a földreszállt Krisztus:

— Kik okozták mindezen embertelenségeket?

Fiat injuria...!

Irtá: Jakabffy Elemér dr.

Szokatlanul talán, hogy Karácsonyi cikket idézettel kezdünk. Még szokatlanabb, hogy számos idézettel folytatjuk, s hogy ezek között nem akad egy sem, amely a szentírásból való.

A „Cuvantul“ szeptember 23-i számában olvashattuk a következő épületes sorokat: A Viitorul felfogása az államérdek szolgálatáról a „hazafias hazugság“. A hazafias hazugság hiábavaló, miután könnyen lehet leleplezni. Olaszországnak a világháborúba lépésekor Sallandra, majd D'Annunzio kiáltották ki a sacro egoismo jelszavát. Amikor a frankhamisítás Magyarországon kipattant, rövidesen hallottuk a jelszót: ez „hazafias ostobaság“. És íme most a „hazafias hazugság“ fogalmával találkozunk.

Kétségtelen azonban, hogy a szent önzés és csak önzés, a hazafias ostobaság is csak ostobaság és a hazafias hazugság szintén csak hazugság. És amint az egyén életében az önzés, az ostobaság és a hazudozás mérhetetlen károkat okoz, áll ez a nemzetek életében is. Hogy azonban ez a hazafias hazudozás a mi közéletünkben milyen mélyen elharapódzott, azt mi sem igazolja jobban, mint hogy ugyanaz a Cuvantul, amely szeptember 23-án ezt a Viitorul szemére hányja, maga is minduntalan ebbe a hibába esik. Hogy csak az utóbbi napok egy példájára hivatkozzunk, megemlítjük, hogy ez a lap a nagyváradi eseményekkel kapcsolatosan azt írta:

— „Nagyváradra a diákkongresszust megelőzőleg Budapestről száz magyar újságíró érkezett és mivel látták, hogy a kongresszus két első napján a diákok nem rendeztek olyan zavangást, amilyent ezek a budapesti urak vártak, hát siettek a diákokat provokálni.“

Vajjon elképzelhető-e ennél nagyobb „hazafias hazugság“. A Viitorul tudvalevőleg a liberális, a Cuvantul a nemzeti parasztpárt felhivatalos lapja. Kétségtelen tehát, hogy Románia mind két nagy pártja, melyek olyan éles

ellentétben állnak, egyformán politikai fegyvertárában tartja a „hazafias hazugság“ nagy-szerű eszközét. Ehhez az eszközhöz most egy egészen különösen hangzó új jelmondat járult, amelyet néhány nap előtt miniszteri padról kiáltottak a világra. Első Ferdinand császár híres jelmondatát, Fiat justitia perezat mundus! Vagyis: legyen igazság, ha mindjárt elvesz is emiatt a világ, Lupu miniszter megkorrigálta illetően: Fiat injuria vivat Romania! Legyen igazságtalanság, éljen Románia.

Ez az álláspont tehát az, amelyet mi kisebbségek az új kormánytól karácsonyi ajándékba kaptunk. Ez az, amellyel az új esztendőben számolnunk kell és amelynek súlyos következményeit viselni fogjuk.

Lupu miniszter megdöntötte tehát az I. Ferenc császár hirdette tételt is, justitia regnum fundamentum, az igazság az országok alapja, elvetette Velence híres jelmondatát, legyen kenyér a piacon és igazság a palotában, és azt tartja; az igazságtalanság is élető eleme lehet annak az országnak, amelyet Romániának hívnak.

Amikor az újságokból miniszterünknek ezen szavairól értesültem, még lelkemben zsongtak azok, amelyeket közvetlenül előbb Giovanni Rosadi: Jézus pöre című nagyszerű művében olvastam: A pártszenvédély mindig két áldozatot követel, a szabadságot és az ártatlanságot és soha sem mondott le a kínzás két neméről, hogy üldözzön és áldozatul vessen.

Ha a mi miniszterünket a pártszenvédély oda ragadhatta, hogy parlamentben, miniszteri padról ilyen kijelentést tegyen, rövidesen az igazság megszületésének évfordulója előtt, akkor nem csodálkozhatunk a nagyváradi és kolozsvári eseményeken, de biztosra vehetjük, hogy üldözés és áldozatul-vetés vár továbbra is reánk, mint ahogy eddig is ezek jutottak keserves osztályrésziünküül.

Erre tehát készülnünk kell, de ne feledjük soha, hogy az igazságot meg is feszítették már, de harmadnapra feltámadt.

Felelt a láthatatlan kórus:

— Megtévesztett és felbujtott keresztény ifjak, akik tömegesen járták be a várost, gyűlölködő dalokat énekelve és a menet élén a keresztet vitték.

Mutaták neki a jelvényt. És Jézus Krisztus nem ismert rá a keresztre, amelyen megfeszítették:

— Ez nem a szeretet égi jele — mondá szomorúan — erre a keresztre félrevezetett kezek kampókat szereltek, olyasfélét, amilyenek az én testemet átszegezték. Méltatlan emberek furkósbotnak használják a keresztet, amelyet ezáltal megcsufolának...

Kristálykönyvek peregtek a szeméből, miközben szép, fehér kezével egyenként letördelte a kampókat a kereszt végeiről. És íme

ismét fény áradt az égi jeiből, a szeretet fényessége előntötte a feldult vidéket, látókká lettek a vakok, jámborrrá a feldühödött, megbocsátóvá a bántalmazott és jóság költözött a gonoszak szívébe.

És Jézus Krisztus Karácsony éjszakáján hófehér köntösben, arcán a megdicsőültek mosolyával, kezében ragyogó kereszttel végigsuhan a föld felett. Megnyílnak a szívek és befogadják az égi áldást. A megtévedt báránykák riadtan és bűnbánóan térnek vissza az akolba s kiengesztelődve, megbékélve, szeretettel néznek egymásra azok, akik az imént még acsarokdva rohantak egymásra. A hólepte bércek felől pedig a fényes égboltozatról szent karácsony éjjelén zengett a dal:

„Mennyből az angyal, lejött hozzátok...“

Egyes szám ára 10 lej.

Aradmegye prefektusa ujjéleszti a maga kis birodalmát, a megyét.

Hatalmas terveket akar megvalósítani Georgescu prefektus.
— Elsősorban a lelkek békéjét kívánja megteremteni, majd a megye lakosságát a jólét felé vezetni.

(Arad, december 24.) A Gen. Dragalina (Apponyi) körut 12. számú, szerény külsejű ház előtt posztoló rendőr jelzi csak, hogy a házban lakik Aradvármegye mai ura: Georgescu János prefektus. Néhány perces várakozás az előszobában és a csinos szobalány már bevezet a prefektus dolgozószobájába, ahol akták halmazába temetkezve munkálkodik a megye legiőbb tisztviselője.

— Prefektus Ur, kérjük, hogy a karácsonyi számunk részére nyilatkozzon jövő terveiről.

— Tervem az igen sok van — mondja elgondolkozva Georgescu János prefektus — és bízton remélem, hogy közülük igen sokat már a jövő esztendőbet keresztül is vihetek. Tehát nézzük a fontosabbakat...

„Lelki közeledést a lakosság között.”

— Az első és talán legfontosabb tervem — folytatja a prefektus, — hogy lelki közeledést érjek el a megye lakossága között. Az emberek valahogy nagyon messzire kerültek lelkileg egymástól, hamis jelszavakkal nemzeti-ségi és vallási egyenetlenségeket szítottak közöttük és a gyűlölködés hullámai mindjobban elborítják a lelkeket. Most akciót akarok indítani, amelynek végcélja az, hogy közelebb hozzam egymáshoz az embereket, azt akarom, hogy ne a magyart, németet, román, katolikust, görögkeletit vagy zsidót tekintsek egymásban az emberek, hanem az Embert. Az akciót valahogyam úgy képezem el, hogy bizottságok alakulnak intelligens emberekből, akik megállapított munkaprogram szerint járnának községről-községre és konferenciákat tartanának, amelyekben állandóan a békés, egyetértő munkát propagálnák az emberek között és

amelyekben bebizonyítanánk az embereknek, hogy saját előrehaladásuk ellen vétének, ha gyűlölködnek. Ez a legfontosabb program-pontom és biztosan leszek, ha ezt elértem, ha ezt teljes egészében sikerül megvalósítanom.

Iskolák és templomok — korcsmák helyett.

— Folytatom iskolaépítési akciómat, amely már a végéhez közeledik. Hetven iskolát létesítettem eddig Aradmegyében és nem állunk messze attól a pillanattól, amikor a legkisebb és legszegényebb községben, ha korcsma nem is, de iskola az lesz. A templomok karbantartásához — bármilyen felekezeti is legyen — az — szintén hathatós segítségemet fogok nyújtani.

— Azt akarom, hogy minden községben legalább egy telefon legyen, hogy közelebb hozzuk a legelhagyatottabb falut is a városhoz. Lehetőleg azon fogok dolgozni, hogy minél több postahivatal és községháza épüljön a megye területén. Az utak javítására is nagy gondot fordítok, mert Aradmegye utjai teljesen tönkrementek. Az eddigi hatmillió lej helyett az 1928 évi költségvetésbe 20 milliót veszünk fel utak és hidak javítására, úgy hogy a jövő évben lényegesen feljavítom Aradmegye közlekedési viszonyait.

— Januárban bejáróm az egész megyét és megtartom a törvényben előírt lárás konferenciákat, amelyeken mindenki előadhatja kívánságait és panaszait. Nemcsak a községek, hanem az egyének is előadhatják panaszait, tekintet nélkül arra, hogy ki milyen nemzeti-ségi vagy vallási. Az egyes községekben már a közeljövőben megkezdem a szövetkezetek felállítását, hogy a parasztok jól eladhassák terményeiket és olcsón szerezhessék be, amire szükségük van.

Gyümölcsös kertek Aradmegyében.

— Múltán a halmágyi járás lakossága főleg gyümölcsstermelésből él, mindent elkövetek, hogy elősegítsem munkájukat. Gyümölcsösösdőket létesíték ezen a környéken, szakembereket vezetése alatt, félig megyei, félig állami támogatással és megtanítottuk a lakosságot nemes gyümölcsök termelésére. Ingyen fognak oltványokat kapni és így nagy fejlődési prespektiva áll Aradmegye gyümölcsstermelése előtt.

— A pálinkafőzést szociálpolitikai szempontból megnehezítették és most az a feladat vár ránk, hogy a lakosságot a szilva okosabb felhasználására tanítsuk. Aszalótelepeket állítunk fel állami támogatással és bebizonyítjuk a lakosságot, hogy aszaltszilva exportálásával sokkal nagyobb eredményt ér el, mint pálinkafőzéssel. Ha még hozzáveszem azt, hogy a hegyvidéki, éhínséggel fenyegetett lakosságot buzával és kukoricával ellátjuk, népbankokat létesítünk számukra, hogy olcsó kölcsönhöz jussanak, megerősítjük a közbiztonságot a megye területén és népkönyvtárakat alapítunk, nagyrésztben kimerítettem a programot.

Békés munka Aradon is.

— És ami Aradvárosát illeti, Prefektus Ur? — Amit lehetett a város érdekében tenni, eddig is megtettem. Céлом az volt, hogy Aradon is megővjem a nyugalmat és biztosságot a békés munkát. Ezután sem tehetek, nem teszek többet. És ha bárkinek is van valamilyen panasz, forduljon bizalommal hozzám, én bizonyítékát adtam mindenkor annak, hogy polgár és polgár között az én hivatalomban különbség nincs.

Hirtelen rátétek Georgescu János energikus arcára és amikor elbucszom tőle, valahogy azzal a tudattal távozom, hogy az elmondottak nem maradnak a levegőben suhogó frázisok, hanem pontról-pontra teljesedésbe mennek, hogy új, munkásabb és boldogabb jövő felé vezessék Arad és Aradmegye népét...

Marosi Rudolf

A Fehér Kereszt legendája.

Multak emlékel a legrégebb aradi szállóról. —
Irtá: NIKOLITS DÖME.

Sok évvel ezelőtt a Zemplényi, jelenleg Városi kávéház terraszának egyik asztalánál hosszúságú gipsz-pipából illatos dohányt füstölgetve, fogyasztotta a délutáni órákban feketekávéját egy asztaltársaság, melynek elnöke Lukácsy Miklós, az aradi első takarékpénztár igazgatója volt. Körülötte gyülekeztek az irodalom és színművészet barátai és a hírlapok szerkesztői, ezek között a „Tüske Tóni” írói néven ismert Tiszti Lajos, az Alföld, majd később az Arad és Vidéke szerkesztője, aki az asztalnál szedegette össze szellemes és csipős tárcáinak anyagát, melyek a „Hét története” címen jelentek meg lapjában. Volt ez asztaltársaság tagjai között egy fiatal városatya, aki szülővárosa iránti rajongásból folyton kivihetetlen terveket valószínűsítésével szerette volna Arad városát szépirodalmi és kulturális tekintetben előmozdítani.

— Milyen szép dolog volna — szökött egy alkalommal a fiatal városatya, ha az aradi első takarékpénztár megvásárolná a Fehér Kereszt szállodát. Ez időben a takarékpénztár nemcsak az intézet jelenlegi épületének, hanem a Zrinyiucai vendéglőnek is, tulajdonosa volt. Eladó volt ez időben a jelenlegi Vadászkiirt, előbb Vass-szálloda és a Gábr, jelenleg Romanul és Hámori-féle ház is. Mindezen telkeken fekvő épületek le voltának bontandók, egy kisebb tér meghagyásával e telkek-tömbbe volna elhelyezendő az új díszes Fehér Kereszt-szálloda, reduttal, gőzfürdővel, elől széles terrasszal ellátva. Ez utóbbinál tartózkodna nyári esteken vig zeneszó mellett Arad szórakozó közönsége.

Gumyos mosollyal fogadták a jelenlevők a fiatal városatya tervét és Lukácsy Miklós hozzáfűzte, hogy ha e tervet intézetkánál szóba hozná: úgy vagy a bolondok házába küldenék,

vagy rögtön nyugdíjazná, mert e terv kivételéhez az osztrák-magyar-bank kasszájára van szükség. A fiatal városatya visszavonult e tervével és a Fehér Kereszt szálloda mai napig is régi helyén áll.

E szálloda a szabadságharc évei előtt épült és sok éven át Arad városának nemcsak legmagvobb és legstilszerűbb épülete volt, hanem gyűlőhelye volt városunk minden társadalmi és politikai mozgalmának. Itt folytak le az uritáncmulatságok, hangversenyek, képviselőválasztási mozgalmak és az ezeket követő bankettek. Ezekkel ezelőtt a jelenlegi divatúlet helyiségében létezett kávéházba három lépcső áthágásával jutott be a vendég, jeléül annak, hogy felépítése idejében alacsonyabb volt a földter-nívója. E szálloda építője és tulajdonosa a Szent-Mártonból Aradra költözött Mahler nevű sváb ember volt, aki mint több szent-mártoni, eleki és szentannai német ember, ezek között az Ackermann, Wittmann, Mahler, Mandl és Kintzig familia, marhatenyésztéssel foglalkozott. Ilyen gazdasággal foglalkoztak az erdélyből bevándorolt örmény családok tagjai is, ezek között a Czáránok, Jakabffyok, Mályak és Sármezeyek. A szabadságharc lezajlása után az osztrák uradalom kormányza a Mezőhegyes és környékbeli kincstári birtokokat 40 millió forint erejéig elzálogosította a cs. k. osztrák földhitelintézetnek, ez pedig potom áron bérbe adta a jelentkező gazdáknak, köztük a sváb és örmény familiáknak, akik a földek legnagyobb részét munkaerő hiányában legelőnek használták fel.

Ezek a gazdák a dus legelőn meghízott ökröket gyalog — mert akkor e vidéken nem volt vasút — felhajtották Bécsbe és onnan teit erszénnyel jöttek vissza. Az ekkép szerzett vagyontól sváb és örményeink később megvették a bérelt területek jó részét s megalapították családjuknak azon tagjait, kik a magyar földnek hűséges polgáraivá lettek, társa-

dalmi és politikai téren is jelentékeny szerephez jutottak. És azon időben, midőn svábaink és örményeink szorgos munkával dus vagyonhoz jutottak, a magyar nemes urak egyrésze ott dőzsölt a Fehér Kereszt éttermi- és kávéházi helyiségében, pusztítva pezsgőn, kártyán és cigányzenén vagyonukat. E mulatozó magyar nemes urak vezére Csernovits Péter volt, aki mácsai birtokáról többször berándult Aradra és nagy mulatozás után a kávéház pénztáránál ülő akkori bérlő nejeinek, a szép Teréznek nagyban udvarolt s a legnagyobb téli időben értékes virágcsokrokkal halmozta el őt. Mahler, a gögös és erkölcsös sváb, irigy szemekkel nézte e kintintetést, miközben őt, a házigazdát a mulatozó társaság figyelemre sem méltatta. Ezért kegyetlen bosszúra határozta el magát. Ennek kivételére csakhamar alkalom nyílt: a szép Teréz férje elmulasztotta pontos időben a házbért fizetni. Két nap késedelemben volt. Svábunk sietett ügyvédjéhez, aki rövid időn belül a városi bíróság által a szép Terézi kilakoltatta. A szálloda összes berendezése ott hevert a Szabadság-téren és ezek felett diszelegtek Csernovits Péter hervadó virágcsokrai. Svábunk bosszujának kielégítése után végtelen kéjérzettel gyönyörködött Csernovits Péter hervadó virágcsokrainak sorsa felett. De a szép Teréz nem nyugodott bele a dologba. Az akkoriban Aradon működő kiváló jogtudós, Csemeghi Károly utján a felső-bíróság visszahelyezte a szép Terézt a bérlőbe, mire a házigazda nyakába zuhult a kártérítési perek végtelen sorozata, melyek svábunkat oly izgalomba hozták, hogy elméjében meghiibanva mult ki szenttamási birtokán. Halála után a Fehér Kereszt a sváb örökösének, köztük az Ortutay-családnak tulajdonába került. Ezekből Tagányi Sándor vásárolta meg. Most pedig Kornis Márton az új boldog házigazda, aki nagy ujjáalakítással akarja e történeti emlékü épületet felfrissíteni.

Bratianu Vintila a hatalom kormányrudjánál.

Vintila Bratianu már reggel öt órakor hivatalba megy. — A mérges Vintila. — Amikor a pénzügyminiszter is költekezni akart. — Egy tojásexport humoros története. — Mennyi a vagyona a miniszterelnöknek.

— Néhány derüs történet a mostani miniszterelnökről. —

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának eredeti riportja.) A Calea Victoriei hoszszában még égnék a villanylámpák, reggel öt óra van. Ilyenkor már az éjszakai lumpok is hazamentek és a néptelen Calea Victoriein csak a kétkerekű tejes kocsik lubickolnak a sártengeren keresztül. A Calea Victoriei és a Grivitei sarkán álló rendőr hirtelenül feszes vigyázzállásba vágja magát. Egy hatalmas amerikai márkájú autó vág utat magának a tejeskocsik között és megáll a pénzügyminiszterium előtt. Vintila Bratianu pénzügyminiszter és miniszterelnök ül az autóban, aki pontosan mint egy nagyon jól járó óra, másodpernyi pontossággal, egy perccel reggel öt óra előtt, megérkezik a pénzügyminiszteriumba. Egy perc múlva már kigyulnak a pénzügyminiszteriumban a Calea Victoriei felé néző ternek lámpái. A pénzügyminiszter dolgozni kezd...

Mindenki tudta Bucurestiben, hogy a Vintila Bratianu korán kelő ember és sok anekdota járt szájról-szájra, hogy milyen nehezen sikerült a pénzügyminiszternek a vezérigazgatókat és igazgatókat hozzászoktatni a reggel hét órakor való felkeléshez. Jonel Bratianu halála után, amikor Vintila Bratianu vette át a miniszterelnöki tarczát is, váratlan meglepetés érte a pénzügyminiszterium igazgatói karát. Amikor a korán kelő hivatalnokai kar megjelent a pénzügyminiszteriumban a portás mindegyiknek megsugta, hogy a „sef“ már reggel öt óra óta hivatalban van. A kabinetfőnököknek természetesen szintén ott kell lennie reggel öt órára és az nagyon természetes, hogy különböző osztályok vezérigazgatói sem járhatnak nyolc órákor be a miniszteriumba, ha maga a miniszter már reggel öt órakor ott ül az íróasztala mellett.

És a bucarestiek ma már nem is csodálkoznak, hogyha véletlenül egyszer a kora hajnali órákban a pénzügyminiszterium előtt visz el az utjuk és a pénzügyminiszterium hatalmas épületét teljesen kivilágítva találják. Ma már mindenki tudja azt, hogy Vintila a koránkelő emberek közé tartozik, azonban vannak mégis sokan, akiknek ezt csak ezután kell még megtanulniuk, mint például annak az angol újságírónak, aki a múlt hetekben audienciára jelentkezett Vintila Bratianunál. A pénzügyminiszter, aki zavartalanul el akart beszélgetni az angol újságíróval, másnap hat órára tüzte ki a beszélgetés időpontját. És az angol újságíró tényleg — este hat órakor jelentkezett a pénzügyminiszteriumban, pontosan tizenkét óra késéssel. A derék angol újságíró, aki délelőtt tíz órakor kel fel, még álmában sem képzelte el, hogy a pénzügyminiszter, aki egyúttal miniszterelnök is, már reggel hat órakor munkában van.

Amikor Vintila Bratianu megharagudott bucaresti-i tudósítókra.

Ez a kis történet az Averescu-kormány bukása után történt, a rövidéletű Stirbey-kormány ideje alatt. Délelőtt már egész Bucurestiben elterjedt a híre annak, hogy a liberálisok visszavonják a Stirbey-kormányban levő minisztereiket és ily módon kényszerítik a Stirbey-kormányt arra, hogy adja be a lemondását. Egy pillanatig sem volt senki kétségben afelől, hogy tiszta liberális kormány veszi át a hatalmat. A liberális-párt klubjában hallatlan nagy forgalom volt. Még a lépcsőház is tele

volt liberális vezérekkel és a klubhelyiségekben meg szinte egymás hátán álltak az emberek. Természetes is, hogy ilyenkor minden tag igyekszik ott lenni, hisz ezekben a percekben döntöttek a különböző prefektusi állásokról és a — mandátumokról. Végig jártuk a különböző terneket, azonban a liberálisok ugynevezett „első garnitúráját“ sehol sem találtuk. Az egyik folyosó végén, a bezárt ajtó mögött élénk vitafolyás hangja hallatszott ki és amikor óvatosan felnyitottuk az ajtót, ott láttuk a keresett „első garnitúrát“ Bratianu, Duca, Tatarescu és a többi mai liberális miniszterek és a liberális-párt vezető egyéniségei is ott voltak, akiknek nem jutott miniszteri tárca. Már a tanácskozás után lehettek, mert kis apró csoportokat alkottak és oly élénk tárgyalásba voltak merülve, hogy észre sem vették, amikor nyugodtan beléptünk a terembe. E pillanat jellemzésére, csak a franciáknak van helyes kifejezésük: embarras de richesse: itt egy félóra alatt legalább husz nagyszerű intervjut készíthetünk. Körülnéztünk, hogy kit vegyünk legelőször a ceruzánk élére... Jonel Bratianut kerestük, de ő már ugylátszik előbb elhagyta a helyiséget és így Vintila Bratianuhoz léptünk. Vintila el volt merülve a beszélgetésbe, megálltunk előtte és vártuk, hogy mikor fejezi be a beszélgetését. Egyszerre magunkon érezzük Vintila éles szürke szemét... az arcán nagy csodálkozás.

— Ki ön...? Mit óhajt...? Kit keres...?

— Kérem miniszter ur, volna olyan szíves nyilatkozni lapom részére.

Vintila egy bosszus mozdulatot tesz a kezével.

— Hát még mindig nem tanulták meg, hogy én nem nyilatkozom a lapok részére. Semmiféle nyilatkozatot nem adok...

Hátat fordított és otthagyt bennünket a terem közepén.

Mi ilyenkor egy riporter kötelessége? Ami nem sikerült Vintilával, sikerülhet Ducával... Odamentünk Ducához, aki szintén tárgyalásba volt merülve, de amikor odaléptünk elé, hozánk fordult.

— Mivel szolgálhatok? — kérdezte udvariasan.

— Miniszter ur, volna olyan szíves és nyilatkozna a helyzetéről...

De ebben a pillanatban már Vintila is ott volt mellettünk, gyors léptekkel jött a szoba másik sarkától és megfogta Duca karját.

— Kérlek szépen az újságíró ur nyilatkozatot óhajt...

Duca a nagyon elfoglalt emberek arckifejezésével húzta össze a szemét és a következőket mondta Vintilának:

— Nem tudom, hogy az időpont egészen alkalmas-e erre a célra?

Vintila most idegesen közbevágott:

— De hiszen én is épen erre akartalak figyelmeztetni és igazán nem tudom, hogy az újságíró ur, hogyan jutott be ebbe a terembe, ahol mi a bizalmas tanácskozásainkat folytatjuk.

Most már Duca is tisztába volt a helyzettel, hogy nem intervjut kell adni az „újságíró urnak“, hanem — épen ellenkezőleg... Egy félmásodperc sem telt el és már megjelent a klub háznagya és amikor kellő „udvariassággal“ megnyit előttünk az ajtó, még hallhattuk az ajtó mögött, amint Vintila Bratianu nem valami

Belföld-külföld legnagyobb sikerű zenészműveit tartalmazza az új

Moravetz Album 1928.

43 pompás zenemű 175 lel. — Mindenütt kapható.

hizelgő módon nyilatkozott a kotnyeles újságírókról...

Egy adag fagyaltot a miniszter urnak.

Még azok is, akik nem értenek teljesen egyet Vintila Bratianu pénzügyi politikájával, azt az egyet el kell ismerjék, hogy még nem volt Romániának pénzügyminisztere, aki takarékosabban bánt volna az ország pénzével, mint Vintila. Nem tudunk, ha azt mondjuk, hogy Vintila Bratianu a „legspórolósa“t emben Romániában. Rengeteg anekdotát mesélnek Vintiláról, hogy mennyire takarékos tud lenni, hogy soha egy lejt sem ad ki feleslegesen. Vintila tud arról, hogy e „gyengéjét“ élénken tárgyalják és ilyenkor a pénzügyminiszter a következő talpraesett választ szokta adni:

— Milyen pénzügyminiszter az, aki a saját pénzével sem tud bánni...?

A pénzügyminiszteriumban mégis tudnak Vintiláról egy kedves történetet, amikor már csak nagyon kevés hiányzott ahhoz, hogy Vintila — minden elve ellenére, — majdhogya beleesett egy költekezésbe. Ez még a nyáron történt. A pénzügyminiszteriumban valami konferencia volt, délután öt órakor a lebozájtott ablak-függönyök dacára is kibírhatatlan hőség uralkodott a teremben. A konferencián részt vett urak a szájpadlásukhoz ragadt nyelvel, törülgették homlokukról az izzadságot és Vintila Bratianu, aki immunis, minden emberi gyengeséggel szemben, már szintén alig tudta elviselni az iszonyatos hőséget, odaszólt a secretar generalhoz, Cristu Simionescuhoz:

— Kedves Cristule, mit szólna ahhoz, ha egy kis fagyaltot hozatnánk...?

A konferenciázó urak arca egy pillanat alatt felderült, talán nem is a fagyaltotk örlíttek, hanem annak a ténynek, hogy Vintila fagyaltot hozat. Ez még soha sem történt meg, mióta a pénzügyminiszterium hatalmas épülete fennáll. Simionescu csenget az ajtónálőnök és az — egy félóra múlva visszatér üres kézzel. Nem kapott fagyaltot. Az összes közeli cukrászdában már ki volt fogyva a fagyalt. Így menekült meg Vintila Bratianu egy „főlöszleges költekezéstől“.

Egy kijárási története, amely egészen különösen kezdődött és furcsán végződött.

Ezt a történetet szintén a pénzügyminiszteriumban hallottuk. Vintila Bratianu, aki a saját pénzével olyan takarékosan bánt, az állam pénzére, ha lehet mégis jobban vigyáz. Jaj annak a tisztviselőnek, vagy akár képviselőnek, aki öt valami „afacere“-vel, valami kijárással keresi fel.

Az egyik jónévű liberális képviselőt felkereste egy napon egyik választója és elmondta neki, hogy egy tojás-transzportot szállított külföldre és a vámnál hibásan számították a vámot, háromszor annyit számítottak fel, mint amennyit jogos lett volna. Átadott a képviselőnek egy kérvényt, melyben kérte a miniszteriumot, hogy fizesse vissza a hibásan felszámított vámtöbbletet. A képviselő zsebre vágta a kérvényt és audiencián jelentkezett Vintila Bratianunál.

— Miniszter ur — kezdte a képviselő — én is eljöttem önhöz egyszer egy „afacere“-vel...

De a képviselő nem tudta tovább folytatni, Vintila mint egy furia rátámadt:

— Hogyan képviselő ur, ön engem egy tizeddel, egy kijárással keres fel. Ön — akiről nekünk olyan jó véleményünk volt, ön — aki jól tudja, hogy a haza valamine egyebet vár tőlünk mint kijárást... Ön — aki mindig egy becsültes...

SCHMIDTHAUER-Igmándi keserűvíz reggeli előtt fél pohárral langyosan használva megtisztítja a szervezetet a belekben képződő rothadós anyagoktól, élénkíti a mirigyek működését, felfrisíti a vérkeringést, megelőzi az érlemezsedés és az öregségi elváltozások kifejlődését.

50.240 Lej

készpénzt OSZTOTT KI az AMITIÉ

20 üzletnap után első szelvény beváltása alkalmából Dr. Bogdan Virgil közjegyző ur jelenlétében. — A készpénz osztásban részesülő kötvények nevei és számai minden AMITIÉ üzletben, valamint a falragaszokon láthatók.

És ilyen tónusban tartott az erkölcsi prédikáció egy negyedórán keresztül. A liberális képviselő a nyaka közé huzta a fejét és örült amikor már kijutott a miniszter szobájából. Amikor megszegyenülten ment lefelé a miniszterium épületéből, találkozott egy kollegájával, akinek elmondta, hogy Vintila milyen erkölcsi prédikációt tartott neki, dacára annak, hogy egy teljesen jogos és legális kérést akart elébe terjeszteni.

— Ugy kell neked — mondta a kollegája — ha te egy ilyen kéréssel Vintilához fordulsz. Add be a kérvényt a regisztratúrán és mellékelj hozzá egy névjegyet.

Igy is történt. És a kérvény negyvennyolc óra múlva el volt intézve. Maga Vintila írta alá a rendelkezést, mely szerint a vámtöbbletet visszafizeti a pénzügyminiszterium.

Mennyi vagyona van Vintilának?

Vintila Bratianu emellett fanatikusa a politikának és ő, aki annyira takarékosan bánik a pénzzel, ha a pártérdekről van szó, akkor egyszerre bőkezű és pazarlóvá lesz. Bucurestiben mindenki tudja, hogy sok-sok milliót költ Bratianu Vintila pártcélokra. Vintila ugyanis az ország leggazdagabb emberei közé tartozik, akinek a feleségével együtt Govoran, Mihaestin és Zambaram hatalmas birtokai vannak. E hatalmas vagyont felesége Lia Bratianu vezeti, aki például Gorován szövögyárát és pompás mintagazdaságot állított fel. Ugyancsak Lia Bratianu volt az, aki a román háziipart megszervezte és a többek között a Principele Mircea jótékonyági egyesület fenntartója. A beavatottak több mint egy félmilliárd leire becsülik Vintila Bratianu vagyontát.

Farkas Aladár

Vers a „Mythológiából.”

PHORMION.

Emlék gyanánt egykor a nagy Herculesnek Chios szigetére egy szobrot terveztek. A szobrot azután hajóra tették fel. De mert sulya miatt nem birt a terhévet. . . . A szélben, viharban nem haladt előre. És az agg Phormion, most azt jövendölte: Ha minden asszony, s lány a haját levágja, Ami Neptunnak is titkos kívánsága, És abból reája köteleket fonnak. Elérik helyét a tervezett szobornak.

. . . De Chios s környéke hiu asszonynepe. Női díszét csak nem áldozta fel érte. S nem volt köztük egy sem, ki haját levágja. Bár főistenüknek volt is kívánsága.

Ha ma, kegyeletén a mult emlékének. Egy-egy félistennak szobrot emelnének. És ez a kívánság ismétlődne, újra — Ma, megkönnyiténé a — pubifrizura. Ma hány selymes hajfűrt van s lesz még levágva. Bár nem égi óhaj és nem is Phormion. De mert égen, földön a legfőbb hatalom — A Divat kívánja.

Dálnoki Nagy Lajos

Emberek, magyarok, járjunk a színházba!

Miért kell élet-halálharcot vívnia az aradi magyar színháznak a közönség közönyével. — Hogyan tehet a közönséget újból a színházjárásra szoktatni. — Miben látják a kritikus helyzet kulcsát az aradi színháztagjai.

(Arad, december 24.) Ha azt hallom, hogy ezt a szegény, megsanyargatott, súlyos nehézségekkel küzdő erdélyi magyar színházat bántják, lekicsinylik, különösen a közönség valók, eszembe jut egy anekdóta. Az egyszeri parasztról szól, akinek nagyon fáj a tyukszemme. Jajgatott, káromkodott, de ez nem használ. Végre dühös lett, felkapott a földről egy kavicsot és azzal kezdte ütögetni a tyukszemét és így morfondírozott:

— Ha te fájdalmat csinálsz nekem, én meg neked csinállok fájdalmat. . . . Megkaptam az ordrét, hogy karácsonyra kutassam fel azt az elixirt, amelynek segítségével új életet lehetne önteni a gyengélkedő magyar színházba és amelynek alkalmazásával felébredne a közönség érdeklődése a színházak iránt, hogy legalább is minden második előadást zsufolt ház nézzen végig. Kutatásaim közben eljutottam Szendrey Mihály színigazgatóhoz, akinek a következő kérdést adtam fel:

— Milyen műsort kell nyújtania a közönségnek, hogy szívesen járjon színházba, hogy ne legyen alkalmja sohasem elégedetlenkedni?

A direktor megigazította szemüvegét, jobb tenyerébe támasztotta fejét és Petur báni hangon megszólalt:

— Fiam, ez a kérdés komoly tanulmányozást igényel, ezt nem lehet csak úgy uk-muk-fuk elintézni, majd gondolkodom és írok róla egy értekezést.

— De direktor ur, ne vegye el a kenyereket. Én majd megírom, ön csak mondjon valamit, hiszen akármit mond, ugyanis mindig okosan beszél.

— Szerencséd, hogy öregapádnak szólítottál — szólt Szendrey Jácint páteri mélységgel, — hát akkor beszéljek. Harminc esztendő színházi múltam predesztinál arra, hogy összegyűjtött tapasztalataim lomtarából kiszedjem azokat az értékeket, amelyek feltétlenül biztosítják ennek a kérdésnek akadálytalan megoldását. Mert bizony mondom nektek ó hiveim, hogy a műsorcsinálás nagyobb művészet a színjátszásnál is. Már pedig az is a horizonton áll. Ugy-e ecsém? A közönségnek jó darab és jó előadás kell. De hogy csináljak én jó előadást akkor, amikor a legjobb darab harmadik előadását már üres padosorok nézik végig. Kénytelen vagyok, vagy próba nélkül illetve kevés próbával előadatni az új darabokat, vagy pedig régiakat hozni. Ha a közönség támogatná a színházat, úgy idő volna arra, hogy egy új darabot alaposan előkészítenénk.

Strindberg barátom is megmondta, hogy... De nem is fontos, hogy mit mondott Strindberg; az a fontos, hogy én mit mondom. Én pedig azt mondom, hogy nagy teher rajtam ez a két színház; az aradi meg a temesvári. Tul vagyunk szervezve. Minden szerepre két ember van. De azok aztán emberek. Akármelyik világvárosban is megállnák helyüket.

Még mondott mást is Szendrey direktor, de mindent nem írhatok meg, mert kevés hely áll rendelkezésemre. Lebandukoltam a színház hátsó részének illatokkal terhes, sötét árnyalatu lépcsőházából és bementem a színpadra. Epen próbáltak. Nem tudom miből folyhatott a próba, de Mészáros Béla rettenetesen ordított. Megtudtam, hogy most ő rendez. Fekete Irén meglátott és hozzám sietett:

— Látál édesem a Szombatesti hölgyben. Jaj Istenem, ugy sajnálom, hogy nem gyönyörködhettem magamban, ugy-e nagyon édes voltam. . . . Interju lesz karácsonyra? Mondjak valami okosat?

— Pardon művésznő . . . millió bocsánat, de most nekem férfiakkal van dolgom, mert igen komoly kérdéssről van szó.

Ijju Szendrey Mihálynak szemüvege vilálan meg a beteg villanyfényben. Végig futott a színpadon, egyenesen a kijárat felé. Mintha menekülne valaki elől. Tényleg a sötét háttérben egy fenyegetően mozgó esernyőt pillantottam meg.

— Álj! — kiálték — nyilatkozatot akarok. Milyen műsort kell nyújtania a közön. . . stb.

— Beszélte már a papával? Igen? akkor én hallgatom, mert ha okosabbat találnék mondani mint ő, csúnyán összeszedna.

Mészáros Béla gyöngyöző homlokúval, kivörösödött arccal és fáradtan görnyedezett felém. Nem volt rajta kabát és izmai csak úgy feszültek az ingujja alatt. Nagyon dühösnek látszott, alig mertem megszólítani.

— Béla fiam ne haragudj, de szeretném tudni, hogy milyen műsort kell. . . Béla széles gesztussal homlokára csapta tenyerét, hoszu Konstantin császári léptekkel végig korozta a színpadot, aztán szétterpesztett lábbal megállt előttem. Olyan mérgesen nézett rám, hogy meghátráltam.

— Hogy mi kell a közönségnek? Megmondjam? — kiáltotta fenyegetően. Minden nap új operett, a férfiaknak egy-egy arany óra és a hölgyeknek virágcsokor! . . . Akkor eljönnek a színházba.

Láttam, hogy itt nem érdemes tovább feszegetni a dolgot, mert képes kihívni boxpárbajra és kár volna szegény fiúért; olyan jó gyerek. Erdélyit látom közeledni. Egyik szára a nadrágjának hosszabb, mint a másik, de az jól áll neki. Oldalvást jött felém és amikor közvetlen közelenbe ért úgy hajolt le hozzám, mintha ő volna a pizai ferdetorony. Miután rálépett saját lábára, megszólalt.

— Hogy mi kell a közönségnek? — szólt és elkezdett rettenetesen nevetni. Fuldoklott a kacagástól és nehezen nyögve mondta ki a szavakat. — Mi kell? . . . Na . . . Ha . . . ha . . . ha . . . gyorsan találja ki hi . . . hi . . . hi . . . mert megmondom . . . Na mi? . . . hogy látogassa . . . ha . . . ha . . . ha . . . a színházat . . . Hát pénz kell! Ha, ha, ha, he, he, he, hi, hi, hi. . . Ugy-e, hogy jót mondtam? . . .

Nagyon jó volt. Egyszerre csönd lesz a színpadon. Hetényi jött be a rendezés fő atyamestere. Nagyon respektálják ezt a kis, köpcös embert, biztosan meg is érdemli.

— Egyéb nem kell — mondotta megfontolt hangon, miközben jobb kezét bal vállamra tette mint gondosan előkészített jó előadások. Ezekhez pedig a közönség kölcsönös támogatásra is szükségünk van.

— Te, én tudnék egy nagyon okosat — szólt Jávor Alfréd és elegáns prémes bundájának zsebéből, finom, mozdulatlan kivész egy sőkiflit. — Én azt ajánlanám, hogy a színház vezetősége szervezze meg a havi bérletrendszert. Pár száz lejeckét minden hivatalnok tudna havonta fizetni és azért négyszer mehetne színházba. Akkor lenne zsufolt ház volna új darabok és jó előadások. Tudtam én azt, hogy csak engem kell megkérdezni. . . .

Kallós: — Nézzekérem. Én csak azt mondom magának, hogy a közönségnek üdönsággkell. Delegálkepenope rettmertigyvanmárnevelve. Termé szetesenhalató gatiákaszmhá zatagykitud jukazigényeikatele giteni.

Olasz Lajos hatalmas pénzivel kezében, épen égboltozatot festett egy kumustrált és szét bontott szoknyára. Lábai alatt összegyűrött parkrészetek, felgöngyölt vánromok és egy kilyukasztott mező feküdt, középen gémeskuttal.

— Uram — szólt klasszikus színezetű hangon — én úgy állok itt, mint Karthágó Márius romjain és ön problémákat ad fel nekem. Hogy mi kell a közönségnek? Nem ez a fő, hanem az, hogy mi kell nekem. Mit is mondott az a Montekrisztó? Három dolog kell. Pénz, pénz és századszor is pénz! Teccik tudni?! Na! . . .

Kérem, én több színházról nem kérdelek meg, hiszen már teljesen világos a dolog és ha a felsorolt nyilatkozatokhoz ragaszkodik a közönség és a színház, úgy meg van oldva a gordiusi csomó. Még Deésit akartam megkérdezni, de mielőtt válaszolt volna, felesége betapasztotta száját és azt mondta:

— Hallgass, mert még elszólok magad. Majd én megmondom. Tudja mi kell a közönségnek, hogy mindennap tele legyen a színház? Hát . . . potyajegy. . . . Pápa Géza.

Falusi kislány,

ne irigyeld Arad éjszakáját!..

Sívárul komor lett az éjszakai Arad. — Szürke szomorúság ülepedett az éjszaka hajdan vidám, színesen ragyogó hangulatára. — Eltűnt, szétfoszlott, megsavanyodott az éjszaka varázsa.

(Arad, december 24.) Csendes és nyugodt falusi emberek és városi fény után sóhajtozó fiatal falusi asszonyok, leányok, akik esténként petróleum lámpa magányt-lehellő világánál, vagy legjobb esetben az Aladdin-csodálámpa fényénél veszik kezükbe a nagyváros lüktetésének egyetlen tömökét, az újságot, tehetetlen vágyócsussal sóhajtanak fel tiótkban. Érihető is. Az uccán nem lehet járni a sötétség meg a hó miatt és hova is menne az ember, ha csak nem a patikusnéhoz, aki azonban végered ményben összes jutalajdonságai mellett egy unalmas perszóna, akivel a csirketenyésztésen és a cselédproblémákon kívül nem lehet másról beszélni.

— Istenem — ábrándul el ugy este kilenc felé az ágy szélén hálóingben ülve valamilyen bubiféltulajdonos, teszem fel Szépfalun — milyen jó volna most egy városban, például Aradon lenni, ahol villanyfényben usznak az uccák gyönyörű operettet játszanak a színházban, nagyszerű filmek mennek a moziban, cigányzene szól a nagytükrű kávéházakban, a barokban pedig csattog a dzsesszbend és szmokingos ifjak karján botosozhat a ruzsozott száju, félig levetkőzött városi lány.

Kedves falusi kisasszony: meg szeretném vigasztalni magát, hogy ne vágyják úgy a hamisfényű ugynevezett városi éjszaka után és ne legyen oly nagyon szomorú és szerencsétlen, ha már kilenckor kénytelen lefeküdni Szépfalun, vagy Pécskán. Bemutatjuk most magának az aradi éjszakát objektíven és hívősen, úgy ahogyan van, mindenféle lírai tulzás nélkül. Meg tetszik látni: nem érdemes zugolódni és átkozni a sorsot. Sőt. Talán jobb is odakint, mint itt nálunk ebben a lármás városban. Mit mondtam: lármás? ... Na, már ez is tulzás. Nem mondom: nappal, hetivásárok alkalmával van zajgás, de azt is inkább a falusiak csinálják, ahogy betódlanak ide autókhoz nem szokott lovakkal és zsufolt szekerekkel, de este, éjszaka ... nem is hiszi milyen nagy a csend. És aztán azzal a villanyfényben való uszással sem állunk a legjobban. Még a főúton, a város-házától a színházig: csak-csak, de azután ... Próbáljon csak elmenni a Szabadság-téren tuli vidékekre. Esküszöm, rögtön hazakivánczolnak fatornyos falucskájába, ahol nincs olyan sötét éjszaka. Hát ennyit az uccákról, amelyen igaz, hogy járkálnak emberek és szerelmes párok, sőt egyedül álló nők is, káromkodnak a konfliktusok töfögnek az autók, na de ez még nem olyan felemelő valami.

Színház? ... Hát az van és abban is igazat adok magának, hogy operetteket játszanak benne és a Lengyel Irén „az egy édes“ (ahogy Aradon mondják) de kérdem, látott-e már maga „gyönyörű“ operettet? ... Operettek leginkább sablonosak vannak, na de legalább ilyenkor megtelik a mézótér és tapsol a közönség. Szóval ez a színház ez lehet valami vonzó, na de viszont ez még nem nagyon tartozik az éjszakai élethez, legieljebb az estéhez, mint a mozi is, mert hiszen az éjszaka csak akkor kezdődik, amikor vége van az előadásnak a színházban és a moziban. Ilyenkor elmegy az ember a kávéházba, vagy a barba.

— Ez az! Erről szeretnék hallani? — gondolja most ön felleobogó szemekkel.

Na csak nyugalom: nem olyan veszélyes a dolog. Ha ilyenkor bemegy valamilyen aradi kávéházba először is az biggyeszti le igen tisztelt ajkacskáit, hogy milyen mérsékelt számban vannak abban. Még mutogatni sem lehet az embernek magát, mert kinek? Az a néhány dominozó nőtlen doktor fel se néz a zöld asztal mellől, ha kegyed belibog, az újságot böngésző öreg urak meg pláne nem. Néha láthat egy színészről barátja kíséretében és rájöhetsz arra, hogy mennyivel szebb a színpadon vagy egy színészt, akire pláne ráillik az a megállá-

ELIDÁK

Karácsonyi előbözök

Ajándékozunk szépséget Elidával!

Elidák az Elida Karácsonyi dobozok kiváltképen izélesen és fényesen vannak kallitva. Tizenkét különféle doboz 90 leitől egészen 339 lei-ig. Azon kívül hat csodaszép, selyemmel bélelt luxus-doboz 390 leitől egészen 975 lei-ig.

Ajándékaink
bevásárlás előtt
ne mulasztuk el
szemügyre

venni a drogisták és az e szakmába vágó üzletek

pitás, különösen ha az illető „civilben“ erősen kopaszodik, a színpadon pedig dus szöghaja van. Lehet, hogy a dupla sarokpáholyt elfoglaló, kizsánan gesztikuláló, harsogón nevető és asztalt veregető ifjak és vénak furcsa társasága feltűnne önnek és megkérdezné a pincért, hogy kik ezek. Mire a fehérkabátos ur, szolgálatkészen sugná gunyos hangszullyal.

— Ez kérem a szellemi arisztokrácia. Irók, újságírók.

Ha élesebb megfigyelő lenne azt is észrevehetné, hogy a főpincér olykor aggodalmas pillantásokat vet a lármás sarok felé, amelynek lakói úgy viselkednek, mintha senkisémi volna a kávéházban. Lehet, hogy ezek a titánok, akiknek neveit a lapok révén ismeri már kegyel, érdekelnék magát, de mit használ az, ha azok nem érdeklődnek maga után. A cigány álmosan játszik pár nótát és éjjel felé egészen abballagya. Minek is? Külön keresetre ugy sincs kilátás. A pincérek egy sarokban kereszt rejtvényt fejtenek és maga zöröghet, ha akar valamit, a trafikos a „Szívek harcát“ olvassa, az újságos alszik, unalmas, nagy esend van kérem, akárcsak Szépfalun vagy Pécskán, azzal

a külömbiséggel, hogy itt az emberek ében „élvezik“ ezt végig, maguknál pedig alszanak helyette. Nem mondom: szombaton meg vasárnap élénk az élet a kávéházakban. Nagyobb a fiist, zsongás is van. Ilyenkor meg nincs hely, és nem tud hová leülni.

Most pedig jön a bar. Van több is. Egy emelkedettebb helyen dzsesszbend. Táncos nők és táncosok kuplékat énekelnek, vagy édeskes tangót a szerelemről. Jó drága minden és rossz italt lehet inni, sőt muszáj is. Aztán lehet táncolni ha van kivel. A legnagyobb szórakozás, nézni a többit. Emiatt aztán gyakran előfordul, hogy mindenki a másikat nézi és unalmasabb az ügy, mint a kávéházban, mert nem csinál senki semmit csak bámul, intelligensé miméit arccal. Nagyon kedves.

Azt hiszem ezzel ugy nagyjából be is mutattam az aradi éjszakát önnek kedves falusi kisasszony. Ha mindazonáltal nem kóhadtak le vágyai fogja magát, szökjön be és „élvezze“ végig személyesen is. Azt hiszem azután nyugis otthon marad örökre Szépfalun, vagy Pécskán, mert nem Bécs, Berlin, Páris ez kérem csak — Arad. (i. e.)

Ki a leggazdagabb ember Bucuresztiben?

Tizenhét éves fiatalember megszámlálhatatlan milliárdjai. — A dús gazdag közoktatásügyi miniszter. — Az adakozó szívével Berkovitz Eli. — Olano Arisztid, az életművész. — Mennyi vagyonuk van a bucoreszt-i pénzfejedelmeknek?

(Az Aradi Közlöny bucoreszt-i tudósítójának eredeti riportja.) A háború előtt Bucureszt a Balkán Párisának nevezték. Évtizedeken keresztül Bucureszt szivta fel magába a Balkán minden gazdagságát, a mesebeli keleti kincseket. Itt farsangolt, itt dorbézolt háromszáz éven keresztül a Balkán. Bucureszt volt a török, a görög, a levantei kalmárok számára az — ami nekünk Páris. És a nagy bucoreszt-i mammutvagyonok eredetét, ha kutatjuk, nagyon gyakran elvezetnek a szálak a Boszporus-kikötőn túl a távoli Balkán felé.

Tizenhét év és nyolc milliárd.

A bucoreszt-i multi-milliárdosok sorát egy tizenhét éves fiatalemberrel kell kezdenünk. Jean Crissoveloni, ma alig mult el tizenhét éves és ő a mérhetetlen Crissoveloni-vagyon ura. Az apja alig volt negyvenöt éves, amikor nemrégiben meghalt: csak az élet tud ilyen tragédiákat produkálni. Ez a negyvenöt éves életerős, nagyszerű ember hónapokkal előre tudta, hogy meg fog halni — és nem lehetett rajta segíteni. Gyógyíthatatlan agyदानata volt és hiába állták körül a betegágyát a világ leghiresebb tanárai, a kérlelhetetlen halál nem törődött azzal, hogy az ország egyik leggazdagabb emberéről van szó, aki aránylag nagyon fiatal még és aki előtt még nyitva állt volna az élet minden öröme. Crissoveloni meghalt és a mesebeli vagyon fiára, a tizenhétéves gyerekekre szállt. A Crissoveloni-család tagjai görög eredetűek, alig nyolcvan évvel ezelőtt jöttek át Konstantinápolyból és ez a nyolcvan esztendő elég volt ahhoz, hogy felhalmozzák ezt a mérhetetlen vagyont. A Crissoveloni-család már a háború előtt is egyike volt a leggazdagabb családoknak, de a háború alatt valóságosan megsokszorozódott a vagyonuk. A Crissoveloni-bank volt az antant-hatalmak és Románia között a gazdasági közvetítő kapocs. A Strada Lipsceani három évvel ezelőtt kezdtek építeni a bank új helyiségét és ez a gyönyörű banképület még csak most készült el, dacára annak, hogy egy egész kis munkáshadsereg dolgozott rajta három esztendeje. Az épület idáig négyszáz millió lejbe került.

Anghelescu közoktatásügyi miniszter — a romániai petroleum-király.

Csak nagyon kevesen tudják, hogy Anghelescu közoktatásügyi miniszter egyike Románia leggazdagabb embereinek. Bacau környékén hatalmas petroleum-telepei vannak és alig van olyan nagyobb petroleum-társaság, hol ne volna tekintélyes részvénypakettje. A beavatottak tudni vélik, hogy Anghelescu miniszternek egyik legutóbbi kimutatás szerint több mint ötszáz működésben levő petroleum-szondája van és ha tudjuk azt, hogy egy-egy petroleum-szonda naponta ötven—száz vagyonnyers petroleumot termel, könnyen kiszámíthatjuk, hogy hány millió lej jövedelme van Anghelescu miniszternek havonta. És Anghelescu miniszter, ez a sokszáz milliós vagyon ura, már reggel nyolc órakor bent van a hivatalában, egyfolytában dolgozik délután két óráig. De azért délután öt órakor már újra bent van a hivatalában és gyakran még a késő esti órákban is világosak az ablakai.

Eli Berkovitz, a bucoreszt-i zsidó hitközség emóke.

Senki sem tudja megmondani, hogy mennyi a vagyon a Berkovitz-familiának, még talán Eli Berkovitz sem. Legutóbb, amikor a Banca Nationala-nak közgyűlése volt, a Berkovitz-bank és a Banca Romaneasca közösen tették le a nemzeti bank részvénnytöbbségét. De a Berkovitz-banknak ezenkívül még nagy részvénnytöbbsége van a Banca Romaneasca-nál is és így talán nem volt egészen indokolatlan a Cuvantul című lap megjegyzése, amikor arról panaszkodott, hogy az ország egyetlen bankjegykibocsátó intézményének fő részvényese — Eli Berkovitz. A Str. Lipsceani

sarkán egy szürke tizlethelyiségben van e sok-sok millióval rendelkező bank központja, olyan szürke és egyszerű itt a berendezés, hogy bármelyik erdélyi város bankhelyisége sokkal különbnek néz ki. A pult mögött egy kecskeszakállas középkori ur áll, aki udvariasan kérdezi a belépőt, hogy mit óhaj. Ez az ur, Eli Berkovitz öccse — Adolf Berkovitz. A füle mögött ceruza van és épen úgy dolgozik ott a bankban, mint akármelyik tisztviselő. Egy üvegfallal elkerített ketrec mögött ül a sok milliós vagyon ura — Eli Berkovitz. Aki a legutóbbi választási listán ugyan szenátor lett, de ennek dacára nem adja át bankja vezetését. Minden reggel nyolc órakor már ott van a Lipsceani-uccai bankhelyiség előtt és ő az első, aki megkezdi a munkát. Mindenki tudja Berkovitzról — ami pedig ritka a nagyon gazdag embereknél — hogy még soha üres kézzel nem ment el tőle senki, aki hozzá fordult. Délelőttönként egy egész kis kéregetősereg gyülekezik össze a bankjában. Pontosan tizenkét órakor Eli Berkovitz seregszemlét tart a hozzáfordulók felett. A kéregetők még ki sem nyithatták a szájukat, már Berkovitz egy tisztviselőjének bediktálta a segélyek összegét. Sokat mulattak Bucuresztiben tavaly azon az eseten, ami egy ilyen gyorssegély-kiosztás alkalmával megtörtént. Egy szigeteki kereskedő jött Bucuresztibe, akinek egy ötezer lejes óvatolt váltója volt a Berkovitz-banknál és azért jött, hogy ezt a váltót kiírtassa. Az egyik pénztárfülke előtt látott vagy öt embert állni és ő is szépen odaállt hatodiknak. És egyszer csak megjelenik a nagy Eli Berkovitz és mint akinek nagyon sok dolga van, gyors tempóban diktálja le az összegeket:

— Irja kérem, ennek az urnak ötszáz lej ... ennek ezer ... ennek száz ... és amikor odaért a jobban öltözött szigeteki kereskedőhöz, egy pillanatra gondolkodni látszott és aztán kimondta a szentenciát: háromezer lej. . .

És ebben a kereskedőben volt annyi tapintat, hogy az óvatolt váltóját egy ismerőseivel fizettette ki.

Arisztid Blank — az életművész.

A Marmorosch-bank mindenható urán, Blank Moritzon, még talán fel lehet fedezni a gyorsan ivelő karrier egyes előbbi állomásainak nyomát, de Blank Arisztid már beleszületett a vagyonba és a megszámlálhatatlan milliókba. Épen úgy, ahogy egy uralkodóház leendő fejét, kellőleg előkészítik az uralkodásra, úgy Arisztid már gyermekkorától kezdve készült rá, hogy átvegye a mammutvagyonnal rendelkező bank vezetését. És Blank Arisztid, ez a minden ízében modern bankár — tud élni. Ő már nem az a száraz tipikus bankember, ahogy valaha elképzeltük a nagy bankárok típusát. Blank Arisztid pompás társasági ember, szereti az irodalmat, a művészetet, a virágot és ennek dacára kérlelhetetlen logikával tudja vezetni a számtalan vállalatának az ügyeit. Mennyi vagyonnal rendelkezik ez a modern pénzember? kérdezte valaki. És a válasz nem volt egészen érdektelen: Blank Arisztid kamatjövédelme óránként jóval túlhaladja a százezer lejt, ha őn most papírt és ceruzát vesz és kiszámítja, hogy ez a mal kamatláb mellett mennyi tőkének felel meg, akkor arról se felejtkezzenek meg, hogy figyelembe vegye, hogy a számtani művelet mennyi ideig tartott . . . Blank Arisztidról mindenki tudja, hogy Párisban egy ugyanolyan felszerelt lakást tart fenn, mint Bucuresztiben és a bucoreszt-i palotáját háromszor építtette át, míg ez teljesen megnyerte a tetszését.

A többi pénzfejedelmek . . .

Argetoianu földművelésügyi miniszterről mindenki tudja, hogy ugyancsak a leggazdagabbak közé tartozik, a fiatal Atta Constantinescu, a volt földművelésügyi miniszter fia is sok millióval rendelkezik. Manolescu Strungának, a kamara questorának vagyon is jóval túlhaladja a százmillió lejt. És még vannak

egynéhányan, akiket a sors alaposan ellátott földi javakkal és ezek közül első sorban kellett volna említeni a Stirbey-család fejét — Barbu Stirbey herceget. Mint idetartozó érdekes dolgot említjük meg, hogy Istrati Micescu, aki most ügyvédi gyakorlatot folytat, évente több mint negyvenmillió lejt keres mint ügyvédi honoráriumot. Az ügyvédek között rögtön utána következik Rosenthal ügyvéd, aki az optans-pör első döntőbírói tárgyalásán Romániát képviselte. F. A.

Napsziget partján.

Békés napsziget aranypartján állok,
Fölöttem kéklík makulátlan égbolt —
Hogy bárkám zengő vad vizeken szállott,
Beh messzi, rég volt.

Afkam piros és mosolyog a kedvem,
Mélyütemű a szívem muzsikája.
Szent forrásokból szürekedő nedven
Virázkik éltém fája.

És néha mégis megreszket a lelkem
Honvágyas, szomjas vágyba:
Repülni viharverten, jajszó-tekten
Száguldó hullámágyba!

Gyötrödni könnyes, véres, forró jajban
És idvezülni tőle —
Lángolni gyönyörben, édes-szilajban,
És elkárhozni tőle.

Merülni vészes, feneketlen árba —
Eget, földet feledni —
Tudni, hogy bolygok mindörökké árva,
Sirva szeretni.

Érezni, hogy zúg Elet szent folyása —
Szíven, agyag-gerincen.
Osztozni véle, ki lelkembe ássa,
Száz rejtett kincsen.

Szent csatát vívni, hinni csillagomban,
Nem bánni az elestem —
Mert a lelkemben zengő vigalom van
S acélvirág a testem.

Körülalol a békés napsziget
És megköt és vigyáz —
Vad vízből ezer csoda intetget
És úz és hajt a láz.

A földnek, — ki tart áldott rejtéken
Könyörgök, hogy eresszen:
Félek, hogy el kell őt felejtennem,
Hogy újra megszeressem!

Strieglhá-Martini Hilda.

Almodik a Bölcső.

Írta: Reicher Jenő.

Négy egyszerű faláb és rajtuk ring a bölcső.

Hogy ki születik belé, hogy ki válik lakójává — ki is tudná előre megmondani, hacsak a nagysüvegű mágusok nem, akik fűrkésző szemmel lesik a csillagok járását. Négy egyszerű faláb és rajtuk ring a bölcső, József ács-mester istállójában — jászol és balmészan várakozók körülötte: — akik mind, mind a csodát várják. Mert csodának kell jönni és tán jönni is fog a csoda, aki megbékélést hoz a világnak és elhossa ide az Élet és az Ember igaz értelmét. De a bölcső némán tekint ki a havas, szeles betlehemi éccakába, ring a négy egyszerűn faragott falábon és a tél roppant féhérségébe kémlőlőn várja: hogy jöjjön a Megváltó és a Megváltás.

Azóta pedig idostova kétezer esztendő mulott el, kétezer hosszú esztendőt nyelt magába a történelem és a világon újra karácsony felé lapozódik a naptár, ünnepre hívják a havas tájak és misére invitál a haragzugás. A városba pedig hirtelen-váratlan furcsa jövevény érkezik. Vendég, vagy országot vándor-e, államférfi, vagy kósza álmodozója a lelkek kilométerköveinek? — ki tudná megmondani. Furcsa a jövevény, különös a ruházata, bizarr a külseje. Az emberek mégis félve bámulják és lopva találgatják a kilétét. A vendég, aki ideérkezett — nem tudni mely tájak felől — klasszikus korbelt ruházat: hosszú fehér lepel, lábain saru, amik tán valaha a nazareti utat járták, kálváriásan. Szeméből különös, furcsa, itt már ismeretlen jóság révedez elő, hosszú, rút szakálla mellére omlik és ki-mért, lassu léptekkel halad előre, ahogy az uccát rója. A városnak, ahová érkezett, neve sincs. Ugy hívják talán, hogy 1927. De a vendég, a jövevény neve kétezer esztendő óta szent szentség kellett volna, hogy legyen, mert ő: az ács fia.

Utja idáig hosszú volt és kínosan fáradtságos. Mielőtt ideért volna, sokszor megállították utjában: Előbb, hogy a mezőn járt, hirtelen előtte termelt egy marcona figura, fegyver fityegett a vállán, övében halálhozó szerszámok, szemében vad tűz, hangjában elszántság:

— Merre tartasz, hová mész vándor? Merre a hazád és kifajta lennél, hogy nem tudod, erre tilos az út, itt országhatárt állított az ember parancsa — riadtak a szigorú szavak a vándorra.

Zavartan nézett az utas a katonára és szelíden felelt:

— Hát te nem ismeresz engem? Engem is megállítsz az utamon, tőlem is papirokat kérsz? Sose hallottál az ács fiáról, aki azért halt megváltóhalált a keresztben, hogy ne legyen többé gyilkos fegyver a gyilkolni kész ember vállán?

— En katoná vagyok, posztot állok a határon — felelte a fegyveres — nekem okmányok kellene, mert tudni akarom, honnan jöttél és merre van utadnak célja.

Az ács fia bucsuzott:

— Mondottam már testvér: az ács fia vagyok. Jöttem a hit és az örök szeretet kálváriadombjából, jöttem és meg akarom találni az Embert. Papiroim nincs, csak a lelkeim, ami körülönja a ti összes országhatáraitokat, a mik benneket embereket egymástól elválaszt. És a passzusom, az ajkaitokról feltörő boldogság utáni vágy — amiért két évezred előtt egyszer már megfeszítettek engem.

A fegyveres félénk alázattal tekintett utána a vándornak, akit úgy suhint el mellőle, mint egy régi, boldog féltőre kihült emléke. S így érkezett számtalan akadályon, tenger-törődésen, megszámlálhatatlan országhatáron át a városba. A városba, amit úgy hittak: hogy 1927 — és ahol furcsát és nagyot bámult, ahogy körülnézett küssé az ács fia. Diszes épületek utvesztő forgatagában keringett körülötte a sokaság. Uri népek és nyomorultak, diszesek és földig alázottak ropták körülötte az élet mindennapos ütemére a haláltáncot. A dévajok és a boldogok tekintetében is meglátta, hogy valami elálcázott fájdalom, valami elloptott sírás búvik meg belülről. Meghallotta, hogy kilenc esztendő előtt világháború volt, tömeggyilkolás, gyűlölet-hozsanna. Megtudta, hogy százezrek pusztultak el és még ma sem

szakadt vége a gyűlölködésnek. Látta, hogy a város egyik remekművű palotájában komortekintetű férfiak tanácskoznak. Országok fejei és államok sorsának intézői: a világ urai. Most, kétezer esztendő után, újból a békét tanácskozzák, jegyzőkönyvezik és bankettozzák — de otthon ezalatt kattog a gyarakban a gözkalapács és készül a fegyver, a hadihajó, a bomba és az öldöklő mérge. Pedig ő ezért az áhitott békéért — már egyszer meghalt a keresztján.

És szétnézett az emberek között az utcán, mindenütt a nagy mértet, az égető kérdés, mindenütt a nagy mértet, az égető kérdés: a bizonytalanság és reménytelenség megriadt félelmét. Felsírt felé a felsikoltó szerelem vonaglón ott: ahol az érdeke rándítja mosolyba az ajkat. Sejtelmes selymek puha vonalai alatt kereste: a lelket, drága prémekek parfümfelhőiben: az őszinteséget. És beleharosogta a város, az 1927 zajába:

— Emberek, világ és megváltottaim, tud-

játok ki vagyok én? Érzitek ki jár láthatatlanul köztetek? Ismertek még engem, akl a szeretet világot adtam nektek?

... A kiáltás elhangzott. És a kiáltás nyomtalanul belevesztett 1927 törtető, léleknekűh zürzavarába. A gyűlölet tovább trónolt és a szeretetnélkültség tovább engedelmeskedett. Csak a harangok zúgtak tovább, annak a születési ünnepére, aki kétezer év előtt a betlehemi bölcsőben a szeretetért született s azért is halt meg.

A bölcső pedig ott állt a betlehemi ács-mester portáján. Felébredt álmából, mert a csillagjárás már jelezte az istenfia születését. Nem fájt a bölcsőnek az álom, nem vészette el miatta hitét a szeretet istenében. Am csendben, alig hallhatóan odasugta a megszületett kisednek, az elérkezett istenfiaának:

— Kicsim, kicsikém én szeretlek, én imádlak téged, ne félj és hidd el nekem: a Megváltók számára is eljön egyszer a Megváltás.

Aradi karrierek Bucurestiben.

A Calea Victoriei legújabb aradi bevándorlója. — Dominóöntő a két menyasszonyról. — Az ingyenesrendelő aradi orvos. — Az aradiak új fohadászálása.

Kedves Szerkesztő Ur, ott Aradon nem is tudják, hogy milyen jelentős esemény történt Bucurestiben. Ne tessék valami politikai eseményre gondolni, a bucaresti-i politika csak az erdélyieket érdekli, mi bucaresti-i erdélyiek, csak az erdélyi lapokból értesülünk arról, hogyha a szomszédos Akadémia-uccai palotában valami változás történik és ha nem olvastam volna valamelyik erdélyi újságban, hogy az a szűkretevesített egyemeletes ház az Akadémia-uccában a belügyminisztérium, akkor még sem kellene olyan megkülönböztetett tisztelettel nézmem rá, ha arra visz el a 15-ös villamos. Amint mondtam, bennünket nem érdekli a politika és a mi életünkben felért egy kormányválság szenzációjával az a tény, hogy a bucaresti-i aradiak — hirtelen lettek a régi tradicionális Rigler-kávéházhoz és a Cercul Militar alatti Piccadilly kávéházban ültök fel tanyájukat. Már több aradi honfitársat kérdeztem, hogy miért volt szükség az erőnek ily módon való átcsoportosításához, azonban senki sem tudott magyarázatot adni. En azt hiszem, hogy mi aradiak azért jöttünk ebbe a kávéházba, mert ez a katonaság épületében van és mi ott Aradon is annyira megszoktuk a hadizónában katonai felügyelet alatt élni, hogy ezt még itt sem tudjuk nélkülözni.

Mit gondol kedves Szerkesztő ur, ki volt az első aradi, akivel az aradiak ez új törzskávéházban találkoztam. Találja ki! Ma ő itt Bucurestiben a legnépszerűbb ember és mivel itt Bucurestiben nincs primadonna, hanem politikai kultusz, ezért a népszerűsége — Maniuehoz lehetne hasonlítani. Hogy mégis valamennyire jellemezzem ezen új népszerűségét, megjegyzem, hogy idáig két álnevét is ismerem. A délutáni kártyások az „alsósok réménék” nevezik, míg az esti kártya-társaságokban a „kibicek réme” büszke nevet érdemelte ki magának. Remélem most már ki találta, hogy Adler Hugóról van szó, aki nemrégiben telepedett itt le Bucurestiben és ugyilatszik pompás üzleteket csinál itt a fővárosban, mivel olyan derűlten mosolygó arccal autózik a Calea Victoriein, mint egy győztesen bevonuló hadvezér.

Valamelyik délután ott ülök a kávéházban és képzeljék el, hogy kit látok bejönni az ajtón: Gedeon Imrét, két nő kísért. Mind a kettőt mint menyasszonyát mutatta be és amikor én a tény felett kissé csodálkozó arcot vághattam, Gedeon hanyag előkelőséggel szólt az egyik menyasszonyhoz:

— Lásza Cucl, hogy ez nem mehet így tovább...

Később a két hölgyvel átvonult a jätékte-

rem felé, állítólag egy dominó-parti segítségével döntött arról a két rivális, hogy ki marad továbbra is — menyasszonynak. Gyakran ülök Rubletzky Géza szobrászművészessel esteként a kávéházban. Ez a fiatal szobrász hallatlan karriert futott meg Bucurestiben. Nehány év óta csak minisztereket mintáz. Az államtitkárok már protekciót kell szerezniök, ha meg akarják magukat mintáztatni. És tekintettel arra, hogy az utóbbi időben elég sűrűn voltak miniszterválságok, így Rubletzky egyáltalában nem panaszkodhatik az anyagiak miatt. Állítólag Maniuek elkészítte neki, hogy jó lesz, ha egy-kettőre elkészül a kormány tagjainak szobraival, mert... Egy fiatal aradi orvos halad gyors léptekkel a népszerűség felé: dr. Geiringer Gyulának hívják. Amikor egy évvel ezelőtt megnyitotta a rendelőjét nagy bankettet rendezett és valószínűleg az elfogyasztott pezsgők hatása alatt megígérte, hogy — az aradiaknak hitelt is rendel. Tessék elképzelni, hogy mi történt: másnap zsúfolásig tele volt a rendelője. Szegény Geiringer meg volt győződve arról, hogy az aradiak direkt az ő bosszantására mind feljöttek Bucurestibe. Azóta a „hitel-rendeléseit” a kávéház külön-termében tartja meg, egy dominó-asztal mellett. Sohasem hittem volna, hogy egy dominó-parti annyira gyógyítólag hasson a betegekre. De azért ne tessék hinni, hogy csak a kártyaszobában találkozhatunk az aradiakkal. Közvetlenül a zene mellett egy kis asztalka körül három nagyon komoly ur ül, az egyik Roth József ur, parketta-gyáros, akinek a Deák Ferenc-uccában volt egy vállalata, Lengyel Lőrinczel beszélget, harmadik ur Falus József tekintélyes exportőr; nagyon komolyan beszélgetnek. Egy-egy szó kihallatszik a beszélgetésükben: stabilizáció... bankkamatláb. Ja, ha ez a három ur ilyen szomorú témát választ, akkor hiába ülnek ott közvetlenül a zene mellett, az sem fogja őket felvidítani. Nem minden cölgatosság nélkül választotta viszont az a másik négy ur ott az ajtó mellett a törzszakat. Foglalkozásukra nézve kiférők. Tessék elhinni, hogy ez még ma is olyan pálya, melylyel nagyszerűen lehet keresni. Ismertek egy urat, akinek a szosszen villája van és a saját autójával jár és mindezt kijárással szerezte. A négy aradi — istenbizony fáj, hogy nem írhatom ki a nevüket kartellre kötötték egymással és most már olyan nagyszerűen megy a bolt, hogy rövidesen bejegyzett céggé változtatják át a csendes kartell. Isten önnel Szerkesztő ur, a viszontlátásra a bucaresti-i aradiak körében.

Indiszkrió!

Arad, Str. Marasesti
(Kossuth-ucca) 11. sz.

Arany koronák, fogak garantált arany újjá
850-400 lej. Fém koronák — fogak darabja
100 lej. (Randall, Victoria, Kosmos anyar)

Fogászat!

Fehérfogak kautsukra darabja
50 lej. Foghúzás (infektions érzé-telenítés-sel) 40 lej. — Vidékieknek megrendelések
24 órán belül eszközöltetnek. 6638

Frida D'Amoujalled vizsgázott fogászok

Amikor Horthy Miklósné volt a bákirálynő Aradon.

A világszép Purgly Magdát rajongva ünneplte egykor Arad aranyifjúsága. — Érdekes emlékezések a híres Kintzig—Pákozdy-féle piknikről. — A sofronyai kastélyhoz fűzi a legnagyobb boldogság és a legnagyobb fájdalom emléke Magyarország kormányzójának feleségét.

(Arad, december 24.) Arad mindig híres volt szép asszonyairól és leányairól, akik közül sokan fényes karriert futottak meg. Az aradi leányok szépsége messze földről idecsalogatta a házassulandó ifjakat, akik aztán az életközlemben gyakran magas pozíciót verekedtek ki maguknak és természetesen feleségeiknek is. Az Aradról elszármazott feleségek közül kétségtelenül Purgly Magda pályafutása a legérdekesebb és legmagasabbra ivelt. Purgly János sofronyai földbirtokos Magda leánya 1901-ben esküdtött örök hűséget Aradon nagybányai Horthy Miklós akkori sorhajóhadnagyának, aki jelenleg Magyarország kormányzója. A magyar államfő feleségének aradi leánykoráról egyik gyermekkori barátja a következő érdekes adatokat bocsátotta rendelkezésünkre:

Messze vidéken nem volt olyan híres szépség, mint az aradi Purgly Magda. Nemcsak a szépsége volt az, ami őt messze kiemelte társnői sorából, hanem az a leírhatatlan báj, kedvesség és nőieség, ami egyéniségéből áradt. Az urak hódoló tisztelete, a hölgyek csodáló szeretete vette körül a szép Purgly Magdát, akinek talán nem is volt ellensége, irigyje. Szüverén volt, kivételes lény, akihez csak a tisztelet és szeretet szavaival közeledtek. Az 1897-8. években Kintzig János, most nyug. főispán és Pákozdy Miklós akkori aradi mérnök, aki társadalmi körökben nagyon népszerű volt, megvalósították az úgynevezett szombati pikniket, amelyek rendszerint az akkor felépült Központi-szálló nagytermében zajlottak le. A piknikok nagyszerűen beváltak és Arad urai társadalmának legkedveltebb mulatságává fejlődtek. Szombaton este zsúfolásig megtelt a táncterem a legelőkelőbb közönséggel, akik kedélyesen és fesztelennél mulatoztak, táncoltak a hajnali órákig, amikor az Aradi Közlöny frissen elkészült vasárnapi számát a nyomdából egyenesen a táncterembe hozták és a piknik közönsége még ott, a multság helyszinén olvashatta a megjelentek névsorát és a piknik lefolyását. A körülrajongott leányok között csaknem minden szombat este ott voltak: Urbán Elza, Haas Lipi, a két Simay-leány, Antalfy Márta, Kugler Ilse, Szalay Ilonka és Janka, Fábrián Anna és Margit, Heppes Szeréna, Boross Janka és még sokan. Valamennyiük közül Purgly Magda emelkedett ki és ő volt a híres Kintzig—Pákozdy-pikniknek állandó bákirálynője.

De nemcsak a pikniket, hanem a többi bálok királynője is mindig Purgly Magda volt. Az aradi Lutheránus-bál, a Polgári Jótékony Nőegylet báljai, melyeket rendszerint az öreg Purgly Jánosné, Magda nagymamája rendezett, a legelőkelőbb táncmulatságai voltak az országnak. Ezeket is Purgly Magda szépsége vitte el a pálmát, pedig az ország minden részéről összesereglettek a főúri szép leányok. Purgly Magda a nyári vakációt Janka nővérénél, Melczér Lászlóknál szokta eltölteni, akiknek Miskolc környékén volt a birtokuk. Itt ismeredett meg egy nyáron Horthy Miklós akkori sorhajóhadnaggyal és itt fejlődött ki közöttük a szerelem. Még az ősszel Purglyék Abbáziában voltak és akkor Horthy Pólából átjött és újból találkoztak a szerelmesek. Nehány nap múlva aztán megtörtént az innepélyes leánykérés, amikor is Purgly János, az apa azt kérte leendő vejétől, hogy hagyja ott a tengermészeti pályát és inkább gazdálkodik hatalmas birtokán. Horthy Miklós azonban hallani sem akart arról, hogy az uniformist levebbe és végül is az ő akarata győzedelmeskedett. És neki lett igaza, mert mint gazdálkodó sohasem emelkedhetett volna olyan magas polcra, amilyenem most áll.

Horthy Miklósné legutóbb a forradalmat megelőző nyáron volt Aradmegyében, a sofronyai kastélyban, ahol nagy csapás érte. Kisleányuk, a 14 éves Magda sarlachban megbetegedett és néhány napi szenvedés után meg is halt. Aradon temették el a kis Horthy Magdát csöndben, nagy részvét mellett. Két évvel ezelőtt exhumálták holttestét az aradi temetőből és átvitték a Horthy-család sírboltjába.

Jellemző Horthy Miklósné Purgly Magda érdekes egyéniségére a következő kis apróság. Nehány évvel ezelőtt Békéscsabán valami zászlószentelési ünnepség volt, amelyre a kor-

Tanasnak ötven leánya.

Megtörtént históriák az arad-curtici határvámokon keresztül. — Hogyan próbálkoznak az utasok a csempészással. — Pillanatképek a vámvizsgálat ezernyi furfangjáról. — Érdekes harcok a vámtisztek és az utazó közönség között.

(Az Aradi Közlöny kiküldött munkatársától.) A vonat pöfögve siklik a magas hóhalmlók között és füstje mint átlátszó szürke takaró ereszkedik lassan a szűz fehérségre. Nehány perc alatt Curtici-on vagyunk, a forgalmas határállomással vedlett kis falusi megállóhelyen. Az utasok mesélnék. Mi lehetne más a téma, mint a mindinkább közeledő határállomás, ahol vizsgálóvárnók vizsgálják a vámviszát arra, hogy ne csempészhessenek be puhám zizegő selymeket, finom tapintású szöveteket és más külföldi árukat az országba. Főleg a selymek izgatják a fantáziákat és a nők már előre török a fejüket, hogyan hozhatnának át néhány méter selymet, amélkül, hogy a magas vámot kelljen leróniok. A tapasztaltabb utasok azonban leintik a vérmes reménykedőket:

— Jobb, ha nem próbálja meg, csak hiábavaló kellemetlenségeket szerez. Nincs olyan hely, amit a vámosok ne kutathának ki.

A sárga ház, amely milliókat hoz.

Beszélgés közben befut a vonat. Jelenléte külsője kis emeletes ház áll előttünk, az ember nem is gondolná, hogy ez a jelentéktelen, sárgára meszelt ház sok-sok súlyos milliókat hoz évenként az államnak. A jobboldalon tanyáznak a csempészek rémei: a vámosok. Az induló vonat nem érdekes, inkább a Magyarországból érkező. Míg a vámrevízió meg nem történt, senkisé sem szállhat le a vonatról, azonban a mindenkor udvarias vámosok gyorsan végeznek. A kis sárga házba csak az kerül be, akinél találnak valamit, vagy aki gyanús, a többi utazó nyugodtan tovább. Novelára való témák játszódnak le naponta ezen a kis állomáson, amely egyébként semmiben sem különbözik a többi falusi állomástól. Még abban sem, hogy a hóban állva kell megvárni a kis pénztárnál a jegyeket, a nyitott ajtón, amely a pénztárhoz vezet ugyanis, ilyenkor egész tekintélyes mennyiségű hó reptül a fázó utasok nyaka közé.

Tanasnak ötven leánya . . .

A curtici vámnál történt érdekességekről nem vezetnek naplót a kedélyes vámtisztek, pedig valószínű, hogy legalább is olyan sikert érne el egy ilyen napló, mint például mondjuk Szasonov volt orosz külügyminiszter most megjelenő memoárjai. Így csak néhány legutóbb történt esetet jegyezhet fel a riporteri ceruza.

Tanase, az Aradon is jólismert bucurestii szinigazgató érkezett meg a napokban külföldi utjáról. S őt sem mentette meg a színészek védistene, csempésznyelven szólva: Curticion lecsípték. Ötven pár valódi francia selyemharisnya húzódott meg szerényen a bőrdő alján és amikor felfedezték a becses leletet, megkérdezték tőle mit akar annyi harisnyával.

— De kérem — szól méltatlankodva Tanase — ez házi szükségletre kell, a leányaimnak hozom. Ötven leányom van és mindegyiknek viszek egy pár selyemharisnyát. Ezt csak szabad?

Az ötletet vidám nevetés honorálta, azonban a harisnyákat a félszáz leányra való hivatkozás dacára elkobozták a könnyörtelen vámosok.

— En ugyan sohase hozok többé haza Párisból selyemharisnyát — jegyezte meg busan a kitünő szinigazgató, amikor újra vonatra szállt.

A csempész csecsemő.

Ezt olvasva bizonyára hitetlenkedve rázák majd némelyek fejüket, de újra megcáfolhatatlan tényként közlöm, az elmúlt napokban

mányzó és felesége is lejtettek. Az ottani Nőegylet vezetősége üdvözölte a kormányzó nejét és Horthyné egyszerre felfedezte a hölgyek sorában egyik aradi ismerőst Hegel Juliskát, aki Laubner József békéscsabai birtokos felesége. Horthyné nagy örömmel és tegezve szólította nevén, félrevonta és hosszasan elbeszélgetett vele a régi aradi emlékekről, a híres aradi bálokról, amelyeken Magyarország kormányzójának a felesége volt a királynő.

Curticion egy csempész csecsemőt leplezték le. Az eset hitelesen előadva a következő: Néhány nappal ezelőtt egy uriaszöny érkezett meg a vonattal. Őt kis gyermek ilt körülötte és utközben elmesélte utitársainak, hogy a férje hitlenül elhagyta őt és öt gyermekét. Bejön a vámos és elhangzik az obigát kérdés:

— Van-e elvámolni valója?

A hölgy nemet mond, azonban nem tudni mi keltette fel a vámos gyanúját, a határozatlan válasz, a félté tekintet vagy a nyugodtan szendegő csecsemő a hölgy kezében, de annyi tény, hogy az uriaszönyt udvariasan felkérték arra, fáradjon be az irodába. Csomagjait átkutatták: semmi. Végre a vámtiszt felkérte a hölgyet, csomagolja ki a pólyából a csecsemőt. A hölgy ijedten tekint a mosolygó vámosra, majd megadással pakolja ki a gyermeket. Szentációs eredmény. A pólyában egy többméteres selyemdarab húzódik meg, a csecsemő hasán pedig vastag, új szőrmedarab simul. Amikor ezeket a holmikat lefejtik, a kis honpolgár hangos sivalkodással tiltakozik a mérenylét ellen.

— Hűde van, csomagolja vissza a gyermekét, Nagyságos Asszonyom — mondja jóakaratauan a vámtiszt — még megfáznak. Kegyet pedig fizet 480 lej vámot és büntetést.

Az asszonyka sírva fakad és végül az utitársak egyike, egy magasrangú állami tisztviselő felesége veti magát közbe. A jószívű vámtiszt kapacitálni hagyta magát, az uriaszöny lefizetett 128 lej vámot és nyugodtan visszacsomagolta a szőrmét a csecsemő hasára. Erre már a gyerek is abbahagyta a sírást. Megelégedett kis csoport hagyta el a sárgára meszelt házat.

„Nehéz a vámos eszén tuljární!”

— Oly sokféle furfanggal próbálkoznak meg az emberek — meséli az egyik vámtisztviselő — hogy magunk is csodálkozunk. De a vámos eszén nehéz tuljární, minden trükkre rájövünk. A mult napokban egy aradi uriaszöny — nevét nem mondhatom meg — bőrdőjében egy réginék látszó selyemruhát hoz. Gyanús volt, tehát megnéztük közelebbről a ruhát. Kiderült, hogy a régi ruha alatt öt ujrúhára való selyem volt odaférelve. Ő sem kerülte el a megbüntetését.

Az áldott állapotban levő hölgy, akinek a ruhája alatt van a selyem, szintén ismert trükk már. Hetenkint fogunk meg egy-egy ilyen. Külön női motozónk van erre a célra. Van azután néhány ember, aki már ismert ezen a téren. Ezeknek az utazásáról már előre értesítünk bennünket a hatóságok, élvezettel várjuk őket, mert tudjuk, hogy igen érdekes vadászat lesz. S alig van arra eset, hogy valaki kicsusszon a kezünk közül.

A tanulságos beszélgetést a csengő berregése szakítja meg: jön a vonat. A vámtisztviselők készenlétben állanak és amint a vonat dűböröge befut az állomásra, már ugranak fel a lépcsőre. Néhány perc múlva már hozzák az első áldozatot: egy naiv férfit, aki a télikabátja bélésében helyezte el a selymet. Busan, letörtten halad a kis sárga ház felé, nyomában egy mosolygó vámtiszttel.

A vizsgálat lassankint befejeződik és a vonat ismét magas hóhalmlók között száguld Arad felé. Az utasok pedig csempészirténeket mesélnék . . . (m. r.)

A raktáron levő összes felöltőket saját árban árusítom ki.

PLESZ felöltő nagyruhák a színház hátsó bejáratával szemben

H I R E K.

Fekete karácsony.

Néhány nappal ezelőtt még vacogva, lázva, de bizonyos régi tradíciók fűtötté örömmel azt hittük, hogy fehér lesz, csillogó napfénytől sikrázó és csikorogni fog a hó lábaink alatt. Elmúlt évek fehér karácsonyára vártunk és ime egy éjjel alatt szerteolvadtak a remények és mikor e sorokat írjuk, egyhangú esőfelhők boronganak az égen, az air előtt pedig monoton hangokon kopognak a cseppek.

Ugye mily furcsának és érthetlennak látszik a dolog. Pedig olyan egyszerű az egész. A jó Isten, amikor fehérbe öltöztette a világot és hideg szelével csikorgóvá varázsolta a havas uccákat, elégedetten nézett le a földre és őrtől akart az emberek örömeinek. Nézett... nézett le a fehérbe burkolt városokra és falvakra, de csak síró, lázó alakokat, szenvedő, szegény embereket látott, fűtetlen szobákban, munkanélkülieket rongyokba burkoltan, akiknek fájó könnye kicsordult a kintz hőhermelines, cifra préme, ennyi fájdalmat és szomorúságot. Elkomorodott erre a jó Isten mosolygó, fényes arca (hirtelen felhők jöttek elő mindenünnen) aztán meleg, szívből jövő, sajnálkozó zokogás tört elő szívéből. Lassan elkezdtek hullani a könnyei és hulltak... hulltak, amíg csak tavaszias meleg nem lett a földön, amíg el nem olvadt az uccák, meg a háztetőkön a hó. A megkínzott emberek reménykedve emelték fejüket az ég felé, mert a magasban enyhe szelek nyargaláltak és akkor a jó Isten is felszártott a könnyeit. Persze a földön már nem maradt semmi a nagy fehér pompából, csak víz és sár: eőtt emlék.

Igy lett az idén fehér karácsonyból fekete karácsony. **Fóty Ernő.**

— Lapunk legközelebbi száma a karácsonyi ünnepek miatt szardán reggel jelenik meg.

— Magyarország a perszonal-ügy ellen. Budapestről jelentik: Az Est híradása szerint azzal a gondolattal foglalkoznak a magyar politikai körök, hogy egészen rövid, egy vagy kétszakaszos törvényjavaslatot készítenek, amelyben kimondanák, hogy a jövőben magyar király két országot koronázni nem viselheti. A terv megvalósítása ügyben még nem történt döntés és ezért a lap tartásával közli a hírt.

— Natália törvényes özvegye az elhunyt Milán királynak. Belgrádból jelentik: A Politika írja, hogy Natália királyné, aki mint apáca Franciaországban él. 1888-ban nem vált el törvényesen Milán királytól, tehát ma is jogszertintű özvegye a királynak. A lap egyben közreadja az erre vonatkozó hiteles okmányokat, amelyekről eddig nem tudott a világ.

— Telenitelenedő Franciáországban. Párisból jelentik: A sajtó aggodalommal foglalkozik Délfranciaország elnéptelenedésének kérdésével, amelyet különösen most lehet erősebben észrevenni. Az elnéptelenedés pótlására olaszokat, spanyolokat és hollandokat telepítenek le oda.

— Pénzhamisítás Németországban. Berlinből jelentik: A rendőrség tegnap Schröder, Kurz és Schultzs János nevű állástalan gépmunkásokat letartóztatta, mert tettenérték őket, amikor egy üzletben hamis kétmárkásokkal fizettek. A munkások bevallották, hogy munkanélkülségük miatt hosszabb ideje foglalkozik pénzhamisítással.

— Kivontatják a Balatonba fagyott hajót. Budapestről jelentik: A Balatonba fagyott Helka gőzös kiszabadításán 30 munkás dolgozik. A munkások naponta 20 méterrel vontatják a gőzöst a jégen a part felé.

— A magyar vivószövetség új elnöke. Budapestről jelentik: A vivószövetség elnökül Rakovszky Ivánt kérték fel, aki hír szerint hajlandó is a tisztség vállalására.

— Apponyi Albert gróf lemondott. Munkai utjáról. Budapestről jelentik: Apponyi Albert gróf ma az Estnek kijelentette, hogy nem utazik a Kossuth-szobor newyorki felavatására; Elsősorban bajlott kora készletti, hogy a hosszú, fáradságos utról lemondjon, másodsorban márciusban részt akar venni a Népszövetség ülésén, mert akkor ott az optánször ügyét tárgyalják. Miután Apponyi nem mehet — a lap szerint — felvetődött az a terv, hogy maga gróf Bethlen István miniszterelnök képviseli Magyarországot a felavató ünnepségen.

— Házasság. Dallos Elek sárvári tanár házasságot kötött Budapesten a VII. ker. anyakönyvi hivatalban dr. Végh Endre volt aradi magyar kir. államasuti títár nejevel, szül. csikszentgyörgyi Keresztes Karola Annussal.

— Eljegyzés. Becker Ancy urleány Zimbro és Turányi Ede Buteni (Körösbökény) jegyesek.

Matthényi Irma és Mágory József jegyesek.

Olasz Miklós városi gépész leányát, Mancikát eljegyezte Erdely Gyula postatiszt.

— Január 19-én. Budapesti Magyarország hercegprímását. Budapestről jelentik: Dr. Serédi Jusztinián, az új magyar hercegprímás installációja Esztergomban január 19-én történik meg.

Frakk és smokingok a legelőgátsabb kivitelben:
SÁMSON JAKAB
uriszabó termelben készülinek
ul Neuman-ház, I. em. Szövet nagy raktár.

— Két körorvosi állást megszüntettek Aradmegyében. Ma rendelet érkezett az aradi megyei főorvosi hivatalhoz az egészségügyi minisztériumtól. A rendeletben az egészségügyi minisztérium takarékosági szempontból elrendeli, hogy Aradmegyében két körorvosi állást szüntessenek meg. A megyei főorvosi hivatal erre a tauti és semiaci körorvosi állásokat 1928. január 1-től megszünteti.

HATSUE YUASA
a világhírű japán énekeső
jan. hó 13-án mutatja be csodálatos művészetét.

— Vizvezetékli mizérlák a nagy hideg következtében Aradon. A nagy fagy következtében Aradon számos helyen megfagytak a vízvezetékli csövek, majd a tegnapelőtt éjszaka a hirtelenül beállott enyhe időjárás miatt a megfagyott csövek egyrésze megrepedt, ami valószagos árvizet idézett elő sok lakásban. Tegnap körülbelül 60 helyen repedtek meg a vízvezetékli csövek és az aradi vízművek kiküldöttjei ma egész nap a megrepedt vízvezetékli csövek kijavításán dolgoztak.

Kiállító művészek állandó képkiallitása
Thorma. Iv. Grünwald, Béll Vörös, Nagy Vilmos, Pent Molnár Romek, Vaida Papp E., Kacsiány, Szüle, Hever, Komáromi-Katz, Mihálovits stb. stb. kiváló eredeti festményel feltűnő olcsó árban kaphatók
KERPEL műkereskedésében Aradon.

— Megbírságot bérkocsisok. Az aradi rendőrbíróság közli, hogy különféle szabálytalanságok miatt az alábbi bérkocsisokat bírságot meg és pedig: Takács Ferencet 200, Tolan Pétert 100, Crisan Savat 300, Sanjorzan Ioant 200, Bogdan Gheorghét 500, Micalacan Gheorghét 200, Podrumar Gheorghét 50, Nemes Jánost 300, Csizmás Józsefet 150, Mladin Moisét 100, Gioceanu Aureli 150, Podrumar Gheorghét 100, Milincovicu Gheorghét 150, Lévai Josifot 1000, Rákosi Albertet 3000, Pescan Gheorghét 100, Micos Mateit 300, Kiss Zozsát 100, Kovács Józsefet 300 és Curticean Stefan bérkocsist 100 lejre büntették meg.

WIMPASSING
hő- és sárcepő
a legjobb és legolcsóbb.
— Kedden új kurzus kezdődik a Krispin teremben.

„CHIC“ HEGEDUS & GOLDMANN
— ARAD. —
Dacia szállóval szemben.
REGGELI KABATOK
PYJAMAK
PULOWEREK
és más URDIVAT cikkek nagy választékban

— Erdélyi ír halála. Diciosanimartínból jelentik: Tegnap éjszaka, hosszas szenvedés után meghalt Spos Domonkos, az ismert erdélyi ír és újságíró, akinek írásait az erdélyi közönség szívesen olvasta. Spos Domonkos 1892-ben született, középiskolát Ajudon (Nagyenyeden) végezte, majd a cluj egyetemén elvégezte a jogi fakultást. Mint állami tisztviselő Dicsőszentmártonba került, azonban az impérium átvételekor lemondott hivataláról és teljes idejét írői munkásságának szentelte. Korán jelentkezett tudósai azonban most, 35 éves korában hirtelen elvágtá karrierjét.

— Nem párbajozik a magyar diákság. Budapestről jelentik: A Magyar Diákszövetség külügyi bizottsága tegnap este foglalkozott a román diákság táviratával, amelyben bejelentik, hogy elfogadják a Turul határsi szövetség párbajra való kihívását. A bizottság megállapította, hogy a magyar diákság összességére ilyen kihívást a román diáksághoz nem intézett és elhatározta, hogy ilyen értelmű választ küld Clujra. A cluj diák-táviratot pedig a Turul határsi szövetségnek küldték át, amely azonban valószínűleg szintén kitér a párbajra, mert a szövetség nevelés megválasztta azokat, akik a kihívást elküldték.

— Belsőnyheség, gyomor- és bélhurut. A vastagbélfa kezdődő megbetegedése, vakbélgyulladásra való hajlamosság esetén a természetes „Ferenc József“ keserűviz gyorsan és fájdalom nélkül megszünteti a hasiszerves pangást. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a Ferenc József víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— A Minorita Kulturházban karácsony második napján (december 26.) délután 4 órakor műsoros előadás lesz. Kaletsky Vilma, Várfalvy Erzsébet (szoprán), Hilger Ilonka (alt) és Suhajda Erzsébet (zongora) közreműködésével. A második részben Wild Endre dr. palesztinai és egyiptomi utjáról tart előadást, vetített képekkel. Belépés díjtalan. Programm és ruhatár kötelező.

— Dr. Molnár István, a budapesti poliklinika volt orvosa, a nemibetegek szakorvosa rendel Aradon. Bulev. Regina Maria 9. (Uj Neuman-ház.)

— Az Iparos Otthon vasárnapi műsora estjén a következők szerepelnek: Gessert Mancsi, Ferenczyné Gadó Mariska, Mellicher Irén és Molnár Nelly urnök, továbbá Dick Mihály, Diósi Lajos, Kohn Jakab, Salamon György és Vidák Jenő urak. Belépés csak tagoknak.

— Magyar testvéreinkhez. Felkérjük azokat, akik választói jogosultságukat a jövő 1928. évre biztosítani akarják — akár bent voltak a választói jegyzékben, akár nem — hogy nézzenek utána a városházán I. em. 101. sz. a. vajjon fel vannak-e véve? Ha nevilket nem találják, azonnal jelentkezzenek a Magyar Párt irodájában, Str. Closca (Szent László) 7. sz. Az aradi Magyar Párt elnöksége.

Erzsébet moziban
ma, vasárnap d. e. fél 12 órakor
Nagy matiné
Lya Marával.
Holnap, hétfőn d. e. fél 12 órakor
Nagy matiné
Uj szenzációk műsorral.

— Kirándulás Egyiptomban. Dr. Cosmutza Sanatorium Cluj, (tűdöbetegek részére) helwan földülötelep (Kairo mellett), orvosok és gyógyszerészek óhajára kirándulást rendez Egyiptomban. Indulás, december 30-ikán Constanca, Konstantinápoly, Athén, Alexandria, Cairo (Helwan), visszaérkezés január 13-ikán, ugyanazén az utvonalon Constanca-ban. Ut szálloda, teljes ellátás 25 ezer lej. Kollektiv utlevélhez csak három arckép és a Bilet de identitate beküldése szükséges a koltzvári sanatóriumba. Rokokok és ismerősök szintén részt vehetnek a kiránduláson.

Olcsó női kabátok
MENCZER-nél kaphatók
a volt Széchenyi malom mellett.

— Két-három kávéskanál Ovomaltine egy csésze tejben friss erőt, jó egészséget ad.

— Iskolásgyermeket megkülönböztető, náthától mentes ANACOT pastilla rendszeres szopogtatása.

— A „Britania” Angol-Román Biztosító R. T. e napokban tartotta meg Constantinescu tábornok távollétében Vasalopol P. O. a Banca Chrisoveloni S. A. központi vezérigazgatójának elnöklétével igazgatósági ülését. A „Britania” londoni nagyrészvényesei képviselőiben a társaság administrateur deleguée Fruchter Lajos igazgató jelent meg. Az igazgatóság jelentését Vermes Jenő vezérigazgató terjesztette elő, amelyből kitűnik, hogy a „Britania” céltudatos és szakavatott munkájával az idén a díjbevételeit sikerült 50 százalékkal felemelni, míg a költségeket lényegesen csökkentette. Az utóbbi időben megkötött hatalmas biztosítások is igazolják, hogy a vállalat mindjobban térít hódít a hazai nagyipar és nagykereskedelem körében.

— Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Tevékenység Csoport II-ik osztályába folyik az orvosvizsgálat nélküli tagfelvétel, ahova a pénzbeszedőnek, vagy az irodában Str. Bratianu 18. Ipa ros Otthon épülete lehet beiratkozni. Az igazgatóság egyben értesíti tagjait, hogy a mai napig a 150-ik szelvényig esedékes a fizetés.

— Fürsine tánciskolájában ma, vasárnap este gyakorló óra, 1-ig.

— Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Kiházasítási Csoportja igazgatósága ezúton ismételt ten felhívja a tagok figyelmét, hogy a taglétszámot legalább egy taggal szaporítsák. Egyben örömmel értesíti a tagokat, hogy a végleges megalkudás kimondása, már csak hetek kérdése. Azután csak 16 éven alóli tagokat vesz fel.

— Schillinger Babánál 26-án este 9 órakor „Hakoah” kezdő-kolon ismerkedési estéje lesz.

— Mi a fontos? Hogy régi, szolid cégnél vásároljunk. Harisnyatartó, csipőszortó, gummi- és princess-füző, gyógyhaskótó, melltartó olcsón csak Pilez Imánál kapható: Arad, Str. Eminescu 14. (Deák Ferenc-ucca.)

— Kiss Rózsánál hétfőn 1 óráig tart a gyakorló óra.

— Névnapok (dívatások) névnap Kerpelnél.

— Az Amitté december 21-én megezett szelvénybeállításánál 1 vevőnek 5000 lej, 18 vevőnek összesen 14600 lej összegű készpénzajándékban részesedett. Apponyi Testvérek cipő és férfidivatüzlet Arad, a városházával szemben.

— Ön is gazdag akar lenni? Célját könnyen elérheti, ha a csehszlovák osztálysorsjátékban résztvesz. Vegye figyelembe „Fortuna” Banküzlet Bratislava, Duna-u. 7. mai lapunk 23-as oldalán levő hirdetését és rendelje meg sorsjegyeit a hirdetéshez csatolt megrendelő-lappal. A sorsjegyek csak átvételük után vagy nemzetközi posta-utalvánnyal vagy pénzeslevélben fizetendőek meg. Levelezés magyar nyelven.

— Lippafüred igazgatósága az aradi orvos kongresszus alkalmával a kongresszus részére 500 liter Apollo vizet bocsájtott rendelkezésre. A kongresszuson megjelent orvos urak, valamint dr. Albu főorvos ur, a kongresszus rendezőbizottságának az elnöke az Apollo vizről orvosi szempontból is a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

— Bagossy szakácskv. kapható Kerpelnél.

— Thèmes álarcsobálja január 14-én a ligeti nagyteremben.

3, 1/2 5, 6, 1/2 8 és 9 órákor.

Ujdonseg! Ujdonseg!
Mától
Harry Piel
izgalmas kalandja
NIZZA és MONTECARLO KÖZÖTT,
vagy
Az utolsó Blöff.
10 felvonásban.
Leszállított olcsó helyárák.
Kibővitett zenekar.

Kiemelik az elsüllyedt amerikai tengeralattjárót.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Washingtonból jelentik: Wilbur tengerészeti állami kapitány megérkezett Provincetownba, hogy személyesen ellenőrizze az S. IV. tengeralattjáró kimenésének munkálatait. Több buvárnak sikerült kábelrel lefelelni az elsüllyedt hajó törzse alá, úgy, hogy most már közvetlenül megkezdődnek a munkálatok, ha váratlan akadályok nem merülnek fel.

Polonyi Dezsőt kizárta a pesti Országos Kaszinó.

Nagy feltűnést keltő ítéletkezés egy volt magyar képviselő ellen.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Az Országos Kaszinó választmánya tegnapi ülésében tagjai sorából kizárta Polonyi Dezső ügyvédet, volt országgyűlési képviselőt. A kizárás oka az volt, hogy Polonyi Miskolczi ügyész ellen súlyos hírlapi támadásokat intézett és a rágalmazásért megindult büntető eljárásban még a legfelsőbb fórum is többhavi elzárásra ítélte őt. A volt képviselő abban reménykedett, hogy a kormány az intézett ke-

gyelmi kérvénye sikerrel jár, mielőtt a kaszinó vezetősége komoly lépéseket indítana ellene. Ezért nem lépett ki önként a kaszinóból, mire a választmány váratlanul napirendre tűzte az ügyét. A szabályok szerint legalább 30 tagnak kellett jelen lennie a választmányi ülésen és legalább 20-nak kellett kizárás mellett szavazni. A tegnapi választmányi ülésen, amely Polonyit kizárta, 31 tag jelent meg. Telegi Pál gróf elnökölts 24 szóval 7 ellenében határozták el a kizárást.

Mussolini vilá körűli utra indul.

Az olasz diktátor repülőgépen utazik az egyes országokba.

(Az Aradi Közlöny római tudósítójának távirata.) Mussolini a jövő év tavaszán vilá körűli utra indul, mert ki akar lépni a nemzetközi politikai érintkezésben eddig tanusított rezerváltságá-

ból. Ha a helyzet megfelelően enyhül, akkor első utja Párisba visz. Körutazása során Budapestet is felkeresi. Az ut repülőgépen történne és politikai körök érdeklődéssel tárgyalkák a körut részleteit.

Titulescu sztrájkol.

Az ellenzéki lapok január végére jósölik a kormány távozását. — Titulescu külügyminiszter marad a nemzeti-parasztpárti kormányban is.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának távirata.) A miniszteriumokban ma már kezdetét vette a karácsonyi szünet. Nemcsak a parlament és a szenátus, hanem a kormány liberális tagjai közül is többen vidékre utaztak, hogy a Bratianu Vintila kormányelnök által kiadott utasításnak eleget tegyenek és hathatósabban propagálják a nép között a liberálistájt eszméit és terveit. Épen ezért politikai körökben, különösen azonban a liberálistájtban nagy meglepetést keltett, hogy Titulescu visszautasította a kormányelnöknek ezt az öhajítását s aheivett, hogy kerületébe utazott volna, kijelentette, hogy Bucurestiben marad. Az ugyanis már hetek óta tudott dolog, hogy Titulescu — ha már nem akariák elfogadni lemondását — feléje sem néz a külügyminiszteriumnak s így valóságos passziv sztrájkba lépett, amire a kormányzás terén aligha volt példa. A Cuvantul ezért siet is újból leszögezni azt az értesülését, hogy Titulescu titkos szövetséget kötött a nemzeti-parasztpárttal s passzivításával csak a kormány amugy is kritikus helyzetét akraja jobban megnehezíteni. Állításainak igazolására közli, hogy Titulescu neve a közkezen forgó nemzeti-pa-

rasztpárti listán is mint külügyminiszter szerepel, ami pedig nem történhetne meg Titulescu tudta, vagy hozzájárulása nélkül, különösképen nem, ha erre még külön érdemeket sem szerzett volna.

Az ellenzéki sajtó épen ezért minden kormánynyilatkozat és cáfolat ellenére a leghatórozottabban január végére jósolja be a kormány távozását, ami — írják — a liberálistájt részéről önként fog történni. Ezt viszont elő fogja segíteni az is — hiszik az ellenzéki lapok, — hogy Maniu az ünnepek utáni napokban kihallgatáson jelenik meg a régens-tanács előtt és közölni fogja mindazokat az okokat, amelyek miatt a kormány távozása az ország egyetemese érdekei miatt mulhatatlanul szükséges. Maniu a Cuvantul szerint állítólag közölni fogja a pártnak Titulescu külügyminiszterrel történt megállapodását is s így politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a régens-tanács, mint a liberálistájtval is szorosabb nexusban volt politikust, Titulescut bizza meg az új kabinet megalakításával, ez átmeneti kabinet azonban az új választások mezejtése után — a minden bizonyossal többségbe kerülő — nemzeti-parasztpárti erők 44 helyét.

— Dr. Curtitiu Valéria orvos, specialista belgyógyász Gyula város volt kórházi és tisztiorvosa rendel délelőtt 10—12, délután 3—5-ig Str. Mărășesti (Kossuth-ucca) 43.

Könyvtár felmérést kezdött vesz Kerpelnél.

— H. Sziklay Giz Str. Cercetasilor (Szt. Pál-ucca) tánciskolájában január hó 2-án kezdők részére új táncokon kezdődik.

Örökéletű a jazz?

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Mióta a rádió a népek közkinésévé vált, olyan primadonnák fejlődtek ki, akiknek neveit az összes európai rádió-hallgatók ismerik. Aki megfelelő készülékkel és antennával rendelkezik, az felfoghhatja a londoni hullámokat és késő éjjel, amikor a többi európai állomások már beszüntették a leadást, hallgathatja a londoni Savoy-hotel jazz-bandjének muzikáját Teddy Sinclair, az európai „jazzkirály” vezénylése alatt. Azelőtt milliók elérhetetlen álma volt egyszer a Savoyban táncolni.

Teddy Sinclair most Berlinben tartózkodik, részint azért, hogy német impresszáriákkal tárgyaljon egy kontinentális hangverseny-

körut ügyében, részint, mivel tanulmányozni akarja a német jazz-muzsikát.

— Mit gondol, meddig marad még divatban a jazz? — kérdezzük.

— Örökké! Sohasem fog megszűnni, legfeljebb az idők izlése szerint megváltozik, akárcsak a bubí-fej, amely szintén örökre szóló, habár az izlés szerint olykor változó divat.

— Mi a véleménye a kontinentális európai jazz-zenekarokról?

— Általában igen jók és igen modernek, azonban egy kissé túl gyorsak, túl hangosak, túl élesek és túl nehézkesek. A jazz-zene már régen nem különböző lármázó hangszerek együttangzása. Melódikussá vált, amint ez a legújabb népszerű slágerdalokból is kitűnik. Erőszakos ritmusok nélkül kell a táncolók lábait a kívánt taktus szerint mozgatni.

— Hogyan áll európai körutjának ügye?

— Szívesen játszanék a kontinensen, azonban a kért gázsit az impresszáriók kissé magasnak találják. Tizennégy tagu zenekarom számára havonta 14.000 dollárt kérek. Ez az önök valutájában...

— Köszönöm, számolni én is tudok — szakítottam febe és ezzel az interviu befejeződött.

Mondjuk, hogy drámarészlet

Irta: FEKETE TIVADAR.

Szin:

Példánul valamelyik balatoni fürdőhely. Példánul Balatonfüred. Példánul egy villa előtt. Nem bánom, egy terrasz, mondjuk egészen sötét van, egyetlen asztali villanylámpa ég, az asztal körül könnyű nyári székekben Kádár és Kádárné, Bodor és Bodorné. Likör, cigaretta. Az a hangulat, ami akkor szokott előmenni az embereken, ha nagyon jól vacsoráztak, nagyon kellemes és enyhe hőlok volt a délutáni fürdő, izlik a cigaretta, a másnap program már délután megvan állapítva, csekkönyv a székekben, saját motorcsónak a kikötőben és mindehhez az az elengedhetetlen, nagyon halvány idésztróda cigánymuzsika, ami a strandvendéglőről ideszuhog a parkon át.

Kádár: ... ez is olyan este. Semmibe jelzi, hogy vihar lesz, még a barométer sem. A Balaton tetején épen olyan fodrokat vet a szél, mint tegnap, vagy mint tegnapelőtt. Csak egészen kivételes orrcimpájú emberek érzik a levegőben a vihar szagát! (mosolyog). Én délután négy óra óta érzem...

Bodor (cigarettrára akar gyújtani, gyújtót keres, nem talál).

Kádár: (Öngyújtót vesz elő.) Parancsolj tüzet!...

Bodor: Köszönöm...

(Szünet.)

Kádár: Az öngyújtóról eszembe jut, hogy olyan, mint a házassági háromszög harmadik szöge. Amikor a házasságban már minden gyufát elhasználtak, már minden tűz kiégett, vagy legalább is: rosszul funkcionál, akkor jön az öngyújtó. Ki van fényezve, tele van friss benzinnel, akkor gyulad meg, amikor tetszik. Állandóan tartalékokra van berendezve. Banálisán úgy fogalmaznám az egészséget, hogy a szerető a házasság öngyújtója.

Kádárné: Most már egyenesen gyanús vagy nekem. Délután négy óra óta érzem a vihar szagát a levegőben és este kilenc órakor aforizmákat mondasz!

Bodorné: Tényleg, mintha valami hívős, kíméletlen szél jönne. Pista, hozd ki a villából a sálamat!

Bodor (el a villa felé, egy pillanat múlva vissza, udvariasan betakarja a feleségét.)

Kádárné (ezalatt): Az aforizmad azért hamis, mert: ahogy a házasságban elfogyhat a tűz és ahogy a házasságban kimeríthet az ember mindenfajta gyufát, a forró kis olasz gyújtóktól kezdve egészen a hívős svédékig, hát nem örökéletű az öngyújtó sem!...

Bodor (mosolyogva): Annak az asszonynak, aki egy parázsló házasságban egyszer már használt öngyújtót, annak az asszonynak nem probléma egy második öngyújtó, vagy egy harmadik, vagy egy negyedik! Csak az első öngyújtó a nehéz, aztán meggyulad, ég, lobog, süti, tüzel, lángol és ember legyen aki eloltja...

Kádár (nagyon nyugodtan): Ember, vagy gazember? (Egy pillanattig nagyon nehéz szünet, Kádár hangja váratlanul, kíméletlenül és fölényesen csattant.)

Bodor: Ezt nem értem. Csak nem azt akarod mondani, hogy az én álláspontom a gazemberé? Vagy... csak nem azt akarod mondani, hogy például én... azért, mert a házasságtörő asszonyokról hívős véleményem van, azért én gazember vagyok?

Kádár: Nem. Csak elvártam volna tőled ezelőtt másfél esztendővel, amikor a Sip-uccában garconlakást béreltél, azért, hogy hitelesen rendszeresen kétszer találkozzál a feleségemmel, — akkor elém állsz...

Kádárné (egy rövid sikoly.)

Bodorné (egy másik sikoly, tojtott, megdöbent, kétségbeesett.)

Bodor (felugrik): De kérlek!

Kádár: Csak semmi dráma. Utálok a drá-

mát. Folytatom: akkor elém állsz, másfélévvel ezelőtt és valahogy ezt mondod: Kedves Kádár, dlákkorunk óta barátok voltunk tüzönvizen - kalandokon - háboruban-békében-jóban-rosszban, minden barrikádon át, csak barátok. Én nem játszom szembekezdést, én igaz ember vagyok, ember, érted? — ember, aki nem lopok, ember, aki nem csalok, ember, aki most nyílt síksakkal szembenézek veled és jelentem tisztelettel, szeretem a feleségedet, add nekem, nem tudok csalni! Ennyi kellett volna tenned, neked adtam volna. Az egész csak egy asszony, olyan könnyű, olyan megbízhatatlan, olyan kiszámíthatatlan, mint a szél Tibany fölől, ahogy jön és ondolálja a Balaton tetejét. Neked adtam volna, márcsak azért is, mert nem szeretem, ha a legjobb barátaimról később kiderül, hogy közönséges, galád éjszakai betörők. Neked adtam volna, azt mondtam volna, vidd, a tied, tőled is el fog menni, tőled is el fogják vinni, attól is el fogják vinni, aki elviszi tőled, mert a te teóriád az első, a második, a harmadik öngyújtóval, vagy a századikkal, az csakugyan megdönthetetlenül igaz.

Bodor: ... Csakhogy...

Kádár: Csakhogy te kivétel a Sip-uccában egy garconlakást és hétfőn délután háromtól hatig a feleségem nálad manikűrözött és pénteken délután háromtól négyig a feleségem nálad mosatott haját. Nagyon tévedtek, ha azt hiszitek, hogy erről én ma délután négy órakor szereztem végleges bizonyosságot. Ezt én másfél év óta figyelem és ma délután négy órakor a nádasban, amikor a feleségem azt mondta neked, hogy jó volna már nem bujkálni, hogy jó volna már ezt a szerelmet nem eldugni, hanem megmutatni, szóval, amikor ma délután a feleségem nagyon unta az ügyet és nagyon nem tetszett neki, hogy ez az egész tiszteletreméltó viszony nincs eléggé a nyilvánosság előtt, akkor eszembejutott, hogy én aki egész életemben fáradt erőfeszítés nélkül éltem és kizárólag csak ezért dolgoztam, hogy a feleségemnek a „Kék-óra” című parfümtől a „Kék-róka” című bundáig mindene meglegyen, amit akar, ezt a szeszélyét is teljesísem. Az első pillanatban arra gondoltam, hogy valamelyik budapesti napilap nyílttér rovattáiban közlésem, hogy a feleségemnek viszonya van dr. Bodor István köz- és váltóbetörővel. A Zserbóban unatkoznak a nők, párbaj sincs elég, ez egy nagyszerű téma lett volna azoknak a számára, akik a délutáni teák monokliján és az esti táncok jazz-bandjén keresztül intézik el az élet válságait.

Kádárné: Erről rádismerek. Brigantitempót! Izléstelen! Aljas!...

Kádár: Semmivel sem brigantibb, semmivel sem izléstelenebb és aljasabb, mint a barátja manővere. Aztán persze, az a megfontolás győzött, hogy a nagymosás a pincébe tartozik és nem a szalomba. Ma délután elhatároztam, hogy ezt a viszonyt én, a férj, mindenkinek öröme, legalizálni fogom a nyilvánosság számára.

Bodorné: Kérem, Kádár, nagyon kérem, kerülje a botrányt. (Feláll, egészen közel megy Kádárhoz, a szemébe néz.) Mindenféle módja van a megtörítésre és nekem is ezerfajta módom van arra, hogy ilyen tisztán, ilyen becsületesen és ilyen asszonyi hűséggel, mint amilyenel és szerettem az uramat, — levonhassam a saját külön jövőre való konzekvenciákat.

Kádár: Üljön le, Adél. Ne adjon nekem tanácsokat. Ha romantikus hős lennék, akkor azt mondanám neked „hipellér, meöverekszünk!” azt mondanám a feleségemnek: „asszonyom, pakoljon és menjen a legelőrebbi szállodába” — kidobnám, mint egy cselédet, aki hat évig hűségesen szolgált, a hetedikben megunta és meölopott. Csakhogy én nem vagyok egy romantikus hős. Ha szeretném a drá-

mát, akkor benyulnék ide a revolverzembe, (benyúl a revolverzsebébe) kivinném a revolveremet. — (kiveszi a revolverét) becéloznék a szemöldököd közé, — (céloz a revolverrel) — és eldurantánám. (A revolvert eldurantja, az asztalon álló villanylámpa elalszik, vaksötét lesz. Csendesen felkacag.) Ez csak azért nem ment a szemöldököd közé, mert nem szeretem a drámát. És mivel sötét van, parancsoljatok egy öngyújtót. (Kiveszi az öngyújtóját, asztalra állítja, lánggal lobog a benzín.)

Kádárné: Engem, ne őt!

Kádár: Maga csodálatos heróniai! Se párbajhős nem vagyok, sem drámai attitűdök híve. Itt arról van szó, hogy csaltok, arról van szó, hogy a barátom tolvaj s a feleségem ösda és ezt az esetet úgy kell megoldani, hogy a ti szerelme... jóllakjon és az én önézetem is megmaradjon. Azt mondom neked, amit ezelőtt másfél évvel ezelőtt mondtam volna, ha nyílt homlokkal és becsületos barátsággal elém álltál volna, még a Sip-uccai garconlakás esete előtt. Azt mondom neked, hogy, vidd el, de most rögtön!

(Nagy csend.)

Kádár: (Magából kikelve, egész sértett férfiaságának nemes és vad dühében.) Vidd el! Mit bámultok? Ezt akartátok! A tiétek, a ti szerelmeitek, a ti viszonyotok, vigyétek el! Nem akartok bujkálni? Hát tessék! Szabadadjtok bele a világba, nektek adom Kamcsatkától—Helsingforsig és San-Remótól— Moszkváig ezt az egész gyönyörű nagy világot, zenéket, hangokat, tavaszi bokrokat és hotelselyemágyakat, kis csukott taxikat Párisban és mindenféle ligeteket a vidéki városok zavartalan vasárnap csendjében, a dancingoklikörös és flippes mámorát és minden argát és minden szöveget, minden titokzatos kis garconlakásoknak, nektek adom a szerelmeiteket, mint egy nagyszerű bankvezér, akihez éjnek idején besurran a kasszaferő és aki tudja, hogy milyen értéktelen, milyen üres, milyen kietlen, rongy, papír, szemét van a kasszában. Csak ezt az értéktelen, üres, rongy szemetet viheted el az én házasságom kasszájából...

Bodor: Kérlek, tégy szordinót a hangodra. A feleségedet sértegeted.

Kádár: Én nem a feleségemet sértegetem hanem a te szeretődet. Ezt a különbséget te nem érezheted.

Kádárné (lelattan): Most elég! Most nem tűnök tovább! Tudsz mindent, tudj a mindennél is többet. Engem ne ajándékozz oda Bodornak, erre az ajándékra Bodornak nincs szüksége és én nem vagyok cascade, hűvétői öröm, karácsonyi boldogság. Én egy asszony vagyok, aki szeretem a szeretőmet és aki már régen a saját szabad akaratából ajándékozta oda magát anélkül, hogy téged megkérdezett volna, anélkül, hogy erre külön engedélyt kért volna. Én hozzátartozom, akár neki adsz, akár nem, akár elveszed tőle, akár nem, én másfél éve nem tartozom másához, egyedül a világon, Kamcsatkától—Helsingforsig, ha tetszik, csak egyedül őhöz és megyek vele ha víz vagy ha nem víz is, oda megyek vele, ahova akarja. (Megáll Bodorral szemben, ligyan, asszonyi simulásban): Odamegyek veled, ahova akarod!...

Kádár (nagyon hívősen, nagyon fölényesen, ismét egy kertészekre ül): Csakhogy a dolog egyik része van rendben. Csakhogy a dolognak van egy rámnézve kellemes változata, amit rögtön leszámítolok. Mondanom sem kell, hogy a mai éjszakát dr. Bodor köz- és váltóbetörő felesége, Adél, már velem tölti, természetesen, hogy nem hagyhatom magára. Természetesen, hogy az ágy, ami még a Bodor szeretőjének testétől meleg, a Bodor feleségére vár. Természetesen, hogy én nem rablok, én nem veszek el, én nem csalok, én legfeljebb cseréllek. Én kicserélem Emmát Adéllal, mintahogy kicserélt engem Bodorral. Nem a párbaj az igazságos, nem a revolver a döntő, nem a romantikus és drámai megoldások: hanem így, egyszerűen: a feleségem a szerető? A feleséged a szeretőm!

Bodor: Csakhogy ez így nem egészen

HOLNAP elsőrendű női zenekar hangversenyek a „VADEMBER”-teremben!
és a következő napokon

ERZSEBET MOZGO.

Ma, vasárnap d. u. 3, 5, 6, 8 és 10-ker:

Patt és Patachon legnagyobb filmje:

Patachon házasodik.

Hétten d. u. 3, 5, 6, 8 és 10 órakor:

Kedden délután 5, 7 és 9 órakor:

Farsangi varázs.

Harry Liedtke-vel a nagyzenekar főzenekarban.

Rendkívül olcsó helyárak. Kibővített zenekar.

rajta mulik és nem egészen ezen a megváltozott helyzeten. Ez (gunyosan) egy egész kevéssé Adéltól is függ. És most, hogy Adél előtt semmi sem titok, most kétszeresen bizom benne, most kétszeresen hiszem, hogy ebből a jelenetből nem te kerülsz ki könnyen és veretlenül!

Adél (egyszerűen): Persze, hogy nem Kádár. Kádár egyedül ebből a jelenetből nem kerülhet ki veretlenül. (Nagyon nyugodtan, elegánsan.) Ebből mi ketten együtt kerülnék ki. Én Kádár vagyok.

Kádárné: Ugyátsz, mindenfelé megrendül az asszonyokba vetett hit, vagy másszóval, az öngyújtó meséje...

Kádár (a villa felé): Mihály! A nagyságos asszony kabátját!

Mihály, inas (Istegiti Bodorra és Kádárnéra a kabátot. Ebben a pillanatban kívülről megint beszűrődik a vendéglői zenekar muzsikája. A melódia a Sylbill közismert éneke: „Kis Petrovom megbecsültje, hogy bucsu nélkül hagyta el magát...”

Inas (el.)**Kádár (a jelenet alatt tütyöli az ártát.)****Kádárné:** Hát akkor?**Kádár:** Hát akkor jóéjszakát.**Bodór:** És te?**Bodorné:** Jóéjszakát.

(Bodór és Kádárné el a kerten át, az asztal mellett még mindig lethargikusan tütyöl Kádár)

Bodorné (Kádár háta mögé surran, remegve, bizonytalanul, bánatosan és mégis melegen): És mondja, most mi lesz?...

(Az asztalon utolsót lobban az öngyújtó. A színpad sötét.)

Bodorné: Kialudt az öngyújtó.

Kádár (remegő hangon, majdnem csuklón, félíg átöleli Bodornét, nem lehet tudni, mosolyog-e vagy zokog?): Az ember reggelre hozat egy másikat...

(Függöny sötétben hullik.)

Azt kérdezem:

Tudod-e már,

Hogy földtől az égig olyan közel van,

Amilyen messze?

Tudod-e már,

Hogy nincs egy kacagás, nincs egy zokogás,

Ami elveszne?

Tudod-e már,

Hogy lélek a lélek s szárnyal szabadon?

Tudod-e már,

Hogy nem ér véget az élet a ravatalon?

Hiszed-e már,

Építő erejét az akaratnak?

Hiszed-e már,

Hogy cserébe lélekért lelket adnak?

Hisz-e már,

A győztes, diadalmas szeretetben?

Hiszed-e már,

Hogy lehető lehet a lehetetlen?

Kövér Erzsébet.

Gramofonok és lemezek

rendkívül nagy választékban és legolcsóbban 4439

INGEDUS cégne! Aradon**LÁNCOSOK, HA TALÁLKOZNAK.**

Egy zsuron két ujjgazdag:

— Amint láttam, hogy leesik az első hó, — mondja az egyik — rögtön vettem az autómra egy hóláncot.

A másik fitymálclag lebiggyesztí ajkát és legyint:

— Az semmi. Tavaly én egy turát csináltam a hegyek közé és megvettem az egész hegyláncot.

Barabás Béla kitárja leveles-ládája kincseit.

Régi magyar nevek glédában sorakoznak az ősz magyar emlékei között. — Ruttkayné Kossuth Luiza levele Barabáshoz. Amikor a miniszterelnök haláláhirét költötték, az ellenzéki vezér kondoleál, s az elhunyt megköszöni a szíves részvétet.

(Arad, december 24.) Barabás Béla írászata előtt ülök és elhámulva figyelem a mozgóképet, amelyet a nagynevű, ősz magyar vetít elem a multból. A képek csak a fantázia érzékeny lemezén láthatók, de a felirásokat idevethetem én is... dolgozzák az olvasó képzetele. Barabás Béla két kézzel markol a leveles-ládájába és szórja az asztalra a mult megnevesedett emlékeit. Levelek, névjegyek, újság-cikkek egész halmaza beszél a régmúlt idők embereiről akik valaha a sorsukat igazgatták, hir, hatalom, vagyon és dicsőség csucsán állottak. Barabás Béla élete mélyeséges, tisztavízű kut, amiből vederszámba meríthető mindig az üdítő, kristályszerű viz. Emlékek után böngészünk és mint feliasztott kísértet-sereg, rohan reánk a régi nagy nevek légiója. Pereg a film. Barabás Béla stentori hangja kiáltja a neveket, kérem figyeljenek:

— Amott a rámban Kossuth Lajos sajátkezi levele, amit édesapámnak, Barabás Péternek írt Turinból, amikor az aradi Népművelődési Egylet dísztagjává választotta... Ez a ceruzával írt ákom-bákom Apponyi Albert 1915 május 15-én, a képviselőházban tartott nagy beszédének vázlata, amelyet a világhírű szónok Tisza István beszéde közben sietve jegyzett egy iv papirosra és amikor fulmináns hatású replikáját elmondotta, ott felejtette a képviselőház padján. Én „elloptam” és a leveles-ládámban őrzöm ezt az érdekes írást, amelyet ma már talán maga Apponyi se tudna elolvasni.

— Más. Egy csomó név következik, mind-egyik a hozzám intézett sajátkezi levélből vett aláírás: Wekerle Sándor miniszterelnök, Burján István közös külügyminiszter (szép, jól megfogalmazott magyar nyelvű levél), Csernoch János hercegprímás, Justh Gyula képviselőházi elnök, Margittay Tihamér festőművész, Hazay Samu honvédelmi miniszter, Mócsary Lajos képviselő. Hock János, aki most az emigráció keserű kenyerezt eszi, Polonyi Géza, Rákosi Viktor, Ábrányi Emil. Károlyi Mihály gróf, amikor a függetlenségi párt elnöke volt, gróf Batthyányi Lajos szabadsághős leányának Keglevich grófnéának levele, Tisza István akkori házelnök értesítése, hogy a Ház üléséről 15 napra kizártak. Zichy Tivadar gróf, Fesztly Árpád, Fráter Loránt, Zichy Géza gróf zongoraművész, Thaly Kálmán, Horthy Miklós levele 1916-ból, amikor a Novarra csatahajó parancsnoka volt és kérésemre kieszközölte, hogy egy Kernács nevű aradi fiú szabadságot kapjon a tengerészettől...

— Ismét nevek: Désy Zoltán, Mezössy Béla, Ugron Gábor, gróf Czernin Ottokár külügyminiszter, az öreg Madarász József, Telmányi Emil, gróf Zichy János, Krammer Teréz, Szerényi József, gróf Zichy Aladár, az idősebb Ugron Gábor, aki már 1890-ben arra biztat engem, mint fiatal ügyvédet, hogy lépjek fel képviselőnek Udvarhelyen.

— Históriai érdekességű és értékű Kossuth Lajos nővérének Turinból kelet levele, amelyből itt felolvasok egy részletet:

22. Via dei Mille, Turin

Dec. 29. 1891.

Tisztelt ügyvéd ur!

Késtem vásárral, de nehogy egykedvű hanyagságnak tulajdonítsa hallgatásomat, meg akarom magyarázni annak okát. Levelem vétele után azonnal közöltem annak tartalmát bátyámmal, aki készségesen azt felelte, hogy: „Igen nagyon szívesen teljesíteném hazafiasságáról tanuskodó kívánságát, ha még bírnék valami a 48-as idők-ből fennmaradt emlékekkel, de a mi volt, azt a Székely-Hentaller kiállításra elküldtem. — S én egy kézitáskával a kezemben hagytam el az országot s egy töröktől kellett inget vennem, hogy válthassak!” — Hanem, mert magam is ugy találok, hogy Aradot illeti meg legjobban azon reliquák fenntartása!!! megpróbálom még keresni, kutatni s ha találok valamit, szívesen el fogom küldeni. Ily kísérlet alatt folyt le az idő s nagy

sajnálatunkra eredménytelenül, mivel bátyám semmit sem talált. — Mindemellett én meg nem szünök öt az ön óhajására emlékeztetni s ha még tömeg irományai között akadna valamire, bár késedelem után, el fogom küldeni önnek.

Boldog újévet kellene önnek kívánnom a gyakorlat szentesítette szokás szerint — hanem a magyar hazafiakra rosszul kezdődik az új év s mivel ügyvéd ur is azok legjobbjai közé tartozik, ugy vélem, helyesebben fejezem ki magamat, ha azt mondom, hogy tiszta aggodalmas szívvel kívánok önnek erőt, türelmet és sikert az előttünk álló választási harchoz. — Szegény magyar népl hogy fogy annak a színe-java, az, mely meg nem vásárolható! Ebben a kemény téli időben s a járvány dacára 3-4 faluba memi a szavazathoz! Szegény magyar Nemzet, de nagyon rossz idők járnak reád!...

Fogadja ügyvéd ur sajnálatomat a felett hogy óhaját nem teljesítheteni legjobb akaratom mellett is,

tisztfeletemet:

Ruttkayné Kossuth Luiza.

Ezután pedig jöjjön egy derüs epizód a régi magyar politikai életből. — mondotta Barabás Béla — amely azt bizonyítja, hogy az akkori politikusok bármily kemény és éles ellenfelek voltak, az ellenséges indulat korántsem oly mély, mint manapság, amikor szinte gyűlölik egymást a különböző pártokhoz tartozó politikusok. Két humoros levelet olvasok fel, melyeknek érdekes előzményük van. Az amerikai „Szabadság” és az „Amerikai Nép-szava” hírül adták olvasóiknak, hogy Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök meghalt, holott a miniszterelnök a legjobb egészségnek örvendett akkoriban. Az amerikai lapok tévedése ugy keletkezett, hogy a kébelen át Fejérváry Géza báró volt miniszterelnök elhalálzásáról érkezett hírt Héderváryra értették és hasábos cikkekben méltatták az „elhunyt” gróf közélet érdemeit. Erre én a következő levelet írtam Héderváry miniszterelnöknek:

Kegyelmes uram! Mint politikai ellenfeled „jóleső” érzéssel olvastam elhalálzásod vidám híret s bár sietek őszinte részvételem kifejezést adni, még sem foszthatlak meg attól az élvezettől, hogy ezt magad is olvassd az amerikai „Szabadság” mellékelt számából, mely ma érkezett hozzám. Egyebekben pedig sokáig érezted súlyát az én könnyű részvételemnek. Nem kész hived Barabás Béla dr. orsz. képviselő.

Erre a levélre válaszul Héderváry, Károly gróf a következő levélben válaszolt:

Tisztelt barátom a földön! Nagyon örvendek, hogy az én esetem oly ereszeltő hatással volt rád és általában politikai ellenfeleimre, mert ime hozzájárulhattam ahhoz, hogy mindenkinek van öröme hívők és tudók táborában egyaránt.

Miután ugy látom, tudod, hogy a tulvilágon tartózkodásom futólagos és ideiglenes volt, mégis mondhatom, hogy röptében találkoztam több nagy honfitársunk szellemével, a többi között Irányi Dániellel, akinek volna egy izenete hozzád és elbarátaidhoz. De ezt nem foglalom írásba, mert ezt tiltja most az általam előidézett, megjavult politikai viszony, amiről leveled oly ékesen tanuskodik. A tulvilág árnyékából üdvözlő: Khuen-Héderváry Károly.

Igy humorizált a miniszterelnök és az ellenzéki vezér — a privátéletben. A Házban ellenben ugyancsak élesen vagdalták egymáshoz az érveiket.

A levelesláda még egyre ontja érdekes tartalmát, kedves epizódok, országos események, baráti kapcsolatok, politikai intimítások, nagy gesztusok kerüinek az emlékezés vásznára és Barabás Béla felelevenedve, csillogó szemekkel forgatja a ragyogó szép mult színes filmjeit.

Dalkirályok, fejedelmek, hercegek Aradon

Megszaporodott a nótaszerzők száma Aradon. — Az aradi könyvkereskedések kirakatai aradi zeneszerzők műveivel vannak tele. — Séta a vidám és komoly muzsika aradi rajongói között.

(Arad, december 24.) Az aradi könyvkereskedések kirakatai már hetek óta telve vannak a legkülönbözőbb kottákkal, amiknek fantasztikus és színes címlapjai önkéntelenül megállásra kényszerítik a déli, vagy az esti órák sétálóját, legalább pár pillanatra. Ha aztán az ember jobban szemügyre veszi ezeket a zene-művészeti újdonságokat, meglepetten állapítja meg, hogy a kották ravasz rajzu betűi csupa új nevet kiáltanak elő a kirakativeg ablakai mögül. Csupa új komponista meg szövegíró ad életjelt magáról és nem kell sok utánajárás; kiderül az is, hogy az új zeneszerzők legnagyobb része idevaló, aradi ember, sőt azt is bizonyos viszonylatos örömmel elgondolhatjuk az érdeklődők:

— Ni-ni; ennek nemrégiben láttam az operettjét, amannak meg charlestonját látta a harban a dzsesszband.

Zerkovitz és az ujonnan feltűnt Eisemann nem szerepelnek az aradi könyvkereskedők kirakataiban. Kiszorították őket az aradi Zerkovitzek, Eisemannok és mások, komolyabb zeneszerzők, mert hisz ilyen is akad ebben a marosparti városban.

Nem maradt más hátra, minthogy meglátogassuk ezeket az aktuálisát, sőt hova-tovább divatossá vált nevek viselőit és megkérdezzük hogy jutottak el ideig és mivel szándékszanak meglepni a közönséget, amely szeretettel figyelt fel rájuk. Utunk első stációja osakia

dr. Szelle Károly

lehetett, hiszen ő már márkás név Aradon és azonnkivül a komoly zene reprezentánssa. Aktuális ember is, hiszen január első napjaiban tartja meg szerzői estjét a Minorita Kulturházban, Mécs Lászlóval, a híres cseh-szlovákiai magyar papköltővel. Felkerestük lakását. Fehér orvosköpenyben fogadott és szokott szerénységével tiltakozott az interjú ellen, de aztán mégis csak kőtálcák állt és körülbelül ezeket mondotta:

— Alkotásaim jó részét magyar és német dalaim képezik. Hanmann Hassé német költőnek tizenöt verséből álló ciklusát zenésítettem meg. Anton Wildgansnak pedig „Sonette an Ead“ c. ciklusát. Ez rövidesen meg is jelenik Bécsben. A régebbi német költők közül Otto Julius Bierbaumnak zenésítettem meg több költeményét. Magyar dalaim közül megemlíthetem Kiss József-ciklusomat és nagyon szeretem székely népballadát, amik közül már be is mutattam néhányat az aradi közönségnek. Pantomimem tavaly került bemutatásra. Aradon zongoraszonátákat és humoreszkeket is szoktam komponálni, legterjedelmesebb alkotásom eddig az „Erdélyi képek“ c. ciklus, a mely 60 darabból áll. Jelenleg egy kvartetten dolgozom, amelyet soprán énekhangra, hegedűre, csellóra és zongorára írok.
Elbeszélgetünk még a közelgő szerzői est-

ről és megtudjuk, hogy Mécs László, akinek utlevélmizériái miatt a szerzői est elhalasztódott, már megkapta utlevelét, úgy hogy a Mécs-Szelle-estét január 10 táján most már nem akadályozza meg semmi sem.

A könnyebb zene művelőihez nem kellett külön-külön elmenni. Ott találunk őket egy eszmóban a kávéházban, a dominópartti mellett. Ahogy a nagy csata befejeződött, sorban nyilatkoztak egymás után.

Komlós Elemér.

aki már nem új név, hiszen több operettje ment az erdélyi színházadokon, vezeti be a sort. A „Tüzijáték“, „Felség hadnagya“, „Tostórszerlem“ c. operettek és számos ismert sanzon szerzője rapszódikus és nyugtalan. Kétségtelen muzsikus egyén.

— Legutóbb Szegő kollégámmal írtunk egy operettet — mondja — „Szerencsekerek“ címen, amit itt mutattak be Aradon. Mostanában Emőd Tamásnak több sanzonját zenésítettem meg, ezeket a pesti Új Színházban emeldük épen most. A „Stradivarius“-szal díjat is nyertem a Moravetz pályázaton, na de azt már megírták a lapok. Nemrégiben fejeztem be Szegővel egy operettet, amelyet a pesti Városi Színház elfogadott előadásra. Szövegkönyvét pesti librettista írta. Most szándékszom belekezdeni egy keleti tárgyú operettbe. Ebben felül mulom önmagammat. Több charlestonom és tangóm van készen, illetve készülőben. Ezeknek szövegeit Föthy Ernő írja.

Szegő Nándor

veszi át a szót. A pattogó ritmusú táncdalok népszerű szerzője elmondja, hogy a „Sohase higyj az éjfélete szemű nőnek“ c. sanzonja, amit Kalmár Tibor szövegére írt, megjelent Bécsben német szöveggel is.

— Szóval túl ment az ország határain? — kérdeztük.

— Igen — mosolygott boldogan szemüvege mögött Szegő Nándor. — Sőt. Egy tangóm Prágában fog megjelenni, egy black bottomom pedig Newyorkban. Az Asturien Spanyol keringőm melódiait már gramofonban is hallhatja és most jelent meg egy black bottomom Pesten, a „Tedd rá“, amelynek szövegét Békeffi László, az Aradon is jól ismert kabarészínész és író írta. Amint már Komlós szak-társ említtette, közös operettünket a pesti Városi Színház elfogadta és az jövő szezonban kerül színre. Most már nagyobbára pesti szövegírókkal dolgozom és tavasszal Stella Adorjánával együtt hozzákezdünk egy új operetthez.

Ezzel a Komlós-Szegő párral (Aradon szeretik őket együtt emlegetni) végeztünk is volna. Hátra van még — mint egyén talán a legérdekesebb —

dr. Mezey Zsigmond

aki csak ujabban kezdett hozzá a könnyebb

APOLLO fél 12 órai kezdettel
NAGY MATINE.

Vasárnap:
NITCHEWO (regimesz tangó-darab, 8 felvonásban.)
Főszerepben: **CHARLES VANEL.**
Hétfő:
SODOMA és GOMORA
két rész együtt.

NEZZE MEG A NAPI MŰSORT
UGYANEZEN OLDALON.

zene műveléséhez. Dr. Mezey mint zeneesztéta szerzett jól csengő nevet magának Erdélyben már éveivel ezelőtt. Két könyve is jelent meg a „Muzsika lelke“, amely szakemberek szerint is igen értékes munka a maga nemében és egy népszerűen megírt „Zenetörténet.“ Alig pár szót beszél magáról szerény csendességgel dr. Mezey Zsigmond:

— Régebben inkább dalokat komponáltam, ritkán. Emlékszem: akkoriban Juhász Gyula néhány versének megzenésítésével nagy sikerem volt. A modern tánczenéhez most nemrégiben fogtam hozzá. Ugy látszik megy ez is. A napokban három kottám jelent meg egyszerre. Egy tangóm, egy charlestonom és egy sanzonom, amely a Moravetz pályázaton díjat is nyert. Jelenleg egy filmszakéccs zenerészről írok meg. Nemsokára készen lesznek ovvel is.

A beszélgetés lassan áttér a prózaibb dolgokra. Arra is, hogy ki mennyit keres. Ezen a téren alighanem Szegő a rekordot, mert buzgón oktatja ki a kollégákat a nagy tantiémszerzés titkára. Buzgó hallgatósága van, ami természetesen is. Hiszen szép dolog zenét szerezni, de sok pénzt szerezni a zenével: ... az még szebb.

Tetőn.

Hajrá!

Fiatal feszülő vágyal menni előre,
Fel a tetőre!
De a csúcson a döbbenet megállt:
Innét hová?
Vissza talán?
Vagy itt maradni eleven szobornak
A szikla falán?
Az ég a földdel ilyen magasokon szorít kezet
De csucsról felfelé már nem visz ut.
De csucsról az ut csak a völgybe vezet.
Oh az a felfelé!
Az volt a szép!
S most lanka jó.
Az ösvény ismét lejjebb lejtve lép.
Ez a le-föl, ez a felemás élet!
Ne így, én Istenem!
De mint embertelen magas felett
A sas repül a völgyet megvetőn!
— S szívemnek szárnya nőtt a hegytetőn.
Kövér Frszébet.

Olcsó karácsonyi vásár
már kezdetét vette
STRASSER
divatáruházában!
Mélyen leszállított árak!

MIT CSINÁL?

— Mit csinál most a bátyja, aki állami-
vattal került?
— Mit csinálna, ha már megkapta? Most
már semmit se csinál!

A LEGJOBB MEGOLDÁS.

— De művész ur. kérem, legalább husz év-
vel fiatalabbra tessék!
— Múltotzatnék akkor talán a kedves led-
nyát elhúzni?

APOLLO mozgószínház karácsonyi műsora

Vasárnap	25	REVÜ MACSKA.
Hétfő		
	26	
Kedd		
	27	
Jóni		

Az idei szezon leghatásosabb vigjátoka, 8 felvonásban.
A főszereplők:

FŐMACSKA LILIAN HARVEY.
KABARÉ IGAZGATÓ I. ... HANS JUNKERMAN.
KABARÉ IGAZGATÓ II. ... HARRY HALM.

Olcsó helyárak! Megerősített zenekar!

AZ IGAZI FÉRFI — LIL DAGOVERREL.

ERZSEBET MOZGO.

Ma, vasárnap d. u. 3. 1/5, 6. 1/8 és 10-kor:

Patt és Patachon legnagyobb filmje:

Patachon házasodik.

Hét óra d. u. 3. 1/5, 6. 1/8 és 10 órakor:

Kedden délután 5. 7 és 9 órakor:

Farsangi varázs.

Harry Liedtkevel a legszérű főszerepben.
Rendek és ócska helytől. Kibővített zenekar.

Vicispán ur, Ormos . . . !

Nemes és nemzeti Aradmegyye híres első tisztviselője volt Ormos Péter, József főherceg barátja. — Aki még a főherceget is meg-egrecioztatta a veszedelmek idején.

(Arad, december 21.) A hatvanas-évek előtti megyei tisztviselőik igazi típusát, Ormos Pétert idézem vissza emlékezetbe, aki a letűnt aradmegyei életnek egyik kimagasló alakja volt. Egész életét Aradmegye szolgálatában töltötte el. Amint jogi tanulmányait elvégezte, azonnal esküdött majd szolgabíró, főbíró és végre alispán lett. A főispánságot is sokszor felajánlották neki, de ő minden politikától távol tartotta magát és nem fogadta el. Azt, hogy királyi tanácsos, a Ferenc József, a vaskorona és Lipót rendek tulajdonosa, szintén a legnagyobb titokban tartotta. Nyolcvan éves korában ment nyugdíjba és 94 éves korában halt meg. Ormos Péter nem aktákkal dolgozott, hanem pipaszó mellett intézte el szíval az ügyes-bajos dolgokat és, panasz sohasem merült fel ellene, mindenki megnyugvással fogadta döntését.

Mint kispáni főbíró nemcsak a járás lakosságának, hanem a kispáni uradalom gazdájának József főhercegnek is kedves volt, aki-vel szoros barátságban állott. A főherceg az év nagyrészét a kispáni uradalomban töltötte és egyetlen évben sem mászott el a Péter és Pál napját, vagy amint ő mondotta „a Péternapot”. Péter bácsi (így nevezte Ormost) társaságában töltötte. Ilyenkor az egész járás ünnepeit és a környékbeli cigányok is ünnepi díszben jelentek meg Ormos előtt. A főherceg, aki nagy barátja volt a cigányoknak, tökéletesen beszélt is a cigánynyelvet és komolyan foglalkozott a cigányok ügyének rendezésével. Ilyenkor a parkban vendégelte meg a cigányokat. Egy alkalommal József főherceg kiválasztotta a legjobb cigánynőt és az asztallőre illette Ormos Péter és Kráitz Gyula uradalmi ügyész közbe. A sok kedélyes tréfa mellett lefolyt vacsora után a főherceg megkérdezte Ormostól, hogy jól mulatott-e a vacsora alatt. Ormos elkéserevde válaszolta:

— Nagyon rosszul, fenséges uram, mert akármerre nyultam a homályban, mindenütt a Kráitz kezével találkoztam . . .

Az 1879-iki árvíz alkalmával elmaradt a szokásos Péter-napi lakoma. A rohanó ár pusztító dühe ellen kellett harcolni minden építész-láb embernek. Mikor aztán az este beköszöntött, a főherceg azt mondotta Ormosnak:

— Péter bácsi, maga öreg ember, tehát annak rendje és módja szerint fekiúdjon le, majd én és Péczely főbíró leszünk kiünni a töltésen.

Igy is történt, a főherceg egész éjszaka lapáttal kezében dolgozott a töltésen. A nép ezt látva, kétségbeeséssel látott hozzá és így sikerült a gátak megvédése. Hajnalban a főherceg is visszavonult és Ormos szobájába ment, aki még az ágyban fekiúdt. A főherceg vigyáz-állásba helyezkedett és tiszteltette:

— Jelentem ajásan alispán urnak, a veszeltyt elhárítottuk, egész éjjel dolgoztunk. — Ormos meghajlotta a fejét és tréfián válaszolt:

— Köszönöm fenséges urnak a jelentést, most már nyugodt vagyok és így — tovább álhatom.

Sok kedves epizód és tréfa fűződik még Ormoshoz. Még főbíró korában történt. Arkay Kálmán egy másik ügyvédvel Aradról Kispánra utazott, ahol Tabajdi Sándor járásbíró előtt mindkettőjüknek tárgyalásuk volt. Erősen sürgették a tárgyalás befejezését, mert a déli vonattal vissza akartak jönni Aradra. Ezt Ormos megtudta és a kispán két községi

rendőrrel a járásbíróhoz küldte, azzal az utasítással, hogy amint a tárgyalás befejeződik, tartóztassák le a két aradi fiskálist. Meg is történt és a két ügyvéd meglepve követte a rendőröket. Ormos elé vezették őket, aki ezekkel a szavakkal fogadta az ügyvédekkel:

— Hát ti miféle emberek vagytok, kijöttök Kispánra és engem meg sem látogattok. Most itt maradtok nálam ebédre. — Az ebéd azután a késő éjszakáig nyúlt el és a két ügyvéd csak másnap került haza. Másik tréfája pedig a következő volt. A szokásos pénztárvizsgálat alkalmával meg akarta tréfálni Dániel Lászlót, a megye főpénztárosát. A vizsgálat előtt az egyik ellenőr segítségével kinyitotta a kasszát, kivette az összes bankjegyeket, amelyek helyébe egy eleven egere tett. Elérkezett a vizsgálat napja. Dániel kinyitja a pénztárt és színte megkövülve látja, hogy a pénz eltűnt és egy egér ugrik ki a kasszából. Kábultan néz az üres kasszába és csak a vizsgabizottság hatá-terítése magához. Az eseten ezután maga is nagyot nevetett.

Ormos érdeme volt az, hogy Moneasa (Menyháza) az ország egyik legszebb fürdőhelye lett. Ez a fürdőtelep a 60-as években egy egészen primitív kis fürdőhely volt, egy pár favázás ház állott ott, a fürdő pedig egy deszkából összerakott és hat kádval felszerelt bódé volt. Ormos és Nachtmézt Odén nagyon sze-

Aradi karácsony — csillogás nélkül.

Ahiknek szomorúságot, bánatot jelent a szenteste. — Az egyedül-maradottak szomoru karácsonya.

(Arad, december 24.) Irom karácsony éjszakáján, úgy éjszaka két óra tájban. Lent kattognak a szedőgépek és dübörög a rotációs. Csak egy kis helyet és csöppnyi türelmet kérek, mert most írom meg az 1927. esztendő karácsonyának igazi, hamisítatlan riportját. Ennek a riportnak témája karácsony estjén és éjszakáján született. Ó... Nem kell megijedni... Nem szentimentális karácsonyestli hangulatról, vagy romantikus álomról van szó. Ezt a témát már sokszor feldolgozták elődeim. Ma este az aradi uccák karácsonyát kutattam és ezen az éjszakán be-beinteztettem egy-egy lakóba is, ahol szomoru lámpák alatt szomoru emberek ünnepezték a karácsonyt.

Este hat óra. A kirakatok dus bőkezűséggel ontják a fényt; sokkal pazarabbul, mint más hétköznapi estéken. Az emberek összehúzódva lóholnak az uccákon, csomagokkal a hónuk alatt. Az arcokat ilyenkor nem lehet vizsgálni, mert mindenki siet, most nincsen korzó, most megy mindenki haza, hogy kristályos önzéssel örüljenek a szerzett örömeiknek. Fízen az estén a kereskedőknek sem szabad panaszkodniok. Az ékszerésznél drága ékszerekre alkuszna és vásárolnak, hogy örömet vigyenek a férjnek, feleségnek, gyermeknek, szülőknek, barátoknak és barátnőknek.

A játékkereskedőnél a gramofon hangjal mellett kerülnek a pultra az ólomkatonák, a hintalovak, apró robogó vonatok és automobiliok. A vevők mosolyognak, a kereskedő is mosolyog; mindenki arra a boldogságra gondol, ami a drága gyermek szívében felkacag, ha meglátja a Jézuska ajándékait. Ma nincsen üzérkedés, ma nem kell alkudni, ma odaadja a kereskedő portékáját haszon nélkül is, hiszen ő is volt gyermek, neki is vannak gyermekjei; ma van a szeretet ünnepeinek előestéje.

Parfümök, dísz tárgyak, virágokat gond-nyólnak selyempapírokba és szépen lefektetik őket a karácsonyi alá. Ma lelük van a tárgyaknak is; a tegnap, a holnap feleltetésének, a megelégedésnek, a pillanat örömeinek szug-reszcioja sugárzik ki belőlük; a szeretet ünnepeinek előestéje.

Ritkulnak az emberek az uccákról. Most már a lépések alatt ropog a fagyott hó; eddig ezek a halk ropogások egybefolyók voltak. Már nyolc óra van és az elkésették siet-

A raktáron levő összes fel-
öltöket saját árban árulom ki.

PLESZ felöltő nagyruhák
a színházhoz bejárattal szemben

rették ezt a kis fürdőhelyet, amelyet minden évben meglátogattak és sok ismerősöket vittak oda. Az ő propagandájuk következtében sikerült látogatóit helyébe tenni a fürdőt. Rábirtak ezután gróf Wenckheim Frigyes, a fürdő tulajdonosát, bővítsa ki a telepet, megnyerték ezután Boros Béniék, az Acsev igazgatójának és Vásárhelyi Bélának, az Acsev családnek érdeklődését, a telep vasút kapott és megindult nagy erővel az építkezés is. A favázás házak lassankint eltűntek és díszes épületek szórtak ki a földből gyors egymásutánban. Ezt a nagy fejlődést Ormos Péter indította meg.

Nyolcvan esztendő korában nyugdíjba ment. Aradon vett lakást és köztisztviselői övezve élte utolsó napjait. Jellemző puritánságára az, hogy ő, aki olyan jó pozíciókat foglalt el, életének utolsó éveiben szerényen élt, mert nyugdíjából nem felelt és amikor meghalt, alig maradt utána annyi, hogy a temetési költségeket fedezhessék. Nagyon kevesen vagyunk, akik átéljük a 60-as évek előtti kor-
szakot és érdekesnek találtam a megváltozott idők világra által elképzelt, régi megyei élet e markáns emlékeit felújítani, mikor még jókedv és kedély járta, még ünneporok is voltak és az ügyes-bajos dolgokat kedélyes pipaszó mellett intézték el. Az emberek pedig megelégedettek és boldogok voltak . . .

Csiky Károly.

nek csak hazafelé. Dörögnek a vasröngyök és néhány perc múlva a boltok lehunyják kirakatszemüket. De azért ünnepe van a levegőben. Erzi ezt mindenki; a rendőrök, a konfliktusok, a hordárok, a pincérek, még mi is, az újságírók. Az elsőbűlt főtéren az uccal lámpákon kívül, az emelt ablakok és a kávéházak világítanak. Az ünnepi éjszaka, mint egy csöndet parancsoló nagy fekete madár ráterpeszkedett a városra. A kávéházakból nem hallatszik zene, a színház és a mozik kapui sötétek, sehová senki, csak a konfliktusok gubbaszkodnak kocsijuk ülésin, valahol a másik oldalon egy ember siet; a nagy csöndben visszhangzanak léptei. A városháza toronyórája csöndesen tizet üt.

A kávéház asztalait ma is fehérre terítették. Három ember van összesen bent. Ketten egy asztalnál, egy külön. Ketten beszélgetnek:

— Hát te mért nem mantól el?...

— Mert nem akartam...

— Én is meggondoltam a dolgot és inkább idejöttem.

Mind a ketten fiatal emberek. És mind a ketten hazudnak önmaguknak. Látszik a szemükből, hogy olyan jól esne most könnyezni. Valami kis, szomoru tragédia játszódhatott az életükben és azért nem mentek el valahová és nem, mert nem akartak, vagy mert mást gondoltak. Én nem tudom, de úgy érzem, hogy helyettük valaki mégis elment oda, a meleg szobába a karácsonyi mellé és az a valaki más fogja meg egy lányt puha kezét, valaki a harmadik. Azért kellett ennek a szegény kettőnek a kávéházba jönni. Lehet, hogy nem épen így van, de sajnálom a két fiatal embert. A kávéház másik sarkában ül egyedül egy idősebb ur. Előtte borosüveg és fél pohár bor. Mereven néz a pohárba és nem mozdul percekig. Ő az, akinek nincsen senkije; a vén bohém, a lump, aki végig mulatja az éjszakákat és most egyedül szomorkodik. Talán meleg otthonra, családra, gyermekre gondol. Nekí ez az est az esztendő legszomorubb estéje. A billiárdasztalok körül sötétség az ur. A pincérek hallgatva állnak egymás mellett, mint ha bűnnek tartanák ezt a fájdalmas, ünnepi csöndet megtörni. A két fiatal sem beszél már és bánatos nagy hallgatás terül el a villanylámpák alatt, mintha fekete drapériával vonták volna be a kávéházat, amely meglójt minden hangot. Kint egy szán fut el csilingelve; a kávéházban mindenki fölrezzen. Fél kettőkor, amikor már tapasztalatokkal telve a szerkesztőség felé tartottam, egy rendőr állt az ucca közepén. Olyan egyenesen, olyan mereven, mintha oda-

lyag volt volna. Egy emeleti ablak fehér függönyére kapaszkodott nézése. A függönyre egy karácsonyfa sziluettje rajzolódott. A rendőr is karácsonyestét ünnepelt. Bizonyára nem is érezte a nedves, ködös hideget, mert képzeletben bent volt a függöny mögött és a karácsonyfa alatt gyermekelt katta. Az is lehet, hogy a rendőr nem családos ember: milyen jó meleg lehet odafent a szobában... Nem kérdezem meg tőle, hogy családos-e, mert hátha ráfagy a könny az arcára. Cigarettaival kínálom meg. Összerenzen és bizalmatlanul néz rám. Már megbántam, hogy háborgattam: kiméltelenül visszahoztam a hideg, dermesztő, havas uccára. Kelletlenül fogadja el a cigaretta és hátat fordít. Valószínűleg szívesen visszatartotta volna, de nem akart megbántani... Ma van a szeretet ünnepének előestéje.

Nagy kucsmás fehér alakok közelednek felém. Megismerem. Betlehemesek. Mennek a város felé, én utánuk. Becsengetnek egy kapun. A kapu kinyílik és már hallom:

„Mennyből az angyal lejött hozzátok
Pásztorok, pásztorok...”

Pilis Géza.

A mi karácsonyunk.

Olvasóink ezrei szent karácsony reggelén ünnepi hangulatban, fokozott érdeklődéssel veszik kezükbe az Aradi Közlöny terjedelmes karácsonyi számát s a mindennapos jóhatót az egész háznép áradó szeretettel üdvözl. Karácsonyi számunk rá is szolgál az olvasó szeretettől érdeklődésére, mert minden sorában érdekes, tanulságos, szórakoztató. Minden igyekezetünk oda kulminált, hogy értékes ajándékunkkal teljessé tegyük olvasóink ünnepi hangulatát. Magyar érzéstől duzzadó politikai cikkek, értékes referádák, komoly és humoros riportok, légiója, színes, vonzóan megírt cikkek, versek sorakoznak változatos egymásutánban.

A lap élén J a k a b f f y Elemér dr., a kisebbségi magyarság Európaszerte ismert nevével publicistájának „Fiat injuria” című, méltó vezető, lelkes cikke vezet, a tárcarovatol Nikolits Döme mindig érdekes írása tölti be. Csiky Károly a régi aradi farsangról ír kedves visszaemlékezéseket. Bucuresti-i szerkesztőségünk cikkei közül kiemelendő az, amelyik Bratianu Vintila miniszterelnökről közöl pompásan eltalált jellemrajzot. Fekete Tivadar frappáns fordulatú drámarészlete nagy érdeklődésre tarthat számot. A bőséges cikkanyagból találomra kiemelhetjük az alábbi címeket: „Emberek, magyarok, járjunk színházba!” „Aradi szépasszonyok kedvenc mozihősei.” „Arad megye prefektusa újjáépített birodalmát.” „Arad dalfejedelemei.” „Leszünkült Arad éjszakája.” „Bucuresti leggazdagabb emberei.” „Százéves az aradi zsidótemplom.” Strieglé, Pálnoki Nagy Lajos, Kövér Erzsébet versei és ezenkívül még igen sok cikk, napi események, rovatok és az Aradi Közlöny hirdetőinek hatalmas táborra teszi teljessé a karácsonyi számot. Fogadják ezt tőlünk olyan szeretettel, mint amilyen gondnal, áldozatkésztséggel összeállítottuk és mint amilyen szívesen adjuk az olvasó kezébe. Mi minden lehetőséget elkövetünk, hogy örömmel fogadjátok ajándékunkkal köszönjük az olvasó karácsony reggelén. Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk minden jószándéku embernek.

Mulatság.

— AAC Táncos-teája január 7-én a Fehér Keresztben. A bál szezon egyik legkiemelkedőbb eseménye, mint minden évben, úgy az idén is az AAC táncos-tea estéje. Arad ur közönsége nagy előszeretettel látogatja az Athleták mulatságát, mert ez mindenkor felejthetetlen emléket hagyott maga után. Feszitelenül mulatni csak itt lehet. A siker már előre biztosítva van az által, hogy a rendezést Arad közismert urasszonyai dr. Széll Lajosné, Burza Cornéliáné és Wolf Gusztávné vezetése miatt magukra vállalták, továbbá, hogy a párolgó teát 20 bájos urileány fogja felszolgálni a boldog halandóknak. Olcsó buffet a legnyenyesebb ételekkel és italokkal.

Aradi katona megrendítő tragédiája.

Titokzatos robbanás egy szabadságos katona-vonatban. — Az explózió miatt félnapot késett a Simplon.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójától.) A temesvár-bucuresti-i személyvonaton tegnap délelőtt 10 órakor Pilesti és Cartea állomások között Craiova közelében eddig pontosan meg nem állapított okokból borzalmas robbanás történt, egy katonákkal teli vagonban. A vasuti kocsiban szabadságra menő katonák utaztak, akik közül többen a bucuresti-i pirotechnikai intézetben teljesítettek szolgálatot. Valószínűleg magukkal vittek egy csomó robbanóanyagot, amely eddig ki nem derített okokból — talán egy el-

dobott gyufától vagy cigarettától — tüzet fogott és irtózatossá robbanást idézett elő. Grigore Pacurar mehedinti származású munkás azonnal meghalt és életüket veszítették még Cioban István, Lups János Marin, Codriciu Demeter, Vasiliu Ilescu és az Aradon szolgáló Telejón Nicolae katonák is. Többen súlyos égési sebeket szenvedtek és számos sebesültet szállítottak be a craiovai kórházba. A haleset miatt a Simplon-expressz tegnap félnapos késéssel érkezett Bucuresztbe.

Vágyak, amelyek teljesülésre várnak...

Melyik nap volna az aradi színház nétagyjának életében a legboldogabb? — Csapongó álmok, kézzel fogható valóságok, Bohémia hölgytagyjának kívánáságában. — Ttkolozik az, akit igazán boldog akar lenni.

(Arad, december 24.) Azt hiszem, semmi sem érdekli jobban a mélyen tisztelt színházbajáró, vagy — sajnos, inkább — nem színházbajáró közönséget, mint az, hogy egyik, vagy másik kedvence, akit csak megszűről a szuffiták világításából ismer, mit csinál, ha lemossa magáról a mindennapi festéket, hogyan él otthon, ki a szerelme és így tovább. Hát még mennyire érdekelheti az, hogy mi kedvencének a titkos vágya és mi az az esemény, ami boldoggá tehetné, ha megtörténne. Bizonyos, hogy a művésznek egy jó alkítása, vagy művészi teljesítménye nem csigázza fel a közönség idegeit annyira, mintha a szeretett hölgy egy kis magánügye kerül süttetés alá. Hiába, ez már így van. Bernhard Shawnak is akkor hozták le a fotográfiáját a világ összes képeslapjai, amikor az öreg cínikus — charlestonozni tanult. Amikor egy új könyvnek, vagy szindarabnak durálta neki magát, legfeljebb a kiadó, vagy a színház komünikéje jelezte az eseményt pár szürke sorban. Mi sem akartunk rosszabbak lenni a Deák-né vásznánál és ép ezért elhatároztattam, hogy a mélyen tisztelt közönség irányába, titkos vagy nyílt óhaja kielégítessék. Sorba vizeletem tehát Bohémia asszonyait s leányait: az aradi színház egyik-másik hölgytagját és a következő kérdést tettem fel nekik:

— Milyen eseménynek kellene történnie azon a napon, amelyet élete legszebb napjának tartana?

És a hölgyek feleltek. Ki-ki a maga módja szerint, úgy, ahogy az itt következik:

Lengyel Irén

a finom, bájos primadonna ép karácsonyi vakációra pakolozott. Utazás előtt nem is mélyedt a dolog lényegébe, hanem azzal a mosolyra készítő kedvességgel, amiért oly nagyon szeretik őt az aradiak a színpadon, így csacsogott:

— Hát először is az a fontos, hogy azon a bizonyos napon ne legyen olyan hideg, mint most volt, mert mostanában alig mertem az uccára menni. Aztán még nagyon soknak kellene történnie, de azt majd csak akkor mondom meg, ha hazajöttem. Egy biztos, hogy a karácsonyi ünnepek alatt jól fogom magam érezni. Sőt, tudja mit? ... Az is lehet, hogy boldog leszek...

Fekete Irén

(hogy az Irénekek egymásután végezzünk) a kávéházban ült.

— Jaj drága gyerekek: megmondom én neked. Az volna a legszebb napom, amikor — féjhezmennék.

— Na de bocsnat — hőkkenek meg e nyárspolgári kívánalomra — hát a művészet, a siker, a dicsőség, a színház, a...

— Hallgass! — teszi puha kezét sokat beszélő számrán Irén — ez mind semmi, ha erről van szó. Szavamra mondom, még ma itt hagynám az egész ügyet, ha azt mondaná valaki, hogy legyenek a felesége. Itt én. Hiába fiacskám, ez a mi igazi hivatásunk. Én mondom neked.

De még e meggyőző érvelés után sem voltam Fekete Irénnel egy véleményem és ép ezért elmentem egy aktív asszonyhoz, aki nem más, mint

Rónáné-Horváth Mici,

a kitűnő primadonna. Gondoltam: ha Mici is

azt mondja, hogy az volt élete legszebb napja, amikor férjhez ment, akkor Fekete Irénnel igazam van és nincs több szavam. De R. Horváth Mici elgondolkodott, majd halkán, körülbelül a következőket mondta:

— Hogy minek kellene történnie?... Istenem: nagyon soknak. Tudja, egy asszony oly sok mindenre vágyik és manapság olyan kevés vágy teljesül. Komolyan, nem is tudom: mit mondanak. A sok pénz nem rossz, de az nem minden. Azt hiszem nagyon sok mindennek kellene történnie ezen a napon, amelyik talán sose jön már el ebben a cudar világban.

Ennek a halk rezignációnak ép az ellentéte volt

Betegh Béby,

noha hatalmas párnahegyekbe temetkezve fekiüdt az ágyban, mert nemcsak névleg, hanem tényleg is beteg volt. Influenza. De azért este már táncolt, nevetett... a publikumnak nem szabad látni, hogy a kedvenc szubrett délutánig lázasan fekszik. Nagy események csillogtak fekete szemében.

— Csak rövid idő kérdése és itt lesz az a nap. De, hogy mi fog akkor történni: azt most még nem mondhatom meg. Biztosan tudom, hogy elérem a céloom, mert nagyon akarom. És ha elértem: nagyon boldog leszek.

Pallay Manyi

bohémesen kedves garzonlakásban lakik, és mikor bekopogtam, nem volt egyedül. Na csak semmi rosszra ne gondoljon senkiesem. Szepessy Etta volt nála. Huga meg a diványon heverésztett holmi délutáni álom után. A kályha vidáman duruzsoit. Körülültük hármásban. Igész hangulatos eset volt.

— Mit mondanak? — töprengett a szökés. — Férjhez menni? Az se volna rossz. De persze jól. Mondja csak: valami gazdag völgényjelöltet nem tud nekem valahol? Nem? Na látja: hát ez az. Nagy, de egészen nagy színésznőnek lenni?... Hát ez se volna rossz. Szóval, ha valamelyik teljesülne a kettő közül, az volna életem legszebb napja. Az se volna baj, ha mindkét vágyam teljesülne egyszerre.

Szepessy Eta

vette át ezután a szót:

— Az volna a legszebb nap, amikor megjelenne nálam egy impresszárió és vinne fel Pestre. Én ugyan most is jól érzem magam és nagyon szeretem Aradot, sőt... na de viszont ez csak egy vágy és vágyódni szabad. Teljesen igazat adtam neki.

Szentgyörgyi Mária

a színházban adott audienciát:

— Nem panaszkodhatom most sem és hogy mi volna az, ami igazi nagy boldogságot okozna?...

Gyanakodva nézett végig rajtam.

— Na aztán azt magának épen nem mondom meg.

És virgonc nevetéssel már ott is hagyott. ... Mennyi szép vágy, mennyi szent vágy, mennyi akarat és — mint az a bizonyos Ady írta valahol — mind a másé. Na de ugye, Bohémia asszonyai és leányai: ez még nem is volna nagy baj. Egy a fontos csupán, hogy teljesüljenek. Ez a lényeg. Igaz?

Fóthy Ernő.

Nagy-Arad — a rajongók álmában.

Amikor majd a színház a megyeház kertjében lesz. — Villamos csilingel a város utcáin — Az öreg színház modern arkádós palotává vedlik át. — Boldog, soha meg nem valósuló álmok, amelyek helyett a rideg valóság: a füstölős kisvasut.

(Arad, december 21.) A havas téli éjszaka úgy nyargalt a menekülő vonat után, mint egy kétségbeesett, sikoltozó menyasszony. Hóna alatt alvó falvak, cobolybundás mezők szorultak a tépett mirtusz, a hold, bambán és kötyagosan virított a felriadt állomások felett. Temesvártól Vingálg már kiolvastam Dawes amerikai mérnök unalmas, 1950-ben írott értékelését a modern várostéjlesztésről, aztán, hogy el ne felejtsem, a keztyűmben felejtett temesvári villamosjegyre rájegyeztem valami roppant fontos dolgot s mert ez a gondosság felette megnyugtatót, oldalt fordultam kissé és kibámulam a tűnődő, opálos éjszakába. Cseppet sem különös, de amikor a vonat befutott az aradi pályaudvarra, épen az jutott eszembe, hogy idestova elmúlt már vagy 25 esztendeje, amióta nem láttam ezt a szinte rigorózan dekadens, de szelid marosparti várost, ahol pedig úgy 1927. tájékán, olyan csodálatos álmokat álmoltak a széles „bulvárjain” átmenekülő, jószívű riporterek, hogy minden lokálpatrióta benszülöttnek ludbőrös lett a háta tőle.

Villanyos, új színházépület Aradon?!

Merészen indítványozó nosztalgia, egy élénk reflex s a kijárónál egy hordár már nyul a bőröndöm után. Kinn vagyok az indóház előtti téren. Ha nem volna december vége, azt hinném, délibábát látok. A széles tereken karcsu, kecses sziparok kusznak össze-vissza s rajtuk rámbüvölve csilingelnek a villamosok. Sárga: Gáj, meggypiros: Csáka, barna: Belváros, zöld: Ujarad, kék: Mikalaka. Széles érzés duzzad ki belőlem. Ha fehérruhás, bájos szűzek vártak volna, nem örülnék úgy, mint ennek a villanyos-koszorúnak. Hát mégis! — kacag fel belőlem az öröm. Hát mégis! — És már benne is ülök az egyik kényelmes villamosban, ami büszkén, betyke fürgeséggel indul meg velem... Varázslat!... A régi Fábrián László-ucca mindkét oldalán, egészen a Városligetig, gyönyörű, mosolygó paloták kevély sora. Egy villanyláng megcsillan a ligeti tó felett: tiszta jégütőkör, körül padok s egy lampionos köröndben a katonabanda játsza a vadónatuj menüettet, amit a hatodik világháború, az Atlanti-tól importáltak.

Robog, csilingel a villamos. Belváros. Ezer és ezer autó és a csillagos ég alatt byplánok, monoplánok, társas repülőgépek. És a sarkokon ideges fényjelzések ügyvelnek a forgalmi rendre. A csanádi-palota előtt pazarul csillogó épülettömb. Ormán hatalmas, lángoló transzparens: Metropol-bar. Kimereszttem a szemem. Már újabb csoda... A két megyeház között még fényesebb, még ragyogóbb épületkolosszus. Eléje ringunk. A félkör-előn autók suhanak. A lépcsős feljárát legfelső fokán aranypálécs portás. Minden lármá, minden színűnnesen zsong belém. Egy ur háta mögé állok. Átnézek a vállán. Hirdetősziplón. Plakát. Verdi: Aida. A feljáró két oldalán ugyanilyen falragasz. Nem merem megkérdezni, de nincs kétségem: ez az új aradi színház! A megyeház kertjében!

Propellerek a Maroson!

Csak távolgyogni tudok. Hát mégis! Hát valóság lett ez a nagyon régi, vakmerő álom? Nem bírom visszatartani. Kacagok. Harsogva, büszkén, öröms-boldogan. A rendőr tiszteleg és mosolyog, aztán megfordul és érdeklődve hallgat egy szabadelőadást. Embergyűri. Nem tőmeg. Valaki egy emelvényről beszél. A rendőr áll és mosolyog. A rendőrök állnak és mosolyognak. Nem hallok, hogy mit dörög a szónok, mert a szívem örült kalimpálása tulordítja: hát már van gyülekezési szabadság is Aradon?!... Rikkancsok ümszolnak friss hírek után. Hatalmas rotációs-termék: „Nagy-Aradi Közlöny.” Az első oldalon dörgő cím: „Mondjon le a polgármester, ha ellenzi az új kikötőhidat”... Kikötőhid? Hol? Mirek? Ez az ötvenévi előtti Tabajdy-ucca. Rohanok le a Marospartra. A Kulturpalota előtt szobrok. Géntu-... azok, akik mindezt megteremtették.

Mögülök már felragyognak a lámpasorok. Kikötőhid. És a szelid, széles Maros ringó olén diadalmosan imbolyog be két karcsu propeller: az egyik Szeged, a másik Radna felől.

Szálló, étterem, gőzfürdő, kávéház, mozi és a boltelhajtásos arkádok alatt fedett téli sétány — a régi színházépület helyén.

Csodálatos impressziókat fogad be a lelkem. Olyan alázatos-halkan sóhajtom: Ave, Nagy-Arad, ave... Hangok után indulok. Két ur. Városi bunda, cylinder. Szomjazom a párbeszédük után.

— Tegnap közölte a hivatalfőnököm, hogy két százalékkal felemelték aapidíjamat. Most végre megveszem azt a monoplánt, amire a múlt héten kért a fiam.

— Én antik butorokat vásárlók. Van egy öreg bécsi ismerősöm, nyugalmazott pénzügyigazgató. Csodálatos, érdekes dolgokat fedezett fel a lebontott pénzügyi palota pincéjében. Azt mondják, ezeket a drága holmikait valamikor adóba árverezték el. Milyen furcsa szavak: adóárverés, adóhátralék. Már a lexikonban sem találtam a nyomát.

Elitelték a romboló diákokat.

Mind a kilenc diákot büntetéssel sújtotta a bucaresti-i hadbíróóság. Az egyetemi tanács külön is megbünteti a zavargó diákokat.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A kétségtelenül nagy érdeklődéssel kísért bucaresti-i diákpör — mint azt már mai számunkban jeleztük is — tegnap este véget ért. A hadbíróóság a hatalmas anyagból kihámozta az igazságot, azt, hogy a diákok minden tagadás és átlátszó kifogások ellenére bűnösök az oradeai (nagyváradi), illetve clujji (kolozsvári) rombolásokban. A hatalmas per legizgalmasabb része tegnap délután folyt le, amikor Cuza professzor elmondta védőbeszédét és különösen az ítélet kihirdetésekor.

Cuza professzor közel egy órát tartott védőbeszédében mindenekelőtt azt hangsúlyozta, hogy a védői padsorok személyiségeit nem politikai árnyalatokhoz való hozzátartozandóság, hanem a tiszta ideálokért való lelkesedés hozta egybe. A diákokat rendzavaráknak minősítették, pedig, kik ezek a diákok? A román diákság reprezentánsai, a nemzet büszkeségei. Ezután hosszasan fejtegeti, hogy a vádlottak miért nem tekinthetők bűnösöknek és kéri a hadbíróóságot, hogy vegye tekintetbe az enyhítő körülményeket. Cuza védőbeszédében a hadbíróóság elutasítja a per elhatalosítására vonatkozó, az egyik védő részéről még az elmúlt napon tett indítványát, majd este 8 órakor ítélelhozatalra vonult vissza.

Pontban kilenc órakor hirdett ki Filip ezredes, a bíróság elnöke a zsufolásig megtelt tárgyalóterem előtt a hadbíróóság ítéletét, mely a december 4-iki oradeai (nagyváradi) zavargásokban részt vett és vádlott diákokat a zsidó templomok rosszakaratú megromlásában négy szavazattal egy ellenében bűnösnek mondogta ki és ezért Lazarescu, Livovsca és Marinescu diákokat 10—10 napi, Palu és Stricescu diákokat 1—1 havi, Argescu és Fundescu diákokat 5—5 havi és Pragescu diákokat 2 havi fogházra ítélte.

Az egyetemi tanács Pangratti rektor elnökletével az ítélettel kapcsolatban ülést tartott, amelyről hivatalos kommunikét is adott ki. Eszerint az egyetemi tanács elhatározta, hogy a diákszavargások hullámaait a legszigorubb eszközökkel fogja elfojtani. Azokat a diákokat, akiket a hadbíróóság lopás miatt ítél el, az összes romániai egyetemekről örökre kizárják, azokat pedig, akiket hatóság elleni erőszak és lázadás címén találtak bűnösnek, egy évre zárják ki az egyetemekről, míg végül azokat, akik a közoktatásügyi minisztérium listáján, mint zavargók szerepelnek és akik összesen 280-an vannak, erre a tanévre kizárják az egyetemekről.

Visszaérünk a Belvárosba. A Szent-Háromság-szoborral szemben gigászi felhőkarcoló. Ugy megfordítom magam körül, mint egy biúvés kaleidoszkópot. A régi színház-épület komor tömbje elfűnt a föld színéről és a helyében hatalmas palota, gyönyörű, modern épületkolosszus. És a méhében: 400 szobás szálló, kávéház, étterem, dancsing-bar, mozgószínház, gőzfürdő — úgy kell mondanom: egy személyben. És ezt az architektúrai csodát széles üvegtetős folyosók furciák keresztülkaszul. Bennük hőmpolyög, vígan korzózik egy boldog ember-forgatag: Nagy-Arad polgárai 1950-ben!... Ordítani szeretnék... valami nagyon szép, valami nagyon költői elismerést azok felé, kik mindezt életrevarázsolták. A nevüket szeretném tudni, hogy ódát rajonghassak róluk. De az örömkönnök összehiszoritják a torkom, fuldoklom ennyi boldogság láttán... összeesem... mentőautó csilingel...

... a szél bevágta az ablakot. Köhögök. Süri hősés sepor be a szobámba és az arcomhoz vág valamit. Ujság. Első oldalán: „A városi tanács elhatározta, hogy a kiszáradt gömbakácok helyébe gazdasági okokból nem ültet új csemetéket”... Reggel hat óra van... Dohogva, prüszkölve, elcsigázottan most indul az első kivonat...

Párisból jelentik: A republikánus és szocialista egyetemi frakció ligája ma nagygyűlésben tiltakozott a romániai diákszavargások ellen. A határozati javaslatban a diákság felszólítja a román kormányt megtorló rendszabályok alkalmazására és egyben felkéri a Népszövetséget, lépjen közbe a romániai kisebbségek üldöztetésének megakadályozására.

Tovább tart

az idő enyhülése világszerte. Közép Európában teljesen megszűnt a fagy, s nagy mértékben megindult az olvadás.

(Arad, december 24.) A hirtelenl beállott enyhe idő rendületlenül tart tovább és mindinkább terjed a Balkán keleti része felé. Átlagosan 10—12 fokos már az enyhülés, amely előreláthatólag még inkább fokozódni fog. A budapesti jelentések szerint Magyarországon a legnagyobb enyhülés Pécsen volt tapasztalható, ahol mínusz 24 fokról egyetlen nap alatt mínusz egyre emelkedett a hőmérséklet. A berlini jelentések szerint pénteken éjszaka felhőszakadás volt Berlinben, ahol 24 óra alatt 30 fokot emelkedett a hőmérséklet. Ezzel szemben Szászországból még mindig heves hóviharakat jelentenek. A hirtelen enyhülés az összes városokban jégpályává varázsolta az utcákat, amelyekben számos kisebb-nagyobb baleset történt. Németországban a nagy olvadás következtében a vonatok többórás késésekkel közlekednek. A meteorológiai intézet jelentése szerint Franciaországban majdnem mindenütt a hőmérséklet meghadja a plusz 10 fokot. A fagy Közép Európában is megszűnt és erős hideg már csak a Balkán keleti részén van. Az időprognózis szerint egyelőre borult, csapadékos idő várható, hóolvadással.

Bucurestiből jelentik: Az államvasutak vezérigazgatóságához érkezett jelentések szerint a szokatlanul nagy fagy következtében 1500 kilométer hosszú szipár rongálódott, amelyből mintegy 47 kilométer teljesen hasznavehetetlenné vált. A sürgős javító munkálatokra legkevesebb 200 millió lejre van szükség és így politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a kormány rendkívüli hitelt vesz igénybe a reparációs munkálatok megértésére, mert a vasut zavartalan forgalmát csak így lehetne biztosítani. A jelentések szerint a hóolvadás Bucovina kivételével az egész országban megindult. Moldovában kisebb áradást jelentenek. A megromlóított sínek elszakítva, azonban a forgalom normális.

KÖZGAZDASÁG.

A kézműipar helyzete Aradon.

Súlyos terhek sújtják Erdély iparoságát. — Arad iparosága nagy munkát végez a maga egzisztenciájának biztosítására. Iparos intézmények egész sora alakult Aradon.

Írta: Gabos Jenő dr.

Nincs a társadalomnak egyetlen osztálya sem, mely rövid idő alatt oly fényes pályafutást tett volna, mint az iparoság. Nemrég, még a háborút megelőző időben is, az ipart lenézett foglalkozásnak tekintették, nálunk csak éppen úgy, mint a fejletlenebb nyugati államokban is. A háború mindent megváltoztatott. A nagy háború idején megmutatta az ipar, milyen teljesítményekre képes. Az általános vélemény megváltozott az iparról. Az iparoság a társadalomnak egyik leg tisztelendő, legbecsültebb osztálya lett, aminek természetesen mélyreható közgazdasági okai vannak. A háborút viselt államok ipara oly hatalmas és sokoldalú munkát fejtett ki, mely a jövő generációk csodálatát is magára fogja vonni. Országok el voltak zárva a külföldről való minden behozataltól és hogy a súlyos helyzetben mégis fenn tudtak maradni, ezt csak iparuknak köszönhetik, mert az ipar mindent elkészített, amit a hadsereg és a békés lakosság igényelt.

A háború tanulságai mindenütt gondolkodáshoz vezettek az államok vezető tényezőit. Részlettel arra, hogy egy ország gazdasági életében nélkülözhetetlen az ipar közreműködése. Belátták azt, hogy téves gazdasági politika volt a mezőgazdaságot agyontámogatni és az ipart elhanyagolni. Tudatára ébredtek annak, hogy az ipar fokozottabb védelmére van szükség — magának az államnak érdekében. Így van ez a nyugati államokban, ahol az ipart minden eszközzel támogatják s így van ez a legtöbb közép-európai államban is, ahol féltő gond- dal igyekeznek az ipar előhaladását biztosítani. Nálunk azonban, ahol pedig az ország területével az iparüzemek száma is erősen megnövekedett, nem igen látjuk annak felismerését, hogy az államnak jelentős feladatai vannak az ipar fejlesztése tekintetében. Nálunk a kormány férfiak, — leszögezhetjük tényként, — ha tettek is valamilyen az ipar érdekében, annak hasznát inkább csak a nagyipar élvezte. A kézműipart azonban — bár az országnak legalább 150 ezer kisiparosa van, — mostoha gyermekként kezelik. A kézműipar erősen érzi az állami támogatás hiányát. Helyzete napról-napra szomorubb lesz és ha a segítség nem érkezik idején, teljes pusztulás fenyegeti.

A kézműiparosok sérelmei közismertek, hosszadalmas volna azokat felsorolni. Csak a lényegesebbeket említiük:

Az iparosra nagy teherként nehezdednek az adók.

Első helyen áll az adózás ügye. Nagyon szomorú közgazdasági jelenség, ha az adókövetésnek sok esetben, — úgy, amint az Aradon is számtalanszor megtörtént, — iparbeszüntetés a következménye. Minden egyes becsüskötött műhely nyílt vád a helytelen adókövetés ellen: nemcsak egy iparos egzisztenciáját törli ketté, de az állam is veszít egy adózót. Hány derék becsületben megöszült, 30—40 év óta önállóan dolgozó iparos jelentette be ipara beszüntetését! Sajnálattal látjuk e dolgos, munkás embereket, kik előtt szent volt a munka, és fájt a szívünk, midőn panaszos szavakat hallottuk: „nem bírjuk fizetni a magas adót, bezárjuk műhelyünket.“ — Különös sérelmet rejt magában a törvény azon intézkedése, hogy az iparosok adóját évenként vetik ki. Ez a kivétési mód súlyos sérelem iparosainkra, mert azt jelenti, hogy iparosaink adóját évről-évre emelik. Az évenkénti kivetés már azért is terhes, mert az iparos, kinek minden percre szüksége van munkája folytatására végett, nem tölthet napokat a pénzügyigazgatóság folyosóján, míg könyveit,

forgalmi adókimutatásait tárgyalás előtt igazoltatja, míg ügyét a bizottság tárgyalja és míg vagy az ő, vagy a kincstár képviselőjének fellegzése folytán a másodfokú bizottság adója ügyében határoz. Ez az adórendszer sok iparostól vette el a megélhetés lehetőségét és vált ezzel szociális veszedelmmé.

A községi taxák kérdése szintén súlyosan érinti iparosainkat. Amidőn az egységes adótörvényt meghozták, azt hirdették, hogy külön adót a község javára nem szednek. És rövid idő múlva megjelent az új törvény a községi taxák kivételéről. Ezek a taxák, a magas adók mellett, erősen súlyosbítják a helyzetet.

A kézműiparosok további panasza a forgalmi adó ellen irányul. Ideiglenes jelleggel hozták, míg az általános pénzügyi reformot megvalósítják; a reform valóra vált, a forgalmi adó mégis megmaradt.

Nem részesül hitelben az ország iparosága.

A sérelmek felsorolásánál igen nagy jelentősége van annak a körülménynek is, hogy a kézműipar hitelgényét kielégítéséről még mindig nem történt gondoskodás. A „Credit Industrial“ (Ipari Hitelintézet), melytől pedig annyit várt hazánk kézműipara, elsősorban a nagyipari vállalatok pénzügyi szükségletét elégíti ki. A nagyvállalatokhoz képest a kézműipar komolyan számba sem jöhet csekély kölcsönt kapott, pedig tudniuk kell, hogy körülbelül százötven ezer kézműiparosunk van. Figyelembe veendő az is, hogy ez a hitelintézet a kisiparosoktól fokozottabb biztosítékokat kíván. E biztosítékok követelésével elérte azt, hogy az országban hirdetett kölcsön 15 százalékba kerül, tehát kétszeresére annak, amiért külföldön rendez üzleti kölcsönt lehet szerezni.

A kézműiparosok sérelmei között kell felsorolnunk a vámrendszer hibáit, a vasuti szállítás nehézségeit, a postaforgalom pontatlanságát, az igazságszolgáltatás lassú menetét, — és ha megemlítiük még azt is, hogy a háborús kártalanítás a kisiparosok legnagyobb részére csak ígéret maradt, és ha figyelembe vesszük azt a mai napság uralkodó divatot, hogy a legtöbb megrendelő hitelt dolgoztat és a szegény kisiparos hónapokig várhat pénzére, akkor úgy hisszük, elmondhatjuk azokat a legfőbb okokat, melyek a kézműipar létét veszélyeztetik.

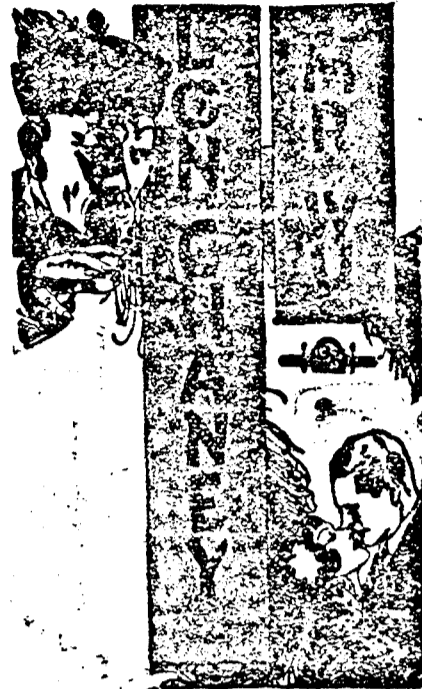
Lehetne még folytatni a sérelmek felsorolását. De feleslegesnek tartjuk. Az eddigiek is világos képet nyújtanak az iparososztály nyomászó helyzetéről. E súlyos viszonyok között csak egy körülmény nyújt vigaszt és reményt: Erdély kézműiparoságának oly vezetői vannak, kik jól ismerik a kézműipar szükségletét, kívánalmait és minden törekvésük arra irányul, hogy a kézműipar megszerezze azt a védelmet és támogatást, melyre fennmaradása végett okvetlenül szüksége van. E tekintetben különösen kedvező helyzetben van Arad kézműiparosága, mert Erdély kézműiparosai, méltányolva a sokoldalú és eredményes működést, melyet az aradi iparos vezetők kifejtettek, egész Erdély kézműiparosai figyelme vezetését is az aradiak kipróbált kezébe helyezték. Az „Ipartestületek szövetsége“ már is jelentős sikereket könyvelhet el az iparoság érdekeinek megvédésénél és a szövetségnek napról-napra való erősödésével az elért eredmények mind tekintélyesebbek.

Arad iparosága hatalmas munkát végez és jelentős eredményeket ért el.

Hatalmas, sok irányú és sikeres munka az, amit Arad iparosága felmutathat. E munkának két központja van: az ipartestület és az iparosotthon. Mindkettő Arad iparoságának támogatója, irányítója, tanítója lett. Az előbbi

Gyermekkoszik és székek
lelkesebben Hegedűs-cégnél Aradon.

A világ legszenzációsabb filmje!
ARADON PREMIER!

MANDARIN

Jön az Erzsébet moziba.

inkább hatósági jellegű, az utóbbi gazdasági és kulturális célszerű intézmény.

Az aradi kézműiparosok intézményei közül a legszámottevőbb az „Aradi Iparosok HitelSZövetkezete“, mely az utóbbi öt év alatt apró kis szövetkezetből egyik legszámottevőbb, nagy pénzintézetbe fejlődött, mely már sok-sok milliót bocsát az aradi kézműiparosok rendelkezésére és ezzel igyekszik megadni azt a segítséget, amit a hitelgénylő iparosok részére az államnak kellene nyújtania. E pénzintézet egész Erdély iparosai körében mintaintézményként ismeretes és több erdélyi város iparosága az aradi mintát nyomán alakította meg a maga bankját.

Nem hagyhatjuk megemlíetés nélkül az aradi iparosok temetkezési csoportját, melynek ma már kb. ötezer tagja van. A tagok elhalálkozására esetén 16000 lej segélyt nyújt és ezzel igen nagy szolgáltatást tesz a sokszor szűkölködő hátramaradottaknak. Meg kell említenünk azt is, hogy az „Aradi Polgári Jótékony Egyet“ kebelében alakult temetkezési csoportnak is iparosok a vezetői. A tagok száma itt 2500-ra emelkedett.

Az elaggott, munkaképtelenné vált iparosok segítségét szintén tervbe vették. Egy iparosmenház felállítása rövid idő kérdése. A beteg iparosok gyógykezelésének ügye most áll tárgyalás alatt és hamarosan egy iparosszanatórium fogja hirdetni iparosaink áldozatlanságát.

Az iparosok művelődését szolgálják az ipartestület és iparosotthon épületében felállított könyvtárak, tudományos előadások és továbbképző tanfolyamok.

Nem fejezhetjük be ismertetésünket annak megemlíetése nélkül, hogy Arad iparoságának saját lapja is van. Előbb „Munka“, aztán „Munkaadók Lapja“ nevet viselte, azóta pedig, hogy az erdélyi ipartestületek legnagyobb része elfogadta hivatalos lapjának, „Erdélyi Ipar“ címen jelenik meg. Ez a lap is erős fejtver a kézműiparosok céljai elérésében.

A közel jövő tervei között szerepel az iparosotthon Str. Bratianu (Weitzer-uca) telkén egy hatalmas palota felépítése, amely egyesíteni fogja a kézműiparosok hitelszövetkezetének sajtójának, szociális, kulturális és gazdasági haladásának összes intézményeit.

Arad város kézműiparoságának széleslátókörű vezérékara van, mely fáradtságot nem

Írógépek

legfinomabb kellékek legolcsóbban:

Császár, Arad, Str. Alexandri (Salac-u.)

Jókarbantartásokat vállalok.

Telefon 3—93. 6707

U
R
A
N
I
A

5.— és 10.— lejes helyárrakkal
ma és holnap d. o. fél 12 órakor

nagy Matiné

változatos műsorral.

Páholyülés 15 lej.

U
R
A
N
I
A

1844 óta

GANZ**a vezető világmárka!**

Hengerszék-, Benzin-, Petroleum-, Szivógáz-, Nyersolaj- és Dieselmotorok minden teljesítményre, Lokomobilok, Elektromotorok, Generatorok, Transformátorok, Szivattyúk és Aggregátumok, Téglagyári és Aprító Berendezések, Hűtőberendezések, Waggonok, Kerekek, Mezőgazdasági gépek. **12 gyár!** — 20.000 munkás és tisztviselő!

Vezérképviselő Nagyrómánia részére:

INTREPRINDERILE „GANZ” SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ
TIMISOARA CLUJ BUCURESTI

I. Bul. Regele Ferdinand 11. Calea Regele Ferdinand 90. Strada Campineanu 35.

kimélve, minden rendelkezésre álló ideje felhasználásával dolgozik azon, hogy az iparosítást kivéssze mai súlyos helyzetéből. E céltudatos munka már eddig is jelentékeny eredményeket mutat fel. — És mit várhatunk az államtól? Nem veszítjük el minden reményünket. A külföld példája nem fog hatás nélkül maradni államférfiainkra: a viszonyok kényszerítő hatása alatt nálunk is biztosítani fogják iparunknak gazdasági életünkben azt a helyet, melyet nagyszerű hivatásánál fogva el kell foglalnia.

Zürichben 3.18 a lej.

A mai piac már teljesen a karácsonyi ünnepek hatása alatt állott. A bucaresti-i bankok már tizenegy órakor bezártak, úgy, hogy üzletkötések egyáltalában nem történtek. A tegnapi árfolyamok az üzlettelenség következtében ugyyszólván változatlanok maradtak.

Helyi valutaárak. (December hó 24.)

Kifizetések: Berlin 38.45, Newyork 162, London 791, Páris 6.39, Milánó 8.80, Prága 4.80.50, Budapest 28.40, Zágráb 2.86, Bécs 22.90, Zürich 31.30. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161.50, angol font 788, francia frank 6.40, olasz líra 8.80, cseh korona 4.80, pengő 28.40, dinár 2.83, osztrák schilling 23, svájci frank 31.30. — **Pénz:** Márka 38, dollár 160.50, angol font 780, francia frank 6.30, olasz líra 8.70, cseh korona 4.75, pengő 28.20, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 31.

Zürichi tőzsdenyitás. (December hó 24.)

Berlin 123.62.50, Amsterdam 209.20, Newyork 517.25, London 2525.75, Páris 20.36.50, Milánó 27.28, Prága 15.33, Budapest 90.50, Belgrád 9.12.25, **Bucuresti 3.19**, Varsó 58.05, Bécs 73.07.50.

Zürichi tőzsdezárlat. (December hó 24.)

Berlin 123.67.50, Amsterdam 209.22.50, Newyork 517.50, London 2527, Páris 20.37.50, Mi-

lanó 27.32.50, Prága 15.32, Budapest 90.60, Belgrád 9.12.25, **Bucuresti 3.18**, Varsó 58.05, Bécs 73.15.

Bucurestiben ünnepl szünet volt.

— Az aradi házadókivető bizottságok ünnepek utáni munkája. A helyszínen működő ház- és földadókivető bizottságok december hó 28-tól kezdődőleg 10 napon át a következő uccákban jelennek meg: I. számú bizottság: (elnök Halász Ferenc) gáji községében. Ez a bizottság csak a földadót veti ki. II. számú bizottság: (Elnök N. Georgeon) gáji uccák. III. számú bizottság: (elnök Doctor Vazul) Sága. IV. számú bizottság: (elnök Pollacsek József) Mossóczy-telep. V. számú bizottság: (elnök Marcovici Pál) Bulev. Regele Ferdinand. VI. számú bizottság: (elnök Neagota Gyula) Blauduzel-ucca. VII. számú bizottság: (elnök Jonecsu) Remus- és Badea Cartan-uccák. — A pénzügyigazgatóság ismételt felhívja a tulajdonosokat, hogy a tulajdonjogot igazoló iratokat, valamint a bérleti szerződéseket és az egy százalékos házbérlétek befizetéséről szóló nyugtát a saját érdekükben feltétlenül mutassák be az illető adókivető bizottságnak.

— A kormány szánja Erdélyt. Bucuresti-ből jelentik: A Dimineata értesülése szerint a kormány utasította a Banca Nationalat, hogy az ünnepek után nyomban nagyobb hiteletet bocsásson a fizetési nehézségekkel küzdő erdélyi bankok számára. A kormány ugyanis térvbe vette Erdély gazdasági szanálását és az egyes tárcák utasítást kaptak, hogy közvetlenül az ünnepek után vizsgálják át a részvételükbe tartozó üzleti ágak állapotát és a válság megoldása tekintetében a legsürgősebben tegyenek javaslatot. A Dimineata szerint a kormánynak ezt az elhatározását a bankok erélyes hangú felszólítása váltotta ki. Amennyiben az erdélyi pénzügyi intézetek legutóbbi demarssal fordultak a kormányhoz, amelyben

sürgős kormánysegítséget kértek a bajba jutott erdélyi bankok és az erdélyi piac számára.

Karácsonyi-ünnepek Aradon.

Az árvák és a betegek karácsonya. — A hátrahagyottak karácsonyi ünnepe.

(Arad, december 24.) A szeretet szent nevében meghatóan szép karácsonyi-ünnep volt ma délután az aradi árvaházban. A Regina Maria árvákat gyámoltó egyesület tartotta karácsonyi ünnepélyét. A menendező erő csillogó karácsonyi fényében összeállított színpadon az árvaház tagjai kiváló műsoros előadást tartottak, amelyet a megjelent előkelő közönség mindvégig érdeklődéssel hallgatott végig. Majd megkezdődött az ajándékok kiosztása. Százhatvan bemlakó és ötven mesterségre adott árvát ruháztak fel, akiknek nevében Mocuția Ioan mondott háas szövegű köszönetet. A felruházási akció különösen Joldis Lászlóné elnök és dr. Marcus Mihályné elnöknek munkásságának eredménye.

A krisztusi szeretet üdvözlő eljuttatott a gyermek-kórház kórtermeibe is. A szípkázó, csillogó karácsonyi boldog örömet varázsolt a beteg gyermekek sápadt orcáira és a szemekből dúd könnygyöngyök pergett alá a sok szép és földi jó láttára. Templomi diákkar énekkísérete mellett Stana Simion szentszéki tanácsos, teológiai tanár végezte a karácsonyi-szentelő liturgiás szertartást. Hasonló ünnepély volt Stana Simion szertartásával a kórházban is. Itt írjuk meg, hogy holnap reggel az „eredi árvák” szövegű fel a Román Jótékony Nőegylet dr. Botis Tivadarné által kezdeményezett akció eredményeképpen.

Utólérhetetlen olcsóság! „RECORD” divatruházban LEGJOBB és LEGOLCSÓBB BEVASÁRLÁSI HELY!

Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 15.

Lejtár e-ótt óriási eredmények!

Óriási árleszállítás! AMITIÉ-rendszer! 20%-os engedmény!

Karácsonyi árusításainkat megkezdtük, árainkból 20%-ot leszámítunk.

Nagy választék női téli kabátokban, szőrme bundákban, leányka kabátokban, szövet és selyem ruhákban.

Különlegesen szép árak!!!

VICTORIA női confectio divatház Arad, a Dáciával szemben.

Irodalom és művészet

* Heti műsor. Vasárnap d. u. 3-kor: Borcsa Amerikában, operett. Délután 6 órakor: Szombatesti hölgy vigjáték. Este 9 órakor: Csattan a csók, (B. bérlet.) Hétfő d. u. 3 órakor: A legkisebbik Horváth-leány, operett. Délután 6 órakor: Te csak pipálsz Ladányi, vigjáték. Este 9 órakor: Felhő Klári népszimű. (C. bér.) Kedd d. u. 3-kor: Nótás kapitány operett. Délután 6 órakor: Félemelet balra, vigjáték. Este 9 órakor: A vigözvegy, operett. (A. bérlet.)

* A Bálint-Diószeghy-társulat, mely a Minorita Kulturházban 10-1-ig, 3-8-ig van nyitva, tekintettel arra, hogy a Kulturház nagyterme a karácsonyi ünnepeken el lesz foglalva, 25. és 26-án ugyancsak a Minorita Kulturházban a földszinten levő teremben nyert elhelyezést és 26-án este 7 órakor zárul.

* A színház karácsonya. A színház igazgatósága oly változatos műsort állított össze a karácsonyi ünnepekre, hogy mindenki megtalálhatta azt, amit kedvel. Hat nagyszerű operett és három elsőrangú próza szerepel a műsoron és valamennyi szereposztása elsőrendű. Vasárnap délután 3 órakor a Borcsa Amerikában, délután 6 órakor a Szombatesti hölgy és este 9 órakor a nagyszerű Csattan a csók kerül színpadra. Hétfő délután 3 órakor A legkisebbik Horváth-leány, délután a Te csak pipálsz Ladányi, este 9 órakor a Felhő Klári című népszimű szerepel a műsoron. Ebben a férfi főszerepet Kohza Imre, a jeles és széphangú műkedvelő játssza. Kedd délután 3 órakor a Nótás kapitányt, délután 6 órakor a Félemelet balra című pompás francia bohózatot játsszák, míg este 9 órakor a világhírű Vig özvegyet eleveníti fel a társulat, a címszerepben Horváth Micivel és a brilliáns bonvivánszerepben Galetta Ferenczel. A színház igazgatósága nagy gondot fordított a reprizre és bizonyos, hogy a megfiatalodott Glavari Hanna újból diadalt fog aratni.

— RÁDIÓ-MŰSOR. Vasárnap, december 25. Wien—Grác. 19.30. Népes tánczene. — Pozsony. 18.05. Hangverseny. — Zágráb. 20.05. Zongoraest. — Milano. 16.05. Hangverseny. — Boroszló. 20.15. Tarka est. — Nápoly. 21. Hangverseny. — Prága. 19.30. Hangverseny. — Leipzig. 21. Népszerű hangverseny. — Stuttgart. 18.30. Operaelőadás. — Frankfurt a. M. 20.30. Karácsonyi hangverseny. — Róma. 17. Tánczene. — Berlin. 20.30. Wagner-est. — München. 20. Kamarazene. — Budapest. 9. Ref. istentisztelet. 11. Nagy mise. 12. Kamara-

zene. 16.15. Magyar dalok. 18. Operaelőadás. 21.30. Tánczene. — Hétfő, december 26. Wien—Grác. 18.45. Kamarazest. — Pozsony. 17.40. Hangverseny. — Zágráb. 22. Könnyű zene. Milano. 21. Zenekari hangverseny. — Boroszló. 20.10. Operaelőadás. — Nápoly. 20.45. Operaelőadás. — Prága. 19.45. Hangverseny. — Leipzig. 18.30. Operaelőadás. — Stuttgart. 13.15. Gramofonhangverseny. — Frankfurt a. M. 20.10. Operaelőadás. — Róma. 20.40. Zeneest. — Berlin. 19.30. Operaelőadás. — München. 18.30. Operaelőadás. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 20. Nagy mise. 12.40. Kamarazene. 16.15. Operaelőadás. 19. Könnyű zenekari zene. 21. Cigányzene. — Kedd, december 27. Wien—Grác. 19.30. Operaelőadás. — Pozsony. 20. Szimfonikus hangverseny. — Zágráb. 17. Teazene. Milano. 20.50. Hangverseny. — Boroszló. 20.10. Kamarazene. — Nápoly. 21. Szimfonikus hangverseny. — Prága. 16.30. Hangverseny. — Leipzig. 22.30. Tánczene. — Stuttgart. 20. Sváb est. — Frankfurt a. M. 21.15. R. Koppel est. — Róma. 20.45. Olasz zeneest. — Berlin. 20.30. Tánczene. — München. 20. Zeneest. — Budapest. 9.30. 12. 15. Hírek, közgazdaság. 20.30. Hangverseny. 20. Szalonzenekari hangverseny.

KÜLÖNÖS HONORÁRIUM.
— *Ugyvéd ur, átvenné-e Ön az én védelmemet?*
— *Mit kapok érte?*
— *Ha semmit sem kapok, akkor Ön kap valamit, ha azonban kapok valamit, akkor Ön nem kap semmit.*

Ja!!!	Köhögés, rekedtség ellen legjobb szer az	Éljen!!!
	EGGER MELLPASZTILLA. Bistos és gyors hatás, az étvágyat nem rontja, 66 év óta bevált házi gyógyszer. Kapható minden gyógyszerüzletben és drogeriában	
Meglojt az az átkozott köhögés		As Egger Mellp. sztilia csakhamar meggyógyított

LITHYNIA

PAPTAMASI ÁSVANYVIZ.
Üdit! Gyógyít!
Kapható drogeriában, fűszerüzletben és vendéglőkben. 4170

Saját készítményű, speciális egészségügyi haskötők és sérvkötők szakemberi kiszolgálása.

Gummlharisnyák és bokavédők, egészségügyi és betegápolási cikkek, orvosi műszerek legelőnyösebben beszerezhetőek:

KEPES ELEK

kötezerészeti üzem és orvosi műszertárban Arad, Bul. Regina Maria 2. (volt Matzky cukrászda helyiségében.)

Karácsonyi és újévi ajándék! Reklám áruk, nagy választék!

Amitié **Amitié**

rendszer

rendszer

6811

2x3 mtr. szőnyeg	—	—	—	Lei	880
Angyali szőnyeg	—	—	—	"	140
Falvédő	—	—	—	"	230
Bársony-divánpárna. kézi festm.	—	—	—	"	240
Szalonátvető	—	—	—	"	980
Futószőnyeg 1 méter	—	—	—	"	75
2 részes függöny	—	—	—	"	290
Agygarnitúra	—	—	—	"	1100
Kávés garnitúra, 6 szalvétával	—	—	—	"	350
1 vég vászon	—	—	—	"	590
1 ruhára való szövet (3 mtr.)	—	—	—	"	280
1 mtr. tennis-flanell	—	—	—	"	32

Selyem, szövet, bélésaru, vászon, chiffon, flanell dus választékban!

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divatruházban (ezelőtt Pick Ernő és Tsa.) Arad, Bul. Reg. Maria No. 18.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

S. Winkler Teréz női fodrász-terme Arad, Str. Marie Chendi No. 11 (Kölcsey-ucca)

Vizondolálás ...	30.— L.	} Minden 20 lej után adok egy „Amitié“-bélyeget
Vasondolálás ...	20.— „	
Hajvágás ...	20.— „	
Manleür ...	20.— „	
Hajmosás ...	20.— „	

Hajfestést minden színben vállalok Henna v. Arabia festékekkel.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcim: „HUNGARIOTEL“.

December 27 én új colon nyílik Kiss Rózsa tánc tánárnőnél.

Próbálja ki ezt a szert

és meg fog szabadulni arcbőrének redőitől és ráncaitól.

Nincs az az arckrém, amely megváltoztathatná egy nő arcbőrét, ha már a 40 éves kort túlhaladta. Nincs az a kozmés, amely a bőr hibáit ennyire eltüntethetné. A bőr külső rétegeinek nincsenek véredények és így mivel táplálékra szorul, azt az alatta lévő rétegekből kell hogy elvonja. A jól táplált arc bőr állandóan puha, tiszta és szép, ha tehát egy nőnek arcbőre petyhűdt, halvány, érdes vagy ráncos, ez annak a jele, hogy az arcszövetek összezsugorodtak, mivel arc bőre nincs kellően táplálva. Tapasztalattal tény, hogy a bőr táplálása a leccsészerűbbek az erre alkalmas zsíradékok és olajok, olyképen elkészítve, hogy a bőrre kenve a táplálékra szoruló szövetek által felszívódnak.

EGY ODE ÉS SZÉP ARCBŐR EGY-SZERŰ TITKA.

Az ilyen bőrtápláló szerek felrészítik a szöveteket, az arc bőr működését elősegítik és ezáltal megszüntetik az aré redőit, ráncait és egyéb a korrall járó hibáit. A friss Tokalon krém, mivel tisztá zsíradékokból és faolajból készül, a mai kor legjobb arcszépítő szere és ezért leginkább is használatos. Ennek a valóban esodáltraméltó arcszépítő szernak használata lehetővé teszi minden nőnek, hogy arcbőrét bársonyosá, adévé, simává és fiatalossá varázsolja és ezáltal arckifejezését teljese és előnyösen megváltoztassa. A Tokalon krém használata nem okozhat semmit, mivel sikertelenség esetén pénzt teljes összegben visszakapja.

Megjegyzés: A Tokalon krém kapható gyógyszertárakban, drogueriákban, illatszertárakban. — A rendes nagyságú tégely ára 80 lej. Két adagot tartalmazó nagy tégely ára 120 lej. Ahol nem kapható, megrendelhető a PARFUMERIA ELITEI Bucuresti, Calea Victoriei 39. szám. 6722

Ön is gazdag akar lenni?

A csehszlovák osztálysorsjáték bőven alkalmat nyújt Önnek erre: Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben:

10 millió lej = 2 millió cK.

2 jutalomdíj á 3 millió lej = 700.000 cK.

2 nyeresemény á 1 millió lej = 300.000 cK.

2 nyeresemény á 1 millió lej = 200.000 cK.

1 nyeresemény á 1 millió lej = 100.000 cK.

és sok nyeresemény á 450.000, 400.000, 350.000, 300.000 lej, azaz 90.000, 80.000, 70.000, 60.000 cK. stb.

Osszesen 115.000 nyeresemény.

235 millió lej = 37 millió cK.

Összeírásban.

Minden egyes nyeresemény készpénzben és levonás nélkül lesz kifizetve.

Minden második sorsjegy nyer.

Az I. oszt. huzása 1928. január 13-án.

Rendeljen azonnal az általánosan ismert

Fortuna Bankháznál, Bratislava.

Megrendelő lap. Borítékban küldendő.

FORTUNA BANKHÁZNAK.

Bratislava, Csehszlovákia.

Küldjön I. oszt. huzáshoz

egy sorsjegyet á 400. — lej 161 á 200. — lej negyed á 100. — lej.

Az összeget Önnek a sorsjegy vétele után vagy postátalvánnyal vagy pénzeslevélben átutalom. 6999

Név: _____

Hely: _____ Ucca, ut: _____
C. _____

Legszébben Buttinger Teréz gőzmosódája Arad, Str. Consistoriala (Batthyány-ucca) 7.

A családapa, az özvegy-anya tudja.

1088 Endolf Mosse hirdetés.

Az önálló keresetű nem házas egyének tudnia kell, hogy

mi a hozomány

MINDENKI TUDJA, mindenki vallja, mindenki hangoztatja, hogy a családalapításhoz, az önállósításhoz, a jövő megalapozásához pénz, pénz egyszóval

hozomány kell!

Tegye félre tehát könnyelműségét, nemtörődömségét, mert az idő mulik és hiába számít mások segítségére!

Közelednek az ünnepek

jól jegyezze meg! Egyujabb év köszönt bel

L. 100.000.-es hozományt	L. 1170.— belépési díjjal
L. 200.000.-	L. 2340.—
L. 300.000.-	L. 3510.—
L. 400.000.-	L. 4680.—
L. 500.000.-	L. 5850.—

biztosíthat! Azonnal házasodhat!

Ennél becsesebb és elősőbb ünnepi ajándék nincs! Ne késlekedjék tehát, hanem kérjen prospektust! Ugyanezen feltételek mellett orvosi vizsgálat nélkül minden életkorra aggkori biztosítások is köthetők.

Kerületi Igazgatóság.

Arad, Str. Bucur 18. Telefon: 582.

FIGYELEM! Megbízhatatlan egyénekekkel ne álljon szóba. Csak megbízható és garanciaképes bankkal kösse a fenti biztosítást. Az Universal Bank R. T. Lei 60 000.000 alap övével bír. A kifizetések minden esetben az aradi igazgatóságnál történnek.

Ki akar érettségizni? Középiskolai összevont magánvizsgálatokra és érettségire, teljes anyagi felelősség mellett előkészít Galgóczy Magántanfolyam Budapest, VIII., Mária Terézia-ter három.

Gyorsfőzőjebe

a drága denaturált szesz helyett a teljesen olcsóbb

FASZESZT kerje fűszerezésétől.

Csak viszonteladóknek a FÜELRUSITÓNÁL

ALTMANN EDE ARAD.

Bul. Reg. Ferdinand (Boros Bány-ter) 44. Telefon 461 szám 6947

Üzletvezetőhelyettes,

elárusítók és pénzeszedők „Singer” varrógépek részletfizetésre való eladásra felvételnek

„Singer” Bourne & Co cégnél Bul. Reg. Ferdinand 17.

Szabó András

építővállalkozó
irodája: 6943

Arad, Str. Goshue 47. (Wassalányi-u.)
Vállal: tervezéseket, új építkezéseket, átalakításokat és tatarozásokat a legszelidabb árak mellett. Költésérvényesítéssel díjmentesen szolgál.

I. emeleti helyiség,

mely all két nagy uccai és egy udvari szobából

irodának, szalonnának, orvosi rendelőnek, üzletnek, műhelynek rendkívül alkalmas,

kiadó.

Am az „Aradi Közlöny” kiadóában.

Mélyen leszállított árak! Női és leányka felöltőkben Nagy karácsonyi occasio!
 Győződjön meg saját érdekében, dúz választékomból s utóérhetetlen versenyképeségemről. Hiteles egycékos részleltétésre is kaphatnak!
20% engedmény! Kérem a címre jól figyelni! „AMITIÉ” RENDSZER!
20% engedmény!
 Központi női és leányka felöltő nagyruháza. Str. Col. Piriél 5. (Vörösmarty-uca) a színház hátsó bejáratával szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej. vastagabb betűvel 8. illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak választékkal ellátott kérdezősködéssel válaszolunk. Ajánlatok, jellel és levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

DOMBORNYOMÁS névnyegyek és levelepapírok minden papirkereskedésben megrendelhetők. 15301

NEM. Kívánom, hogy a szent este megnyugvást, örömet hozzon lelkeidre és könvörögöm enged, hogy ezután is szereteselek, mert a té szereteted az én legfőbb boldogságom. 6938

KARÁCSONYI FÉNYKÉPEK, NAGYÍTÁSOK ÉS FESTMÉNYEK
NAGY GEZA fényképező műtermében készülnek.
 Műterem: Arad, Bul. Reg. Mar'ia S.
 Széles és olcsó árak! 1095

HÁZASSÁG.

36 ÉVES keresztény, vagyonos földbirtonos, özvegyember vagyok, gyermekkei. A gyermeknek szerető anyára, nekem jó feleségre van szükségem. Megértést, a házasság iránt érzékelő bírót, jószágot, nem vagyont keresek. Leveleket „Szép vidék T 764” alatt Rudolf Mosse Bucuresti, Calea Victoriei 31. továbbít. 6909

HÁZASSÁG. Teljesen árva, 24 éves, keresztény vallású, háziassan nevelt, fedhetetlen múltú, csinos megjelenésű vagyok. Férőhezmenyi óhajtok. Hozomány vidéki lakóház és földbirtok mellett 24.000 S. készpénz. Foglalkozás, vagyon mellékes, jellem a főcélú. Özvegy ember is számításba jöhet, mert gyermekeszerető vagyok. Leveleket „Elhatározás T 764” alatt Rudolf Mosse Bucuresti Calea Victoriei 31. továbbít. 6910

MEGNŐSÜLNE 30 éves keresztény fiatalember, kinek jól vezetett férfi szabó szalonja van. Idősebb leányt vagy elvált esetleg gyermektelen özvegyet nőül vennék, kinek 150.000 lej készpénz hozománya van. Csakjs teljes című levelekre válaszolok dupla borítékba az Arad Közlöny kiadójába kérek „Megbecsülő” jellegre. Közvetítők és kalandor nők kíméljenek. 6955

ALKALMAZÁS.

ERDELYI és regált városokban helyi ügynökök szervezése végett január 15-ig utnak indulok. Hasonló megbízásokat elvállalok. Cím az Arad Közlöny kiadóhivatalában. 6927

IRODAI GYAKORNOK. ki a német nyelvet szóban és írásban bírja, azonnal felvétetik. Román nyelvet beszélők előnyben részesülnek. Ajánlatok iskolai végzettség, kor és fizetési igények megjelölésével. „Irtex” Román Textiltipar r. t., Arad címére küldendők. 6923

FELTÉTLEN megbízható intelligens egyvén ajánlkozok pénzbeszedő, raktárnok vagy felügyelőnek. Cím az Arad Közlöny kiadójában. 6942

MECYESÉKHELYEN levő előkelő vendéglő, rendelkező divatszalon vezetője **ÖNÁLLÓ MASAMÓD** keresetkét. Ajánlatok fizetési feltételekkel „Gitta-Salon” Lugoi, Str. Regele Ferdinand 7. alá kértnek. 6926

INTELLIGENS, több nyelvet beszélő **KERESKEDŐSÉGEDET** keres azonnali belépésre helybeli vállalat. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 10443

DÉLUTÁNRA ajánlkozok román, magyar tisztviselő. Cimeket „Levelező” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 6944

SAJÁT cikkemmel az ország minden részét utazom, más cikkek könnyű kollekciónkat is magammal vihetném. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6927

LAKÁS.

KÉT egymásba nyíló butorozott szoba, a földterület kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6950

2-3 VAGY 4 szobás lakást azonnalra keresek. Cím Sebestyén Str. Unirei 2. 10443

KÉTSZOBÁS lakás kiadó. Érdeklődni Str. Traudafirior (Botond-u.) 5. 6944

VÉTEL ÉS ELADÁS.

MOTOROSFŰRÉS 5 HP. Lyster kocsihoz szerelve, kitünő állapotban olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6803

BÖSENDORFER ZONGORA, hintaszék, női és férfi bundák, szőrmék, férfi öltönyök, antik butorok, antik órák, tizenkét személyes alpaca evőeszköz, pataván, szolnai korsók, márkás porcellánok, szőnyegek, írógép, sodronyáryak, tükrök, szekrények, asztalok, székek, festmények, álló villanylámpa, asztali petróleumlámpák, dísz tárgyak, kézimunkák, diványpárnák, üvegszervizek, fotelok, íróasztalok, háló, ebédlő, szalon berendezések, gyermekjátékok, mesékönyvek, sezlön terítő, stb. eladók. Salgóné bizományszület, Str. Horia (Széchenyi-uca) 1. 1000

STRADA Marasesti (Kossuth-uca) 43. sz. a egy gázkandáló eladó. 6905

AZ ARADI CUKORGYÁR az üzembefejzése alkalmával fennmaradt cca 15 vagon kokszot nagyban és kicsinyben leszállított árban eladja. Érdeklődni lehet a cukorgyári irodában. 6949

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműeket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 509

Kovács Soma és Társa Arad, Alapítva 1897.
 !! Motorfűrészek, Motorekék, Cséplők, ipari gépek, műszaki áruk, malomszerek, kutak, fecskendők gyári raktára. !!

Bánáiban képviselői-eg, v. alkalmaslag
 üvítődök óta árul alkalmi helyen:
 Schattalos Üvítődök Lugoi.
 Tel. 16. 6859

Olcsó karácsonyi vásár:
 Damaszt szalvéták drbjá... L. 12
 Combine selyem színekben L. 95
 Japones 100 cm. széles... L. 400
 Georgette és Crep de chin L. 550
 és mindenféle karácsonyi ajándék-cikkek
mélyen leszállított árban
RIPPNER és BENKÖ
 Arad, Str. Eminescu (Doak F.-u.) divatruházában.

Sziléziai dío KOKSZ szalon KÖSZÉN
 felytonógó, töltskályhába és cserépkályhákba „RETORTA” FESZÉN
 házi és ipari célra zsákban és csomagolva minden mennyiségben házhoz szállít:
ALTMANN EDE szénraktár Arad, Bul. Reg. Ferdinand 44. (Gyros Béni-tér.) Telefon 421.

Ha venni, eladni akar, hírdetést adjon fel hamar! Rendkívül olcsó az ára — negyvennyolc lejt tesz kockára

OKTATÁS.
JÓEREDMÉNNYEL correpetatók román gimnáziumi tantárgyakból magánvizsákra előkészíték. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 6940

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható állandó varró-és szabászati tanfolyam, az esti órákban is. Arad, Str. Eminescu 6. 6934

Boldogkarácsonyi ünnepséket kívánnak nagybecsült vendégeiknek és ismerőseiknek
Szalpéter F. és neje A „VADASZKÜRT” kávéház tulajdonosai. 10443

Köhögés, rekedtség, hurut ellen használjunk „ITTO” cukorkát
 mely dezinficiálja a szájüreget, torkot és a belső szerveket s megvéd a ragályos betegségek ellen.
Földes gyógyszerár Arad

Ludovic Steinhübel
 Fabrics de manusi si bandaj
 Arad, Strada Alexandri (Sajsz-uca) 4.
 Karutyuk tisztítása és javítása.

Uracsalmak, gazdaságok, terményraktárak, malmok, házak részére nélkülözhetetlen **a RAPID** patkány- és egérintő mérég, mely gyors és biztos hatásánál fogva megvéd a patkány és egerek által okozott nagy károktól. :: Egy doboz ára 50 lej.
FÖLDES gyógyszerár Arad

Varrógépek és kerékpárok, gramofonok és lemezek
 nagy választékban kaphatók kedvező lefizetésre is
Fábián és Társánál
 Arad, Str. Mejanu (Ferry u.) 16.

Maculatura papír 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában.

Muzsaj József
 Arad, a színházzal szemben.
Őszi és téli árjegyzék:
 LEJ:
Iskola öltöny 1600
 Férfi öltöny tiszta gyapjú 1750—
 Férfi öltöny div. színekben 2450—
 Sötét kék és fekete öltöny la. 2750—
 Őszi felöltő ... 1950—
 Uister double la. ... 2450—
 Fekete téli kabát szőrmesál gallerral ... 2650—
 Fregóil raglán ... 2200—
 Gummi kabát ... 850—
 Bőr kabát minden színben la. 4600—
Mertek szerinti szabóság!
Nagy posztó raktár!

**Gramophonok
varrógépek**

kedvező részletfizetésre kaphatók
Hanglemezekben óriási raktár.
Minden vételkötöttség nélkül hallgassa meg sláger-ujdonságainkat.

HAMMER ZSIGMOND és FIA
Arad, Bulv. Regele Ferdinand No. 27.
(Coros Béni-tér.) 5115

**KLEIN
SI
WEINBERGER**
MAGAZIN DE MANU-
FAKTUR ENGROSS.

ARAD,
Plata Avram Iancu No. 1.

Victor Müller

Üveg, porcellán,
képkeret, lámpa
nagy raktára és
üvegezési vállalat

ARAD,
Bulevardul Regele Ferdinand 63-65.
(volt Boros Béni-tér, DENGL-ház.) 6748

MEGJELENT

a karácsonyi könyvplac szenzációja
A KÉTFEJŰ MADAR
vagy: **A Habsburg-ház titka.**

Az évszázadokon keresztül féltő gondossággal őrzött bécsi udvari levéltár legtitkosabb aktái szolgáltatják az anyagot e regény megírásához. Egymásután sorakoznak fel az egykori Habsburg dinasztia életében előforduló családi tragédiák:

ORTH JANOS
Stabel Katalinnal kötött szerelmi házassága és elbujdosása.

MIKSA MEXIKOI CSASZAR
megrázó tragédiája.

A MAYERLINGI VÉRES ÉJSZAKA
eddig meg nem írt nem ismert részleteit tárja az olvasó elé.

ERZSÉBET KIRALYNE
tövises martir életét s meggyilkolását ezenkívül a **BÉCSI KAMARILLA** fantasztikus eselészövényt.

A regény népies kiadásban jön forgalomba. Egy füzet ára 3 lej. Kapható minden újságelárusító helyen és a kiadónál:

POLONYI ALBERT, Cluj, Minorita ucca 2.

Előfizetni is lehet tetszésszerinti füzetszámra, amit legcélszerűbb egyszerű levélben bélyegeken beküldeni. — Megjelent továbbá a legújabb egyiptomi Almoskönyv és Csizió. Egy példány ára 20. lej. — Kapható mindenütt.

Már 10 Cseh koronáért = 50 Lejért
kaphat 1/6 oszabszlovák osztálysorsjegyet az I. osztályra.

UNGÁRS. BANKHAZANAL
Bratislava, (Cseh-Szlovákia) Ventur-uca 20.

Kis rizikóval csak nálunk nyerhet. **Nagy vagyont**

Főnyeremény: 2 Millió eK. = 10 Millió Lej.
További nyeremények: 1.000.000 eK., 700.000 eK., 300.000 eK., 200.000 eK. stb. stb.

Össznyereményérték: 80.000.000 eK. = 300.000.000 Lej.

Sorsjegyárak: 1/8 eK. 10.- / 1/4 Lej 20.- / 1/2 eK. 40.- / 1 eK. 80.- / 1 Lej 100.- / 1/2 Lej 200.- / 1/4 Lej 400.-

Az I. osztály húzása 1928. január 18.
Rendeljen azonnal! Fizetés a sorsjegy vétele után. Díszkrét szétküldés. Húzás után azonnal küldjük a hivatalos nyereményjegyzéket.

Összes képviselőnk magas jutalékkal azonnal felvételnek.

Ha tőkét biztosítani és jövedelmezővé akarja tenni: fektesse ingatlanba.

Pótléri emeletes ház sok üzlettel és lakással, nagy bérjövdelemmel olcsó áron. A volt Szabadság-tér közelében 6 lakásos 16 ház üzlethelyiséggel, havi 10.000 lej jövedelemmel. 675.000 lejért. A volt Szabadság-tér közelében szép emeletes ház 6 drb. 4 és 2 szobás lakásokkal. 700.000 lejért. Belvárosban kettős sörök az üzlethelyiséggel, két 3 szobás lakással. 550.000 lejért. A volt Boros Béni-tér közelében szép, emeletes ház üzlethelyiségekkel és több lakással. 900.000 lejért. Belvárosban 3 lakásos, új ház egy 4 és egy 2 és egy 1 szobás, parkettás, fürdőszobás lakással. 650.000 lejért. A volt Szabadság-tér közelében emeletes, kettős ház 12 lakással, nagy bérjövdelemmel. 900.000 lejért eladó. Értekezni lehet Haász Albert irodájában. Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

LISSEM SÁNDOR

Plata Avram Iancu (Szabadság-téri) üzletemben
**Karácsonyi ünnepekre való tekintettel,
mélyen leszállított árakban árusítok.**

Női és gyermekkabátok, bluzok és pongyolák
nagy választékban, valamint divatkelmék is.

Ugyiszintén mindennemű varrást félnap alatt eszközök.

Házat, szőlőt, földet, üzletet, lakást olcsón vehet:
Győrffy, Mures'
irodája utján ARAD
Strada Unirei 13.

HARCSA BÉLA
uri szabótermei, BUDAPEST, IV., Városház-u. 16.

Nagy raktár eredeti angol szöveteiből,
elismerten előkelő izlés, szolid árak.

Banca Marmorosch, Blank & Co.
Soc. An. Sucursala Arad.

Távirati cím: Blankbanca Arad. Központ: Bucuresti.

Telefonszámok: 201, 241, 555.

Alaptőke és tartalékok: Lei 400,000.000.

BUCURESTI FIÓKOK: Calea Victoriei, Calea Grivitei, Piața Sft. Antan, Calea Mosilor, Calea Văcărești, Calea Rahovei.

VIDÉKI FIÓKOK: Arad, Brăila, Brașov, Cernăuți, Cluj, Constanța, Galați, Galați-Poni, Oradea, Rădăuți, Sătmăre, Suceava (Bucovina), Târgul Mureșului.

KÜLFÖLDI FIÓKOK: Konstantinápoly, Páris.

Levelezők és affiliált intézetek a belföld és külföld minden nagy városcsoportban.

Elfogad folyószámla és lakárköteteket felmondás nélkül a legelőnyösebb kamatoztatás mellett.

Devizákat vesz és a legjobb napi árfolyamon.

Foglalkozik a bankszakma minden ágával. 6875

Parketta
széles, legjobb minőségű, legújabb technológiával készült parketta. Aradon a legjobb árban. GZEILER, KORHIS & CO.-nál

GZEILER, KORHIS & CO.-nál
Aradon, Parkettát lakásokhoz együtt is szállítunk. Telefon: 187. 604.

Gyökerez szőlő oltványokat,

egy borfajekben valamint a legújabb csemegéjokban, nem csak gyümölcsöt, hanem a kiváló minőségű, legújabb szőlő oltványokat is kaphatók:

Vityó Miklós
termelőnél Cenadul Vechiu, Jud. Torontál

„Maltry“

párisi női szabó.
Angol és francia női divat szalon 6747

ARAD,
Strada Gen. Grigorescu
(Tabajdy Károly-uca) 4.

Reismann Jenő
kötött és kötszővött iparúgyár.

ARAD,
STR. I. R. SIRIANU 23.
TELEFON: 77.

Gyárt: Berlinerkendőt (Hárászkendő), harisnykat és mindennemű kötöttáru.

Tartós existenciát!

Magas jövedelmet.

Könnyű mellékt foglalkozást mindenki részére találnak ügyes képviselők magánfelek látogatásával. (Osztrák állami „Baulose” papírok kényelmes havi részletre való eladásával.) Ajánlatokat kérünk „Hoher Provision” jellegű az Osztrák-Északkeleti Anzeigen A. G. címre Wien I., Brandstätte 8. „Magyarul is levelezhet” 6513

A legszebb karácsonyi és újévi ajándék
egy jól sikerült ténykép.

Ilyenek csakis a

Müller-féle műterem-
ben eszközölhetők Temesvárt, 2. ker., Str. Dacilor (Fő-uca 38.) és I. ker., a Széchenyi házzal szemben és IV. kerület Bul. Berthelot (Kossuth-u.) 1.

„HERMES“ Bank és Kereskedelmi R. T.

Timisoara (Temesvár)

Bulevardul Regele Ferdinand (Lloyd-sor) 6.

Telefon: 316. és 528.

Sürgőnycim: Hermesbank

Foglalkozik a bankszakmába.
vágó összes ügyletekkel.

Devizakereskedelemre autorizált intézet
Átutalásokat a külföld minden piacára legelőnyösebben teljesít

Cipőket

legnagyobb választékban, legelőnyösebben

APPONYI

Testvéreknel vásárolhat!
Uridivat cikkek
külön osztálya.

BING:

L' Amour
Pompadour
Marsala
Malaga
Chateau Bing
Charme
Vermouth
Görög aszu
Cognac Medicinal

Hó és sárcipők

legújabb módszerű
javítása gyári kivitelben
24 óra alatt

HAMMER ZSIGMOND si FIUL

Arad, Bul. Regele Ferdinand 27. (Boros Béni-tér.) 5978

„Arbor“ Sociatate Pt. Comert de Furnir si de Lemne

Bel- és külföldi furnirok és keményfák

állandó nagy gyári raktára. — Saját termelés.

!!! Enyvezett és fűrészt lemezek. !!!

Intreprindere de Masini si Automobile

Ablonczy si Bustin

Detail üzlet:
Bul. Reg. Maria
II. Pal. Neuman.

ARAD.

Telep: Calea
Radnei 37-39.
Telefon 112.

Autorizált FORD képviselő.

Szakszerűen berendezett
automobilalkatrészek, hűtők
készítésére, automobilon és
mezőgazdasági gépek javítására.

Garage, benzin, olajjalomás és mindennemű
autófelszerelési cikkek
állandó raktára.

A. J. S. angol motorkerékpár
vezérképviselője.

6908

„VICTORIA“

Institut de Credit si Economii

Takarék és Hitelintézet R.-T.

Alapított 1887.

Főintézet: ARAD.

Alapított 1887.

FIOKINTÉZETEK: Chisineu-Cris, Siria, Ineu, Radna, Rovine és Buteni.

Ügynökségek: Savarsin és Graniceri (Oitlaka).

Telefon-szám: Főintézet: 177. és 763. Kereskedelmi és Devizaosztály: 330., 520. és 860.

Alaptőke és tartalékalapok Lej 50,000.000

Takarékbetétek Lej 250,000.000

Foglalkozik a bankszakma összes ágazataival. Elfogad betéteket a legelőnyösebb feltételek mellett. Összekötései vannak Európa és Amerika összes nagyobb bankjaival.

Devizaügyletekre autorizált intézet.

6878

Saját leányvállalata: „N O R A“ Kéfe- és Seprűgár, Aradon.

FELHÍVÁS

az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelintézete Részvénytársaság 25-ik évtársulatába való belépésre.

Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelintézete R. T. 1928. január elsejével huszonötödik évtársulatát nyitja meg.

Az évtársulatba való belépés azzal történik, hogy a belépő tag tetszés szerinti nagyságu, de egyforma heti vagy havi részletek befizetésére vállalkozik, amely befizetések öt éven át tartanak.

A legkisebb összegű befizetés: öt törzsbetétre eső heti öt le.

Öt év elteltével a befizetett összeg, annak öt éven át összegyűlt kamataival együtt térítetik vissza. A legutóbb felszámolt évtársulat tagjai pl. 10 törzsbetét után tőke és kamatban 3450 lejt kaptak.

A befizetések hetenként vagy havonként teljesíthetők.

Az évtársulatba belépők részt vehetnek oly csoportokban, amelyek ingyenes életbiztosítással vagy háztelkek előnyös megszerzésével vannak összekötve.

Az évtársulatok tagjai a hitelintézettől előnyös kölcsönöket kaphatnak és a hitelnyújtásoknál más jelentkezők előtt vétetnek figyelembe.

Az intézet eddigi évtársulataiban a tagok kilencvenezer törzsbetét után teljesítetnek befizetéseket.

Az 1928. január elsejével meginduló 25. évtársulatba már most be lehet lépni, az intézet helyiségében, **Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 17. sz. földszint,** ahol a kívánt egyéb felvilágosítások is megadatnak. 6802

BÜTOR ENGROS

Ebédlők — hálók: Bükk, tölgy, kőris, cseresznye, jávor, topolyás stb. kommere szobák engros eladása. — Visszonteladóknek kedvező conditiók. Képviselőket és comissionereket elfogadok.

GARAI, ARAD, PIATA AVRAM IANCU 10.

SERB ANTAL

kályharaktára

ARAD,

Bul. Reg. Ferdinand 63 65.

Elvállal cserépkályha és takaréktűzhely szakszerű átrakását illetve javítását. **JUTÁNYOS ÁRAK!** 6891

Előnyös ház és üzletvétel!

Famegmunkáló gépekkel felszerelt műhelyhelyiség, két szoba, konyha mellékkeliségekkel. Vétel esetén azonnal elfoglalható, kevés tőkével átvehető.

Értekezhetni Arad, Strada Oitru (Illés-utca) 118. szám. 6767

IOAN KÖÖ JÁNOS

ARAD. TEXTIL-ENGROS!

FIGYELEM!

Magasföldes, szép maránház a Belváros értékes utcájában, elfoglalható 4 szobás, fürdőszobás lakással, pincével, házmesterlakással, parkirozott udvarral, 450 négyzetméteres kerttel, áron alul 600 ezer lejért eladó. A megvételhez 200.000 lei készpénz elegendő. Kizárólagos megbízottam: Haász Albert Irodája Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 12. sz.

JÓKARBAN LEVŐ, HASZNÁLT

BORPUMPA

alkalmi áron eladó. Calea 6. Vánatori 24. szám alatt. 1651

Liszka Pál

fűszer- és csemege kereskedése a legolcsóbb bevásárlási forrás. 6742

Piața Catedralei és Str. Metianu (Tökölly-tér és Forray-u.) sarok.

Tavaszi trágyázás.

TENGERI, ZAB, ARPA, CUKORRÉPA, BURGONYA, KENDER, LEN, SZÓLÓ és KERTIVETŐMÉNYEKHEZ legajánlatosabb

19-20%-os mésznitrogén

18%-OS SUPERPHOSPHAT és 40-42%-OS KALISÓ műtrágyákat használata.

MÜTRÁGYA NÉLKÜL NINCS TELJES HOZAM!

Az összes műtrágya fajokra vonatkozó szakszerű felvilágosítás- és használati utasítással díjmentesen szolgálunk.

Érdeklődés esetén kérjük annak közlését, hogy milyen növényt vet, mi volt ennek előzetes eredménye, mikor használt istálló trágyát és a talaj tulajdonságát (kötött, agyagos, homokos stb. stb.)

Dicsőszentmártoni „NITROGEN” MÜTRÁGYA és VEGYIPARI GYÁR R. T. eladási irodája:

Timisoara, I. Deutsches Haus. Telefon: 8-96.

Lomási Erdőipar Részv.-Társaság

ARAD, Bul. Regele Ferdinand No. 4.

Aradi Kötő- és Kötőszövőgyár Részvénytársaság

Gyárt: sportcikkeket gyapju és selyemből. — Harisnyát. — Berlini kendőt. Wattelint. — Gyermek nyári trikókat. — Fürdőruhákat. — Football-dresseket stb.

Saját festőde és kikészítő.

Alaptőke: Lej 15.000.000.

Aradi Textilipar Részvénytársaság

Arad.

Medgyesi Bank Részvénytársaság

aradi fiókjintézete

Strada Horia (Széchenyi-ucca) I. szám.

Telefon: 6—83. Sürgőnycim: Mediascherbank.

Főintézet: Medgyes.

Alapított 1862.

Fiókjintézetek: Nagyszoban, Nagydísznád
▼▼▼ és Ószentanna. ▼▼▼

Mindennemű banküz'et lelkiismeretes lebonyolítása.

Devizaügyletekre jogosított intézet.

Belvárosi, szép emeletes ház

elfoglalható 5 szobás, fürdőszobás, azon-
kívül egy 3 szobás, fürdőszobás lakás-
sal, nagy pincével, parkirozott udvarral,
előnyös árban eladó. Értekezni lehet dr.
Weil Károly ügyvédnél, Arad, Str. Eml-
nescu (Deák Ferenc-ucca) 4. sz. 1051

Biztos egzisztencia!

Üzemben levő cukorka és csokoládégyár
nagy vevőkörrel, modern német gyárt-
mányu gépekkel — más elfoglaltság
miatt — féláron, 650.000 lelért, kedvező
feltételekkel eladó. Azonnal átvehető.
Kizárólagos megbízottja: Haász Albert
irodája Arad, Strada Eminescu (Deák
Ferenc-ucca) 12. 1051

FARKAS óra-ékszer-és vésnök-üzlete

Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 2.

Olasó árak. Nagy karácsonyi és újévi ajándékok. Arany- és ezüst
ékszerek, pontosan járó zseb- és faliórák nagy választékban. Elvállal
mindennemű arany- és ezüstműves, valamint vésnöki munkákat, pre-
ciz órajavításokat. Pontos kiszolgálás. Kedvezményes részlettízetés.

**Azaradicukorgyár
üzemét befejezte
és így míg a készlet tart
savanyított répaszelet**

naponta kapható
métermázsánként 20 lejért!

MAIROVITZ FATELEP

Arad, Calea Radnei No. 55.

TELEFON: 667.

Kiss Rózsánál karácsony hétfőjén 1 óráig táncolunk!

Bosszuságot, időt és pénzt

takarít meg, ha külföldre való utazása előtt utitervéhez szükséges mindennemű felvilágosítást előre beszeres díjmentesen a

Hálókocsi Társaság (Waggons-Lits)
menetjegylrodájában Aradon, Bul. Regina Maria 18.
(Központi Takarékszövetkezet épülete.) — TELEFON: 5-94.

„UNIO“ Banca si Societate Comerciala S. A.

„UNIO“ Bank és Kereskedelmi R. T.

A R A D.

Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 21.

TELEFON: 670. 6881

Fiókok: Chisineu-Chris, Otlaca és Curtici.

„JUVELIA“

arany- és ékszerárugyár,

Dukász Testvérek

Arad.

Gyárt:

mindennemű aranyárukat,
gyárt és elvállal mindennemű
tömegzománcozást, specialista ékszermun-
kákban, ajánlja vésnöki műtermét, vásárol állandóan legmagasabb áron aranyat és briliánsokat.

Sárosy István dobozgyáros Arad, Str. Episc. D. Radu 5. sz.
(volt Magyar-ucca)

ALEMANU import-export nemzetközi szállítási és vám-
lási iroda Arad, Str. I. Bratianu 13. Tel.: 561.

MARTY COGNAC

ZWACK LIQUEUR

Ajánljuk **vasbutorainkat** rézágyakat és rézgyermekágyakat, saját készítésű összerakható ágyakat és gyermekágyakat a legszebb kivitelben, mindenféle mosdót, ruhafogast, sodronybetétet fa- és vas-kerettel. Kórházi, valamint internátus-berendezések jó és erős kivitelben, a legolcsóbb árak mellett. Orvosi műtő-asztalok és műtő-szekrények. Képes árjegyzéket kívánatra küldünk.

Fleischer Testvérek

vasbutorgyára,

Aradon, Str. Russu Sirianu (Aulich-u.) 15.

Cassa de Pastrare a Judetului Arad

Aradmegyei Takarékpénztár

Arad, Bulev. Regina Maria 28.

Alapítottott: 1870. évben.

Résztvénytőke és tartalékalapok

Lej 25,000.000.

Sürgőnycim: Bancomit.

Telefon: 24, 125, 225.

Soglalkozik a takarékpénztári és banküzlet minden ágával. Legelőnyösebben eszközöl bel- és külföldi átutalásokat. Kiállít bel- és külföldi csekkeket. Vállal meghitelezéseket, váltók, utalbányok beszedését

6790

Devizaosztálya a legcoulansabban vesz és elad devizákat és valutákat, kiszolgáltat vámcskekkeket.

NŐI FELÖLTŐK,

szörme bundák, női ruhák,
blousok óriási választékban

mélyen leszállított árak!

RADÓ

női felöltő áruháza Arad.

Seidner Bernát és Fia

fatermelés
és mészgyár

Központi iroda:

ARAD, Strada Metianu (Forray-u.) No. 2.

Tüzifatelepe és faapritó:

Arad, Piata Cetatei Vechi (Ovár-tér) 10.

Üzemek:

Savarsin, Barzava, Vata de Jos és Brad.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T.

aradi fiókja

Sürgőnycim: ARDEALBANC.

Telefon: 500., 545. és 608. sz.

Deviza ügyletekre jogosítva.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Takarékbetétet a legelőnyösebben gyümölcsözőt és felmondás nélkül fizet vissza.

Központ: CLUJ.

A Banca Chrisoveleoni S. A. R.
Bucuresti és a Posti Magyar
Kereskedelmi Bank Budapest,
alapítása.

6868

FIÓKOK: Arad, Braşov, Oradea-Mare, Sibiu, Târgul-Mureş, Turda.

MAGYARI FERENCZ

ARAD,

Str. ROMANULUI No. 5.

Hoffherr, Schrantz, Clayton, Schuttlewort
R.-T. vezérképviselője.

Legrégibb, legjobb, legolcsóbb bevásárlási forrás!
Mezőgazdasági, tejgazdasági, méhészeti, műszaki
cikkekben.

NEW HUDSON világhírű motorkerékpárok raktáren

Böszörményi

János

épület- és műlakatos.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, úgy-
mint: épületvasalás, díszvasrácsozatot, takaréktűz-
helyeket jótállással, vasszerkezeti munkákat
bármilyen kivitelben. :-: Ajánlja saját készítésű
furnér enyvező bakjait és szorító oszlopjait.

Arad, Str. Moise Nicoara 8. (Petőfi-u. 12.)

Reich Testvérek Reich B. Károly Fiai

kender- és kötélgyárosok ARAD, Bulev. Regina Maria 15.

Táviratcim: REICH kötélgyár.

ALAPITTATOTT 1874.

Telefon: 649.

Tilolt és gerebenezett kenderek. Gazdasági kötélárak.
Géphajtó kötelek. Malomhevederek. Zsákok, zsinegek.
Vizmentes ponyvák. Takaró pokrócok. Szövő fonalak.
Halász-hálók. Kendertömlők. Pamut fölvetőszál.
Matracgradlik, rollógradlik. :-: Afrik :-: Lószőr.

Gyári árak!

Gyári árak!

URODONAL

megszünteti és meggyógyítja a reumának tulajdonítható eltorzításokat. Megtisztítja a vért és egyben rugalmasságot kölcsönöz a megerősített ütereknek, ami elengedhetetlenül szükséges, ha ér-
elmeszesedésről, reumáról, ércsomo-
sodásról, epekőről van szó.

CHATELAIN készítmények
bis Rue de Valenciennes Paris

15 nagy díj!

Kapható kizárólag gyógyszertárakban és drogériákban.

Romániai vezérképviselő: Drogeria „STANDARD” 2. Strada Zorilor, Bucuresti.

KNAPP FEST, TISZTIT.

6785

Felvételi Üzlet:

Str. Bratianu (Weitzér
János-ucca) 11.

Gyártelopi:

ARAD, Str. Episcopul
Radu (Magyar-ucca) 10.

! COSMETICA !

Árcsőzölést, electro arc
massaget, hajfestést
minden színben hajszálak végleges
eltávolítását jutányosan vállalom.
Meghívásra házhoz is megyek!

VARGA JUSZTI

kozmetikus Piata A. Iancu
17. I. em., a. 14. :: 24 évi gyakorlat.

DOMÁN SÁNDOR ARAD

Románia legnagyobb

SZÖRŐS
Vegyháza és paplanyára

Raktaron levő összes kész áruimat gyári áron eladom.

BERÁN BELA férfi fehérenemű gyár ARAD,

Gyári árai: 25 Feldolgozást és gomblyukasztást is vállalom. 25 Gyári árai: 25

Nagy karácsonyi vásár **Hartmann Kálmán** Hatalmas szép áruaktár drágakövekben, valódi ezüst
óras és ékszerésznél (Minorita palota) és alpakka ezüstben, rendkívüli olcsó árak mellett.